

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família.

EL PRESIDENT
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

I

Finalitat

La finalitat d'aquesta llei és aprovar el llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, i bastir una altra de les parts del nou sistema jurídic privat que ha d'anar completant el Codi general.

Des que la Generalitat de Catalunya recuperà la competència legislativa en matèria civil, el Parlament de Catalunya ha dut a terme una tasca remarcable en l'àmbit del dret de la persona i de família. Inicialment, la Llei 13/1984, del 20 de març, va adaptar la Compilació als principis constitucionals d'igualtat jurídica dels cònjuges i d'equiparació jurídica dels fills dins i fora del matrimoni, alhora que incorporava el text compilat a l'ordenament català. Poc després, s'emprengué una etapa d'adequació del dret civil a les noves realitats familiars, en la qual es van combinar la tècnica de les lleis especials –les lleis 7/1991, del 27 d'abril, de filiacions; 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció; 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i les institucions tutelars; 12/1996, del 29 de juliol, de la potestat del pare i de la mare, i 10/1996, del 29 de juliol, d'aliments entre parents– amb la reforma de la Compilació, per mitjà de la Llei 8/1993, del 30 de setembre, de modificació de la Compilació en matèria de relacions patrimonials entre cònjuges. D'aquesta manera es va anar perfilant un cos normatiu força complet en l'àmbit del dret civil que, seguint el camí marcat per la Llei 40/1991, del 30 de desembre, del Codi de successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, va conduir a la seva codificació sectorial, amb l'aprovació de la Llei 9/1998, del 15 de juliol, del Codi de família. Malgrat tot, per raons diverses, algunes institucions van quedar fora del Codi de família: per exemple, les unions estables de parella, regulades per la Llei 10/1998, del 15 de juliol.

L'actuació legislativa del Parlament en matèria de persona i família, tanmateix, no s'esgotà en el Codi de família, sinó que va tenir altres fites molt significatives, com la Llei 8/1995, del 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i els adolescents, i la Llei 1/2001, del 15 de març, de mediació familiar de Catalunya. A més, va abordar realitats més concretes, com en la Llei 19/1998, del 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua, i problemes específics de determinats àmbits, com en la Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica. Posteriorment, la Llei 3/2005, del 8 d'abril, de modificació de la Llei 9/1998, del Codi de família, de la Llei 10/1998, d'unions estables de parella, i de la Llei 40/1991, del Codi de successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, en matèria d'adopció i tutela, va eliminar les diferències quant a la possibilitat d'adopció conjunta per parelles formades per persones del mateix sexe.

D'acord amb l'article 3 de la Llei 29/2002, del 30 de desembre, primera del Codi civil de Catalunya, el llibre segon ha d'incloure la regulació de la persona física, les matèries compreses en la Llei 9/1998 i les lleis especials d'aquest àmbit. És per això que, des de la seva creació, l'Observatori de Dret Privat de Catalunya va començar a treballar en les tasques de revisió, harmonització i sistematització de la legislació en matèria familiar entesa en un sentit ampli, és a dir, incloent-hi la regulació de la persona física. Malgrat el que estableix l'article 6 de la Llei 29/2002, la integració del dret de la persona i de la família en el Codi civil no s'ha fet mitjançant una proposta de modificacions d'addició, supressió o nova redacció de les normes vigents, tot preveient una refosa ulterior en el nou llibre segon. S'ha optat, per contra, per presentar un text alternatiu íntegre, la qual cosa evita les dificultats inherents a una refosa posterior i permet contextualitzar les nombroses i importants novetats que s'introdueixen en aprovar el llibre segon.

II

Principis

L'article 40 de l'Estatut d'autonomia disposa que els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. La mateixa norma estatutària posa èmfasi també en la protecció que la llei ha de donar als infants, els joves, les persones amb discapacitats i les persones grans. La família és, en efecte, el referent essencial dels ciutadans i un dels pocs que susciten l'adhesió de tothom. En totes les societats, és un dels àmbits vitals més ben valorats i té gran importància per als membres de la família.

En aquest àmbit té lloc la interacció i la solidaritat entre les generacions, especialment en ocasió de la criança i l'educació dels infants i joves. Aquest llibre recull i reforça el principi de l'interès superior del menor en relació amb el conjunt d'institucions i àmbits en què la seva persona o el seu patrimoni es poden veure afectats per decisions que altres prenen en el seu nom. La nova normativa proporciona, a més, criteris amb què es pot perfilar millor aquest interès en relació amb les circumstàncies del cas concret, especialment quan cal establir com s'exerceixen les responsabilitats parentals sobre els fills menors després de la ruptura matrimonial o de la convivència estable en parella, però també en el desenvolupament de la potestat parental o de la tutela.

D'altra banda, les transformacions socials han fet que avui la família s'entengui més aviat com un àmbit en què la comunicació i el respecte als desitjos i les aspiracions individuals dels membres que la componen ocupen un lloc important en la definició del projecte de vida en comú. És per això que es posa èmfasi en el desenvolupament individual, en la llibertat i autonomia de l'individu, però també en la seva responsabilitat. Aquesta concepció de la família també inspira tot el dret del menor i la regulació de les relacions entre els progenitors i els fills en potestat.

Tocant als interessos dels col·lectius especialment vulnerables, l'ordenament civil ha de fer possible, no obstant les especials necessitats de protecció per raó d'edat o de disminució psíquica o física, que tothom pugui desenvolupar el seu projecte de vida i prendre part, en igualtat de drets i deures, en la vida social. És per això que la nova regulació posa èmfasi en la capacitat natural de les persones i en el respecte a llur autonomia en l'àmbit personal i familiar, sense ignorar que la possibilitat d'abusos reclama la previsió de mecanismes de control adequats. En aquesta línia, s'insereixen dues noves institucions adreçades a protegir i afavorir l'autonomia de persones que, per diferents raons, poden necessitar protecció: d'una banda, l'assistència, concebuda com un mitjà de protecció a disposició de persones per a les quals, per llurs condicions psicofísiques, la incapacitació i la tutela posterior sovint no són possibles ni tan sols aconsellables, i, d'altra banda, la possibilitat de constituir patrimonis protegits, en interès de persones amb discapacitat psíquica o física o en situació de dependència, destinats a atendre'n les necessitats.

El llibre segon ha tingut en compte que la societat catalana, com altres de l'entorn, ha evolucionat i que les característiques de les famílies han canviat substancialment en relació amb les de la generació immediatament anterior. Catalunya es troba en plena transició demogràfica i és, avui, una societat més envellida i amb un gran creixement del nombre de llars unipersonals, fruit de l'augment de l'esperança de vida, d'una fecunditat més aviat baixa i de taxes de divorci en augment. D'altra banda, l'home ha deixat d'ésser l'únic membre de la llar que aporta ingressos a la unitat familiar, i cada vegada hi ha més famílies en les quals tant l'home com la dona tenen una feina remunerada. La taxa d'activitat femenina ha crescut d'una manera constant fins a apropar-se a la mitjana dels països més desenvolupats, la qual cosa explica també que l'edat en el moment de contreure el primer matrimoni superi els trenta anys tant en dones com en homes. Com en altres països de l'entorn de Catalunya, el divorci s'ha normalitzat i ha augmentat considerablement. Si a mitjan anys vuitanta les taxes de divorcis encara eren baixes, entorn de 0,1 per mil habitants, en l'actualitat han arribat a prop de 2,1 per mil habitants. Aquest augment dels divorcis s'ha traduït en un augment significatiu de llars familiars en què viu només un dels progenitors amb els fills, i també de famílies reconstituïdes, és a dir, formades per un progenitor, el seu cònjuge o parella, els fills d'almenys un d'ells i, si n'hi ha, els comuns, les quals, fins ara, si deixem de banda alguna norma aïllada en matèria de despeses familiars i l'adopció, gairebé no havien tingut reflex normatiu.

Finalment, avui predomina una més gran tolerància envers formes de vida i de realització personal diferents de les tradicionals. En una societat oberta, la configuració dels projectes de vida de les persones i de les mateixes biografies vitals no pot venir condicionada per la prevalença d'un model de vida sobre un altre, sempre que l'opció lliurement escollida no comporti danys a tercers. Aquest és el principi de què parteix el llibre segon pel que fa al reconeixement de les modalitats de família. Per això, a diferència del Codi de família, aquest llibre acull les relacions familiars basades en formes de convivència diferents de la matrimonial, com les famílies formades per un progenitor sol amb els seus descendents, la convivència en parella estable i les relacions convivencials d'ajuda mútua. La nova regulació acull també la família homoparental, salvant les diferències que imposa la naturalesa de les coses.

III

Estructura i contingut

Aquesta Llei, d'un sol article, aprova el llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, i conté nou disposicions addicionals, vuit de transitòries, una de derogatòria i cinc de finals. S'estructura sobre la base del Codi de família, del qual reordena els continguts i esmena les errades tècniques i al qual introdueix un nombre considerable de novetats per a adequar l'ordenament jurídic a les noves necessitats socials.

El llibre segon del Codi civil es divideix en quatre títols: el títol I regula la persona física; el títol II, les institucions de protecció de la persona; el títol III, la família, i el títol IV, les altres relacions de convivència.

a) La persona física

El capítol I del títol I, relatiu a la personalitat civil i a la capacitat, col·loca la persona física en l'eix central de l'ordenament civil. Als efectes del dret català, la personalitat civil s'adquireix pel naixement, en la línia del que disposa l'article 7 de la Convenció sobre els drets de l'infant, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 i ratificada per l'Estat espanyol el 30 de novembre de 1990. De fet, aquesta regla no fa més que explicitar i desenvolupar el que ja es desprénia dels articles 196.1 i 254.2 del Codi de successions, els quals, en relació amb la capacitat successòria, permetien entendre que l'adquisició de la personalitat es produeix sempre que el concebut arribi a néixer. S'explicita també el

principi, que ja regia en el dret successori català, establert pels articles 9 i 143.2 del Codi de successions, entre d'altres, segons el qual el concebut té la consideració de persona per a tots els efectes que li siguin favorables si arriba a néixer. Pel que fa a la capacitat de la persona, el llibre segon posa l'accent en la capacitat natural com a criteri que fonamenta l'atribució de la capacitat d'obrar, d'acord amb el que disposa el Codi civil, de manera que, combinada amb l'edat, permet fer-ne una valoració gradual, no estrictament seccionada en etapes al llarg de la vida de la persona.

S'estableix una norma sobre commoriència que exigeix que, perquè pugui tenir lloc la transmissió de drets, el beneficiari de la successió o de la transmissió hagi sobreviscut al causant almenys setanta-dues hores. Es pretén eliminar els problemes de prova que aquestes situacions solen plantejar. Alhora, aquesta regla és més respectuosa amb la voluntat del causant que volia afavorir una determinada persona i no pas els hereus d'aquesta.

Finalment, aquest capítol conté unes disposicions sobre majoria i minoria d'edat i una regulació completa de l'emancipació i del règim jurídic dels actes del menor emancipat, que omple les llacunes existents. En aquest àmbit, s'ha optat per suprimir la intervenció dels dos parents més pròxims com a complementadors de la capacitat del menor emancipat en els casos de desacord o d'impossibilitat del que ha de complementar la capacitat, ja que no ha tingut cap transcendència pràctica. Per la mateixa raó, s'ha suprimit la intervenció dels dos parents amb relació a la curatela.

El capítol II, referit a l'autonomia de la persona en l'àmbit de la salut, incorpora els principis de la Llei 21/2000. Les disposicions, més aviat disperses, que el Codi de família dedicava a aquests principis en el marc de la tutela i la guarda de fet no els reflectien bé ni els harmonitzaven. En aquest sentit, s'aclareix l'abast de la legitimitació per a prendre decisions en substitució del pacient, se suprimeix l'autorització judicial que havien de demanar el tutor o els pares per a aplicar certs tractaments mèdics a les persones posades en tutela o en potestat, que no exigeix la legislació de l'àmbit sanitari. Aquest capítol es completa amb unes normes referides al document de voluntats anticipades i a l'internament per raons de trastorn psíquic, del qual s'elimina la referència al fet que s'hagi de tractar d'un establiment tancat.

b) Les institucions de protecció de la persona

La distinció que l'article 3 de la Llei 29/2002, en relació amb el contingut del llibre segon, fa entre persona física i família, ha permès emfasitzar el protagonisme que han de tenir les institucions tutelars, donant-los un tractament autònom i independent que les allunya, en part, de llur consideració com a succedani de les relacions familiars. Així, el títol II del llibre segon agrupa les institucions de protecció de les persones majors d'edat que no es poden governar per si mateixes i la protecció dels menors, en particular la dels menors en situació de desemparament. Juntament amb aquestes institucions, s'inclou la regulació de l'assistència i la protecció patrimonial de persones discapacitades i dependents.

La principal característica del títol II és que incorpora una gran varietat d'instruments de protecció, que pretenen cobrir tot el ventall de situacions en què es poden trobar les persones amb discapacitat.

Aquesta llei manté les institucions de protecció tradicionals vinculades a la incapacitació, però també en regula d'altres que operen o poden eventualment operar al marge d'aquesta, atenint-se a la constatació que en molts de casos la persona amb discapacitat o els seus familiars prefereixen no promoure-la. Aquesta diversitat de règims de protecció sintonitza amb el deure de respectar els drets, la voluntat i les preferències de la persona, i amb els principis de proporcionalitat i d'adaptació a les circumstàncies de les mesures de protecció, tal com preconitza la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, aprovada a Nova York el 13 de desembre de 2006 i ratificada per l'Estat espanyol. En particular, les referències del llibre segon a la incapacitació i a la persona incapacitada s'han d'interpretar d'acord amb aquesta convenció, en el sentit menys restrictiu possible de l'autonomia personal.

El capítol I d'aquest títol sistematitza unes disposicions comunes a totes les institucions de protecció i les configura com un deure que, sota el control de l'autoritat judicial, s'ha d'exercir en interès de la persona protegida i d'acord amb la seva personalitat, procurant que les decisions que l'afectin responguin als seus anhels i expectatives.

Pel que fa a la tutela, el capítol II incorpora el règim del Codi de família, però amb algunes novetats remarcables. D'una banda, en la línia d'un major reforçament de l'autonomia de la persona, que segueix el camí iniciat per la Llei 11/1996, del 29 de juliol, de modificació de la Llei 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars, amb l'admissió de l'autotutela, es flexibilitza la resposta jurídica davant la pèrdua progressiva de facultats cognitives i volitives de la persona, admetent que, si s'havia atorgat un poder en previsió d'una situació de pèrdua de capacitat, el fet que aquesta circumstància s'arribi a produir no duu necessàriament a l'extinció d'aquell. És a dir, es permet que, sense necessitat de constituir la tutela, l'apoderat pugui continuar tenint cura dels interessos de la persona que ja no es pot valer per si mateixa. Això no impedeix, òbviament, que, en interès de la persona protegida, s'arribi finalment a constituir la tutela i que l'autoritat judicial, si li ho demana el tutor, pugui resoldre l'extinció del poder. Es tracta que no sempre calgui la incapacitació i la constitució formal de la tutela, que es configura com una mesura de protecció, especialment en casos de desemparament de l'incapaç, quan a la greu malaltia psíquica s'hi afegeix la manca, inadequació o impossibilitat de suport familiar. Paral·lelament, s'han fixat unes cauteles per a l'atorgament de les escriptures que contenen la delació feta per un mateix, ja que s'ha detectat que, amb una freqüència excessiva, algunes escriptures de designació de tutor s'atorguen just abans d'instar la incapacitació, fet que fa sospitar que hi pot haver captació de la voluntat per part del designat o, simplement, que l'atorgant no era plenament capaç. Per això, d'una banda, es consideren ineficaces les delacions fetes per un mateix si l'escriptura que les conté s'ha atorgat després d'haver-se instat el procés sobre la seva capacitat o després que el ministeri fiscal n'hagi iniciat les diligències preparatòries; i de l'altra, es legitimen les persones cridades per la llei per a exercir la tutela o el ministeri fiscal per a oposar-se judicialment a la designació feta pel mateix interessat dins l'any anterior a l'inici del procediment sobre la capacitat.

S'incideix també en l'aptitud per a exercir els càrrecs tutelars i s'adapten les normes sobre excuses a la realitat de la necessària i convenient especialització de les entitats tutelars no lucratives dedicades a la protecció de persones incapacitades. Per això, es permet que les persones jurídiques s'excusin si no disposen de mitjans suficients per a desenvolupar adequadament la tutela o si les condicions personals del tutelat són alienes a les finalitats per a les quals han estat creades. Finalment, en línia amb la crítica unànime que havien fet els operadors jurídics, també s'ha revisat el règim de la rendició de comptes durant l'exercici del càrrec i al final d'aquest, de manera que s'hagin de retre davant l'autoritat judicial que hagi constituït la tutela.

Els capítols III i IV tracten de la curatela i del defensor judicial, respectivament. Tot i que la curatela es concep com una institució complementadora de la capacitat en la qual és la persona protegida la que actua per si mateixa, s'admet que en supòsits d'incapacitació parcial la sentència pugui conferir facultats d'administració al curador, que, si cal, pot actuar com a representant. És per això que s'inclou també l'obligació de retre comptes, pròpia de tota gestió de negocis d'altri. El capítol IV manté el caràcter versàtil i flexible del defensor judicial partint de la seva configuració com a institució tutelar que a compleix una funció d'ajustament de les altres institucions de protecció, inclosa la potestat parental.

El capítol V delimita uns contorns més precisos per a la guarda de fet, que es vincula als casos en què hom té cura d'una persona menor en situació de desemparament o d'una persona major d'edat en la qual es dona una causa d'incapacitació. En aquest segon cas, l'obligació de comunicar el fet de la guarda a l'autoritat judicial es limita al cas en què la persona està en un establiment residencial, sens perjudici del que estableix la legislació processal. A la pràctica s'ha pogut constatar que són

excepcionals, i més aviat extrems, els casos en què les famílies prenen la decisió de sol·licitar la incapacitació de les persones ancianes afectades de demències senils o d'altres malalties que els impedeixen decidir per si mateixes. D'altra banda, quan s'exerceix la guarda de fet d'una persona que està en potestat parental o en tutela, també s'ha considerat pertinent que l'autoritat judicial pugui conferir funcions tutelars al guardador, si hi ha circumstàncies, com ara la durada previsible de la guarda o les necessitats de la persona guardada, que ho facin aconsellable. L'atribució de funcions tutelars comporta la suspensió de la potestat o la tutela, i evita al guardador la càrrega, massa onerosa, sobretot en un context familiar, d'haver d'instar la privació de la potestat o la remoció del tutor.

Juntament amb la disposició que permet no constituir la tutela si s'havia atorgat un poder en previsió de la pèrdua de capacitat, els canvis en relació amb la guarda de fet són un reflex del nou model de protecció de la persona que dissenya el llibre segon. Aquest model ha estat guiat per la idea de considerar que la incapacitació és un recurs massa dràstic i, a vegades, poc respectuós amb la capacitat natural de la persona protegida. És per això mateix que el capítol VI inclou un nou instrument de protecció, l'assistència, adreçat al major d'edat que ho necessita per a tenir cura de la seva persona o dels seus béns a causa de la disminució no incapacitant de les seves facultats físiques o psíquiques. Es parteix, així, d'una concepció de la protecció de la persona que no es vincula, necessàriament, als casos de manca de capacitat, sinó que inclou instruments que, basant-se en el lliure desenvolupament de la personalitat, serveixen per a protegir les persones en situacions com la vellesa, la malaltia psíquica o la discapacitat. Aquest instrument pot ésser molt útil, també, per a determinats col·lectius especialment vulnerables però per als quals la incapacitació i l'aplicació d'un règim de tutela o curatela resulten desproporcionades, com ara les persones afectades per un retard mental lleu o altres per a les quals, pel tipus de disminució que sofreixen, els instruments tradicionals no són apropiats per a atendre llurs necessitats. En línia amb les directrius de la Recomanació R (99) 4, del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, del 28 de febrer de 1999, i amb els precedents existents en diferents ordenaments jurídics de l'entorn de Catalunya, es considera més adequat aquest model de protecció, paral·lel a la tutela o la curatela. A més, aquesta tendència és la mateixa que inspira la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat.

El capítol VII incorpora al dret català la figura del patrimoni protegit, que comporta l'afectació de béns aportats a títol gratuït per la persona constituent, i també dels seus rendiments i béns subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals d'una persona afectada per discapacitat psíquica o física d'una certa gravetat o per una situació de dependència igualment severa. S'ha pogut detectar que, malgrat els beneficis fiscals que estableix la legislació estatal, els casos en què les famílies catalanes han fet servir aquest instrument han estat més aviat pocs. És per això que la regulació que es proposa, coherent amb l'objectiu d'oferir una protecció patrimonial a la persona beneficiària, afecta el patrimoni protegit a aquesta finalitat i parteix de la idea que aquest patrimoni no respon de les obligacions de la persona beneficiària, ni tampoc de les de la persona constituent o de qui hi va fer aportacions, sinó que únicament queda vinculat per les obligacions concretes per l'administrador per a atendre les necessitats vitals de la persona protegida. Com a complement d'aquesta figura, es dissenya un règim d'administració del patrimoni protegit i de supervisió de l'activitat de l'administrador i la disposició addicional primera regula, també, la creació del Registre de patrimonis protegits.

Per a acabar el títol I, el capítol VIII, relatiu a la protecció dels menors desemparats, incorpora al llibre segon els aspectes civils de la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, i té en compte el nou model de protecció de la legislació sobre la infància i l'adolescència, en la qual la declaració de desemparament es reserva per als casos més greus, és a dir, aquells en què cal separar el menor del seu nucli familiar. En aquesta matèria, el Codi civil de Catalunya regula la protecció de menors desemparats en paral·lel a

les altres institucions de protecció de la persona, i remet a la legislació sobre la infància i l'adolescència els indicadors de desemparament, les mesures de protecció, el procediment per a adoptar-les i revisar-les, el règim de recursos i les causes de cessament. Alhora, es dona visibilitat a la funció que compleix la persona o família acollidora, que assumeix la guarda i les responsabilitats parentals de caràcter personal respecte al menor i les facultats que en resulten, sens perjudici de la vigilància, l'assessorament i l'ajut de l'organisme competent. A més, l'acolliment preadoptiu, com a període de prova de l'adopció, passa a regular-se, juntament amb aquesta, en el capítol V del títol III. Es posa fi, així, a la discriminació, encara que només ho hagi estat en termes de tècnica legislativa, derivada del fet que el règim protector dels menors desemparats, és a dir, aquells respecte als quals no es pot constituir una tutela ordinària, perquè en llur cercle proper no hi ha persones que se'n puguin fer càrrec, es mantingués en una llei especial, fora de la norma simbòlicament més emblemàtica del dret civil català.

Tot i que se n'ha fet un ús més aviat escàs, es manté la legitimació de l'Administració pública per a instar la privació de la potestat parental i es completa la regulació amb una norma que considera causa justa per a la privació el fet que els progenitors, sense motiu suficient, no manifestin interès per llur fill desemparat o incompleixin el règim de relacions personals durant sis mesos, o el fet que els fills menors d'edat o incapacitats pateixin abusos sexuals o maltractaments.

c) La família

El títol III manté la sistemàtica del Codi de família, llevat de la important incorporació, en el primer precepte, d'altres formes de família, com la parella estable i la família formada per un progenitor sol amb els seus descendents, i també del reconeixement del caràcter familiar dels nuclis en què conviuen fills no comuns, sens perjudici dels vincles d'aquests amb l'altre progenitor.

El capítol I regula les disposicions generals i els efectes del matrimoni, que es defineix d'una manera ajustada al nou marc normatiu que regula el dret a contreure matrimoni, tot incorporant una referència expressa al deure d'ambdós cònjuges de contribuir a les responsabilitats domèstiques, inclosa la de tenir cura d'altres membres de la família a llur càrrec i que convisquin amb ells.

Precisament, el nou marc normatiu del matrimoni, juntament amb el de la determinació de la filiació pel consentiment de la dona a les tècniques de reproducció assistida de la seva esposa o companya, i també la possibilitat d'adopció conjunta per matrimonis o parelles estables del mateix sexe, fan que el fill pugui tenir dos pares o dues mares. Això ha fet imprescindible una tasca d'harmonització que permet assolir més neutralitat en el llenguatge en termes de gènere. En aquesta línia, la major part de les referències que es feien al "marit" i la "muller" se substitueixen per "els cònjuges", i les que es feien al "pare" i la "mare" se substitueixen per "els progenitors" amb el benentès que aquesta accepció inclou tant els pares i les mares per naturalesa com els adoptius.

Pel que fa a les despeses familiars, se n'exclouen les d'adquisició i millorament de l'habitatge familiar, ja que són despeses d'inversió que cal vincular a la titularitat de l'immoble. De fet, el Codi de família ja les circumscriu a la part corresponent al valor d'ús, però això tampoc no s'adequava amb el fet que aquesta mateixa obligació de contribució no s'apliqués també si l'habitatge ja pertanyia a un dels cònjuges abans del matrimoni o bé si l'havia adquirit a títol lucratiu durant aquest. D'altra banda, si l'esmentada regla de contribució es posava en relació amb el règim de responsabilitat per les obligacions concretes per raó de les despeses familiars, tampoc no resultava coherent que el cònjuge no titular pogués acabar responnent d'aquesta obligació de manera solidària.

El règim de les adquisicions amb pacte de supervivència es manté en l'àmbit familiar. En la línia marcada per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, tanmateix, ja no es limita a les compravendes sinó que s'estén a tot tipus d'adquisició onerosa i es desvincula dels règims econòmics matrimonials de

separació de béns o de participació. Això no exclou, òbviament, la possibilitat que, dins o fora de l'àmbit familiar, es pugui acudir a altres figures certament properes però d'un abast i un règim diferenciats, com els heretaments i les atribucions particulars.

D'altra banda, es desenvolupa la referència genèrica que el Codi de família feia, en matèria de capítols matrimonials, als pactes en previsió d'una ruptura matrimonial. Se n'estableixen els requisits formals i substantius perquè es puguin considerar plenament vàlids i eficaços. Entre aquests requisits destaquen la possibilitat d'adoptar-los en una escriptura que no sigui capitular i el paper cabdal que s'atribueix al notari que autoritza l'escriptura, per a garantir que els pactes, particularment els de renúncia, han estat precedits de suficient informació sobre les respectives situacions patrimonials i expectatives econòmiques. En línia amb precedents comparats en aquesta matèria, es deixa la porta oberta a la revisió de l'eficàcia del pacte si en el moment en què se'n pretén el compliment és greument perjudicial per a un cònjuge i aquest acreditada que han sobrevingut circumstàncies que no es van preveure ni es podien raonablement preveure en el moment d'adoptar-lo. Al mateix temps, es marquen uns límits a les facultats dispositives de les parts en les institucions on aquests pactes poden tenir més incidència, com ara en la prestació compensatòria i en relació amb la compensació econòmica per raó de treball, i es distingeixen els acords en previsió d'una ruptura dels que es fan quan el matrimoni ja ha entrat en crisi. També s'ha considerat pertinent aclarir que l'exercici de les pretensions incloses en el pacte en previsió d'una ruptura matrimonial es poden fer efectives en el marc del procediment matrimonial contenciós posterior, sense que es pugui remetre les parts a un procediment declaratiu ulterior.

Finalment, en consonància amb la nova configuració que el llibre quart del Codi civil de Catalunya dona als pactes successoris, s'ha optat per no incloure, entre altres normes, les que regulaven l'usdefruit universal capitular, ja que responien a un model de successió contractual propi d'una economia rural que no té res a veure amb la societat catalana d'avui. És clar, tanmateix, que si les parts el volen pactar ho poden fer. Semblantment, la completa regulació de la donació que conté el llibre cinquè ha permès simplificar les disposicions que es destinaven a les donacions per raó de matrimoni, per bé que ha calgut corregir la dissonància sistemàtica que comportava mantenir en aquell llibre una regla específica que remetia a la regulació de les donacions per raó de matrimoni del Codi de família.

El capítol II, relatiu als règims econòmics matrimonials, manté el règim de separació de béns com a legal supletori i en conserva, amb algunes modificacions remarcables, els trets definitoris. Es manté el principi que els béns adquirits a títol oneros durant el matrimoni pertanyen al cònjuge que consti com a titular, tradicionalment reforçat amb la presumpció de donació de la contraprestació si s'aconsegueix provar que aquesta prové del patrimoni de l'altre. Com a novetat, però, s'exclouen d'aquest règim els béns mobles destinats a l'ús familiar, com ara els vehicles, el mobiliari, els aparells domèstics o els altres béns que integren el parament de la casa. En aquest tipus de béns, la mera acreditació de la titularitat formal, per exemple per mitjà de rebuts de compra, és sovint poc significativa i, per això, atesa la destinació familiar dels béns, s'ha considerat preferible partir de la presumpció que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sens perjudici de la possibilitat de destruir aquesta presumpció per mitjans de prova més concloents.

En aquest capítol també es fa una regulació més completa i acurada de la compensació econòmica per raó de treball per a la casa o per a l'altre cònjuge, com a correctiu dels efectes no gens desitjables que en ocasions produeix aquest règim. Fins ara, l'aplicació de la compensació econòmica per raó de treball ha generat força problemes a causa, fonamentalment, de la migradesa de la regulació, cosa que ha comportat que a la pràctica hagi esdevingut un factor de difícil predicció, atès l'elevat marge de discrecionalitat en mans de l'autoritat judicial. S'ha estimat necessària una intervenció legislativa que proporcioni unes pautes normatives més clares i unes regles que facilitin la determinació de la procedència i el càlcul

de la compensació. En aquest sentit, la nova regulació abandona tota referència a la compensació com a remei substitutori d'un enriquiment injust, prescindeix de la idea de sobrecontribució a les despeses familiars, implícita en la formulació de l'article 41 del Codi de família, vigent fins a l'entrada en vigor d'aquesta llei, i es fonamenta, senzillament, en el desequilibri que produeix entre les economies dels cònjuges el fet que un faci una tasca que no genera excedents acumulables i l'altre en faci una altra que sí que en genera. Per això, n'hi ha prou d'acreditar que un dels dos s'ha dedicat a la casa substancialment més que l'altre. Per a calcular l'import de la compensació es tenen en compte el tipus de treball prestat i la durada i intensitat de la dedicació, i es restringeix la discrecionalitat judicial a l'hora d'apreciar la rellevància d'aquests factors amb l'establiment d'un límit de quantia, que és el de la quarta part de la diferència dels increments patrimonials obtinguts pels cònjuges durant la vigència del règim. Tanmateix, es permet l'atorgament d'una compensació de quantia superior si el cònjuge creditor pot provar que la incidència del seu treball en l'increment patrimonial de l'altre cònjuge ha estat notablement superior. La regulació de la compensació aclareix també l'abast de l'autonomia dels cònjuges per a adoptar pactes sobre la compensació, fins i tot en previsió d'una ruptura matrimonial. Com a novetat, el supòsit de fet s'estén també als casos d'extinció del règim per mort d'un dels cònjuges si és el supervivent el qui té dret a la compensació.

Pel que fa als altres règims econòmics, s'han revisat tant el règim de participació en els guanys com el de comunitat per corregir les deficiències que, a la pràctica, dificultaven que poguessin tenir-se en compte com una alternativa al règim legal supletori.

El capítol III es dedica als efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial i comença amb una regulació específica de les mesures provisionals que s'ajusta més a les necessitats pròpies del dret civil català. També es regulen per primera vegada els anomenats acords amistosos de separació i se'n fixa el règim de validesa i els efectes, tot remarcant-ne el caràcter vinculant però preveient un termini de revocació que pretén garantir que els acords s'hagin adoptat lliurement. Concretament, el cònjuge que en el moment de l'adopció de l'acord no hagi disposat d'assistència lletrada independent el pot deixar sense efecte durant els tres mesos següents a l'adopció o, com a màxim, fins al moment de la contestació de la demanda o, si s'escau, de la reconvençió en el procés matrimonial en què es pretenguin fer valer. Aquesta possibilitat es justifica pel context especial en què les parts subscriuen aquests acords. Sovint hi ha desequilibris greus en la informació disponible per a una part i per a l'altra, i s'arriba als acords en situacions d'angoixa o estrès que fan difícil fer una valoració objectiva dels termes convinguts, en les quals hi ha un risc elevat d'explotació o abús d'una part per l'altra.

Pel que fa a la responsabilitat dels progenitors envers els fills en ocasió de la separació o el divorci, cal remarcar dues novetats. La primera és que tota proposta dels progenitors sobre aquesta matèria s'ha d'incorporar al procés judicial en forma de pla de parentalitat, que és un instrument per a concretar la manera com ambdós progenitors pensen exercir les responsabilitats parentals, en el qual es detallen els compromisos que assumeixen respecte a la guarda, la cura i l'educació dels fills. Sense imposar una modalitat concreta d'organització, encoratja els progenitors, tant si el procés és de mutu acord com si és contenciós, a organitzar per si mateixos i responsablement la cura dels fills en ocasió de la ruptura, de manera que han d'anticipar els criteris de resolució dels problemes més importants que els afectin. En aquesta línia, es facilita la col·laboració entre els advocats de cadascuna de les parts i amb psicòlegs, psiquiatres, educadors i treballadors socials independents, perquè facin una intervenció focalitzada en els aspectes relacionats amb la ruptura abans de presentar la demanda. Es vol afavorir així la concreció dels acords, la transparència per a ambdues parts i el compliment dels compromisos assolits.

La segona novetat és que s'abandona el principi general segons el qual el trencament de la convivència entre els progenitors significa automàticament que els fills s'han d'apartar d'un per a encomanar-los individualment a l'altre. Per contra, s'introdueix

com a norma que la nul·litat, el divorci o la separació no alteren les responsabilitats dels progenitors envers els fills. En conseqüència, aquestes responsabilitats mantenen, després de la ruptura, el caràcter compartit i correspon a l'autoritat judicial determinar, si no hi ha acord sobre el pla de parentalitat o si aquest no s'ha aprovat, com s'han d'exercir les responsabilitats parentals i, en particular, la guarda del menor, atenint-se al caràcter conjunt d'aquestes i a l'interès superior del menor.

S'estima que, en general, la coparentalitat i el manteniment de les responsabilitats parentals compartides reflecteixen materialment l'interès del fill a continuar mantenint una relació estable amb tots dos progenitors. La igualtat de drets i deures entre els progenitors elimina les dinàmiques de guanyadors i perdedors, i afavoreix la col·laboració en els aspectes afectius, educatius i econòmics. Recentment, França, Itàlia i Bèlgica han adoptat normes en aquesta direcció. Això no impedeix, tanmateix, que l'autoritat judicial hagi de decidir d'acord amb les circumstàncies de cada cas i en funció de l'interès concret dels fills. És per això que el llibre segon proporciona una sèrie de criteris que s'han de ponderar conjuntament per a determinar el règim i la manera d'exercir la guarda.

El missatge del llibre segon és el d'afavorir les fórmules de coparentalitat i la pràctica de la mediació, com a eina per a garantir l'estabilitat de les relacions posteriors a la ruptura entre els progenitors, i l'adaptació natural de les regles als canvis de circumstàncies, però no s'oblida que les relacions familiars en la nostra societat mantenen encara un alt grau de masclisme. També s'ha tingut en compte que el paper de la mare és qualitativament més necessari per als menors que el del pare quan les dinàmiques familiars han estat construïdes sobre models tradicionals, tant en la idiosincràsia de Catalunya com en la realitat d'altres cultures que s'han incorporat a la societat catalana. Per aquest motiu, es destaquen com a criteris per a determinar la guarda individual la vinculació especial dels fills amb un dels progenitors i la dedicació als fills que la mare o el pare hagin tingut abans de la ruptura.

De manera més específica, en la línia de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, i amb la consciència de la lluita contra aquesta violència, s'exclou de tota participació en la guarda el progenitor contra el qual hi hagi sentència ferma o mentre hi hagi indicis fonamentats de violència familiar o masclista i s'estableix explícitament la supervisió de les relacions personals en situacions de risc.

Finalment, tot reconeixent el caràcter privilegiat de les relacions dels menors amb l'entorn més proper, particularment amb els avis i els germans, s'estableix un procediment que fixa la manera en què, en cas de crisi matrimonial, es pot fer efectiu el dret dels fills menors a mantenir aquestes relacions personals.

Tocant a la regulació de la pensió compensatòria, es mantenen els perfils de la institució tal com la va recollir el Codi de família, si bé, en generalitzar-se la possibilitat de pagament en forma de capital, passa a rebre el nom de prestació compensatòria. Certament, molts divorcis afecten matrimonis de durada mitjana força breu i persones relativament joves, per la qual cosa, en general, o bé tots dos hi perden semblantment o bé la convivència conjugal no ha compromès irremediablement les oportunitats econòmiques de cap d'ells. Això no ha portat, tanmateix, a alterar essencialment la configuració legal de la prestació compensatòria. S'ha tingut en compte que la incorporació de la dona al mercat de treball no ha anat paral·lela, a la pràctica, a un repartiment de les responsabilitats domèstiques i familiars entre tots dos cònjuges i que en força casos l'activitat laboral o professional d'un dels cònjuges se supedita encara a la de l'altre, fins al punt que, en determinats nivells educatius i de renda, continua essent habitual que un dels cònjuges, típicament la dona, abandoni el mercat de treball en contreure matrimoni o en tenir fills. Ambdues circumstàncies abonen reconèixer el dret a prestació compensatòria vinculant-lo al nivell de vida de què es gaudia durant el matrimoni, per bé que donant prioritat al dret d'aliments dels fills i fixant la quantia d'acord amb els criteris que la mateixa norma detalla. No obstant això, per als casos en què la prestació se satisfà en forma de pensió, s'insisteix en el caràcter essencialment temporal d'aquesta, llevat que hi concorrin circumstàncies

excepcionals que facin aconsellable acordar-la amb caràcter indefinit. En general, s'admet la renúncia al dret a prestació compensatòria, fins i tot la continguda en pactes prematrimonials, però sempre en el marc general que el llibre segon estableix per a aquests i amb el límit que la renúncia prèvia no pot acabar compromentent les necessitats bàsiques del cònjuge que té dret a la prestació.

Les regles sobre l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar presenten novetats importants. Tot i partir d'atribuir-lo, preferentment, al cònjuge a qui correspongui la guarda dels fills, es posa èmfasi en la necessitat de valorar les circumstàncies del cas concret. Per això, es preveu que, a sol·licitud de l'interessat, es pugui excloure l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar si qui en seria beneficiari té mitjans suficients per a cobrir les seves necessitats i les dels fills, o bé si el qui l'ha de cedir pot assumir i garantir suficientment el pagament dels aliments als fills i la prestació que pugui correspondre al cònjuge en una quantia que permeti cobrir les necessitats d'habitatge d'aquest. Inversament, si malgrat correspondre a un cònjuge l'ús de l'habitatge per raó de la guarda dels fills és previsible que la necessitat d'aquest es perllongui després d'arribar els fills a la majoria d'edat, l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar es pot fer inicialment per aquest concepte. En tot cas, l'atribució per raó de la necessitat és sempre temporal, sens perjudici que es puguin instar les pròrrogues que escaiguin. Es vol posar fre a una jurisprudència excessivament inclinada a dotar de caràcter indefinit l'atribució, en detriment dels interessos del cònjuge titular. La matèria es completa establint criteris per a la distribució de les obligacions per raó de l'habitatge i per a la resolució del cas, força freqüent a la pràctica, en què algun familiar pròxim hagi cedit un immoble perquè hi vagi a viure el matrimoni. Com ha reiterat la jurisprudència, els qui ocupen l'habitatge familiar en condició de precaristes no poden obtenir una protecció possessòria superior a la que el precari proporciona a la família. Si la possessió deriva, en canvi, d'un títol contractual, hom s'ha d'ajustar al que estableixi aquest, sens perjudici de la possibilitat de subrogació que preveu la legislació d'arrendaments.

Amb relació als efectes de la nul·litat de matrimoni, del divorci i de la separació, el llibre segon fa un desenvolupament més ampli de la limitada regulació que l'article 76.2 del Codi de família feia de la mediació. Es parteix de l'existència d'una regulació general de la mediació per llei general, però se'n concreten aspectes especials dins de les institucions pròpies del dret de la persona i de la família, especialment quant a la previsió de la confidencialitat de les mediacions prèvies a la interposició de la demanda. Hom preveu que en qualsevol fase del procediment matrimonial els cònjuges puguin demanar sotmetre les discrepàncies a mediació o bé que l'autoritat judicial, sense menyscar el caràcter voluntari d'aquesta, pugui remetre'ls d'ofici a una sessió informativa sobre mediació.

El capítol IV es dedica a la convivència estable en parella i substitueix íntegrament la Llei 10/1998, de manera que es posa fi al tractament separat que l'ordenament català havia donat a les parelles estables. Com és ben conegut, la regulació de les parelles estables, tot i que va seguir una tramitació parlamentària paral·lela al Codi de família i es va aprovar en la mateixa sessió plenària, finalment es va mantenir en una llei especial. D'altra banda, amb l'aprovació de la Llei de l'Estat 13/2005, de l'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi civil en matèria de dret a contreure matrimoni, una part molt important dels objectius previstos inicialment per aquella llei especial han estat superats, per tal com és innegable que una de les seves principals finalitats fou dotar d'un règim jurídic les parelles formades per persones que, en la legalitat anterior a la Llei de l'Estat 13/2005, tenien exclòs l'accés al matrimoni.

A diferència de la Llei d'unions estables de parella, la regulació de la convivència estable en parella del llibre segon ja no estableix cap tipus de diferència per raó de l'orientació sexual dels membres de la parella. S'amplia, a més, l'àmbit subjectiu d'aplicació de la normativa, incloent-hi les parelles estables formades per persones que no podrien contreure matrimoni entre si perquè un d'ells continua casat amb una altra persona. S'estima que, tractant-se d'una regulació fonamentalment adreçada a resoldre els problemes derivats del cessament de la convivència, un tractament

desigual no té justificació. Es vol evitar, així mateix, que un nombre molt important de parelles quedin fora de la regulació –segons algunes estimacions, entorn d'un 30% de les parelles heterosexuales existents a Catalunya i un nombre indeterminat de parelles homosexuals– i que les conseqüències de la ruptura s'hagin de determinar acudint a una doctrina jurisprudencial de perfils massa imprecisos.

Mentre dura la convivència les relacions de la parella estable es regulen exclusivament pels pactes dels convivents, incloent-hi, en la línia seguida per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la possibilitat de fer adquisicions conjuntes oneroses amb pacte de supervivència. No obstant això, com a mesura de protecció de la família es manté la protecció davant de la disposició de l'habitatge familiar, que ja establia la Llei 10/1998. S'inclouen com a novetat els pactes en previsió del cessament de la convivència, amb remissió als límits que s'estableixen per al matrimoni, i una regulació del règim d'atribució de l'ús de l'habitatge familiar en cas de ruptura. Finalment, la disposició addicional cinquena assenyala que els conflictes judicials relatius a la ruptura de la parella estable es tramiten per les regles del procediment matrimonial.

El model de regulació de la parella estable que dissenya el llibre segon és el més apropiat per a la societat catalana actual. Certament, l'inici d'un projecte de vida en comú no es fa avui únicament per mitjà del matrimoni. A diferència d'altres països de l'entorn de Catalunya, no obstant això, la incidència de la convivència no matrimonial és relativament baixa i estudis recents constaten que en parelles joves es presenta com un fenomen força diferent del matrimoni, a partir d'indicadors com la durada, l'estabilitat, la fecunditat o el grau de compromís recíproc palesat en actes com la posada en comú de béns o coses similars. Predomina la modalitat que la concep com un matrimoni a prova, bé perquè la parella es trenca o bé perquè es transforma en matrimoni. Aquest fet justifica prescindir d'un estatut jurídic de la convivència estable en parella, que és molt difícil d'harmonitzar amb la gran varietat de situacions que presenta aquesta realitat. Naturalment, això no exclou que, quan la ruptura de la convivència provoca –per la seva durada, pel fet d'haver tingut fills en comú o, en general, per raó de les decisions preses per cadascun dels convivents en interès comú– que algun d'ells es trobi en una situació de necessitat, pugui obtenir de l'altre els mitjans necessaris per a refer la seva vida. Tot plegat, sens perjudici del dret a la compensació econòmica per raó del treball per a la llar o per a l'altre convivent, que neix al marge de l'estatut jurídic de la convivència i que resulta del fet que, en interès comú, un convivent ha fet una tasca que no ha generat excedents acumulables mentre que l'altre n'ha fet una altra que sí que n'ha generat.

El capítol V, relatiu a la filiació, abraça tant la filiació per naturalesa com l'adoptiva, que el Codi de família regulava en títols separats.

Pel que fa a la filiació per naturalesa, s'incorporen els canvis respecte a la filiació dels nascuts a conseqüència de fecundació assistida introduïts per la Llei 10/2008, del 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions, que possibiliten l'establiment de la maternitat en relació amb la dona que consent l'aplicació de tècniques de reproducció humana assistida a l'esposa o a la companya amb la qual està convivint en parella estable. Evidentment, la maternitat derivada del mer consentiment per a la procreació assistida de la seva esposa o companya no és una maternitat biològica, per naturalesa, sinó una relació jurídica purament legal. Tanmateix, això no és cap novetat en l'ordenament jurídic català. Es dóna en la paternitat de l'home, casat o no, que presta el consentiment per a la procreació assistida de la seva esposa o parella estable. Per aquest motiu, s'ha cregut oportú no incorporar una nova categoria jurídica per a aquest tipus de filiació i s'ha optat per assimilar-la, quant al tractament legal, a la paternitat de l'home que consent la fecundació assistida, atès que en ambdues el títol d'atribució és el consentiment, i no pas la relació biològica. Com que la possibilitat que la maternitat de l'esposa o companya que consent la fecundació assistida de la que serà la mare biològica es determini directament afecta els mitjans de determinació de la filiació, ha calgut afegir el consentiment per a la procreació assistida a la llista de títols d'atribució de

la filiació. A partir d'aquí, s'ha considerat convenient estendre-hi el règim d'impugnació del reconeixement, cosa que estalvia una aplicació analògica de la legislació sobre tècniques de reproducció humana assistida.

Finalment, per a esvair qualsevol dubte sobre la no-aplicabilitat a Catalunya de les disposicions de la Llei de l'Estat 1/2000, del 7 de gener, d'enjudiciament civil, que, en els processos sobre filiació, exigeixen aportar un principi de prova sobre els fets en els quals es fonamenta l'acció, es deixa clar que, en el dret català, aquesta aportació no és un requisit d'admissibilitat de la demanda; tot això, una vegada més, en la línia de la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, seguint la tradició jurídica catalana.

Amb relació a la filiació adoptiva, els canvis més substancials es van produir amb l'aprovació de la Llei 3/2005, que possibilita l'adopció per parelles del mateix sexe. Posteriorment, la Llei 10/2008 va suprimir les restriccions a la formació de relacions de parentiu entre l'adoptat i els seus descendents i la família de l'adoptant. El llibre segon hi introdueix unes modificacions sistemàtiques, ja que s'ha optat per una regulació conjunta de l'adopció i de l'acolliment preadoptiu fent prevaler la consideració d'aquest com a període d'acoblament del menor amb la que ha d'ésser la persona o família adoptant. Quant a la formalització de l'acolliment preadoptiu, es remet al procediment que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència. D'altra banda, es reconeix explícitament el dret dels adoptats a conèixer la informació sobre llur origen i, en línia amb la legislació comparada més moderna, s'imposa als adoptants l'obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció. Per a fer-lo efectiu, s'estableix, així mateix, un procediment confidencial de mediació. També i excepcionalment, s'obren fórmules perquè, en interès del fill adoptat, aquest pugui continuar mantenint les relacions personals amb la família d'origen.

El capítol VI té per objecte la potestat parental, que és un dels elements integrants de les responsabilitats parentals que els progenitors assumeixen com a resultat del vincle de filiació.

En aquest àmbit, s'incorporen, en la línia iniciada per altres ordenaments europeus, unes disposicions per a donar resposta a les necessitats de les anomenades famílies recompostes o reconstituïdes, és a dir, les integrades per parelles que tenen a llur càrrec fills no comuns. Fins a l'entrada en vigor del llibre segon, l'adopció del fill del cònjuge o del convivent, que, val a dir-ho, no sempre és possible, era l'única via per a permetre al cònjuge o la parella del progenitor biològic intervenir en la potestat parental sobre els fills d'aquest, especialment en cas de mort de l'altre progenitor o si aquest darrer s'havia desentès del fill i el referent patern o matern havia passat a ésser l'actual parella de la mare o el pare biològic. El llibre segon el faculta per a intervenir en les qüestions referides a les relacions amb els educadors, l'atenció a les necessitats ordinàries i altres determinacions que afecten el menor i en les quals, sovint, està involucrat materialment. A més de poder fer, durant la convivència, aquests actes de la vida ordinària en interès del fill de l'altre, es preveu la possibilitat que, una vegada mort el progenitor que tenia la guarda de manera exclusiva, si l'altre progenitor no la recupera, l'autoritat judicial atribueixi excepcionalment al vidu o al convivent supervivent la guarda i les altres responsabilitats parentals, sempre que això sigui favorable a l'interès del menor i es garanteixi que tant el menor com l'altre progenitor han estat escoltats.

Finalment, amb l'objectiu de donar una resposta clara als problemes derivats de la violència en les relacions familiars, es considera causa justa perquè l'autoritat judicial pugui suspendre o denegar les relacions personals dels progenitors amb els fills menors que aquests hagin estat víctimes directes o indirectes de violència de gènere en el marc d'aquelles relacions.

El capítol VII, relatiu als aliments d'origen familiar, manté la regulació del Codi de família amb pocs canvis. Primerament, cal referir-se, per la seva finalitat essencialment protectora i de lluita contra la xacra de la violència familiar o masculista, a la norma que permet demanar els aliments anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial, si aquests no es van reclamar per una causa imputable a la persona

obligada a prestar-los, com massa sovint passa, en els casos de maltractaments a la persona que els havia de reclamar. En segon lloc, se suprimeix la incoherent regulació del dret als aliments dels germans, dels descendents i dels ascendents, de manera que, basant-se en el principi d'autosatisfacció de les necessitats pròpies, s'explicita amb caràcter general que no tenen dret als aliments les persones que estan en situació de necessitat per una causa que els sigui imputable, mentre dura aquesta causa.

d) Altres relacions convivencials

La Llei 19/1998 va regular les relacions convivencials constituïdes per parents en la línia col·lateral o per persones simplement unides per vincles d'amistat o companyonia que, sense constituir una família nuclear, comparteixen l'habitatge i posen en comú el treball domèstic amb voluntat d'ajuda mútua i de permanència. Aquesta llei s'integra al llibre segon com a títol IV, amb algunes modificacions. La primera es refereix al nom de la institució, que ara, d'una manera més descriptiva, es denomina relació convivencial d'ajuda mútua. Pel que fa al contingut, s'ha considerat que no esqueia mantenir el dret a la compensació econòmica per raó de treball, que partia d'un estricte paral·lelisme amb el matrimoni i amb les parelles estables, perquè difícilment es donarà, atès que la finalitat de les relacions convivencials d'ajuda mútua és posar remei a les dificultats pròpies de la gent gran. Igualment, s'ha eliminat la norma que, sense fixar cap criteri orientatiu ni limitació temporal, permetia atribuir l'ús de l'habitatge de titularitat conjunta a algun dels cotitulars. Aquesta és una qüestió que s'ha de resoldre per les regles pròpies de la comunitat.

Pel que fa al pacte d'acolliment que regula la Llei 22/2000, del 29 de desembre, d'acolliment de persones grans, tot i que denota una certa inspiració en institucions de dret de família i que dibuixa un contingut amb uns perfils extrets de la relació de parentiu, en la mesura que es concep com un contracte oneros i que hi intervé una contraprestació, ha de restar fora del llibre segon i, si escau, integrar-se en el llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes.

IV

Part final de la Llei

Aquesta Llei inclou nou disposicions addicionals, el contingut de les quals és la constitució del Registre de patrimonis protegits, les mesures de conciliació del treball i la vida familiar del personal de les administracions públiques catalanes que conviu en parella estable, les especialitats processals relatives a pretensions patrimonials exercides dins dels processos matrimonials i dins dels processos de liquidació i divisió de l'herència, els procediments relatius a la ruptura de parella estable, els dictàmens pericials relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental, la supervisió del règim de relacions personals, la intervenció d'especialistes com a auxiliars dels tribunals en el control de les institucions de protecció i la informació sobre el pla de parentalitat. Amb relació a les especialitats processals, es pretén oferir una via processal per a canalitzar la reclamació de la compensació econòmica per raó de treball i incentivar que en el procés corresponent es presenti tota la documentació rellevant. A aquest efecte, es preveu que l'autoritat judicial pugui incorporar al procés la informació rellevant que consti per altres causes, pendents o resoltes, entre les parts. El nombre de disposicions transitòries és de vuit. Aquestes disposicions regulen les diferents conseqüències pràctiques de la substitució del dret vigent abans de l'entrada en vigor del llibre segon. Pot resultar especialment important la disposició transitòria tercera, que permet acordar la revisió de les mesures adoptades en el procediment matrimonial en aquells aspectes en què la nova regulació ha obert noves possibilitats.

Aquesta llei substitueix tot el dret català de família i de la persona anterior i, convenientment harmonitzat i ajustat a les necessitats socials actuals, l'incorpora al que ha d'ésser el text més emblemàtic del dret civil català.

Mitjançant tres disposicions finals es modifiquen una sèrie de disposicions dels llibres primer, quart i cinquè del Codi civil de Catalunya, a fi d'harmonitzar-ne el contingut amb els criteris que fixa el llibre segon. La disposició final quarta fa referència a les remissions que la Llei 21/2000 feia al Codi de família i que ara s'han d'entendre fetes al llibre segon. En una cinquena disposició s'estableix l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Article únic

S'aprova el llibre segon del Codi civil de Catalunya, amb el contingut següent:

LLIBRE SEGON

La persona i la família

TÍTOL I

La persona física

CAPÍTOL I

Personalitat civil i capacitat

Article 211-1

Personalitat civil

1. La personalitat civil és inherent a la persona física des del naixement.
2. El concebut té la consideració de persona als efectes que li siguin favorables, sempre que arribi a néixer.
3. La personalitat civil s'extingeix amb la mort.

Article 211-2

Commoriència

La crida a una successió o la transmissió de drets a favor d'una persona que depenen del fet que hagi sobreviscut a una altra només tenen lloc si aquella ha viscut almenys setanta-dues hores més que la persona a qui havia de sobreviure.

Article 211-3

Capacitat d'obrar

1. La capacitat d'obrar de la persona es fonamenta en la seva capacitat natural, d'acord amb el que estableix aquest codi.
2. La capacitat d'obrar plena s'assoleix amb la majoria d'edat.
3. Les limitacions a la capacitat d'obrar s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural.

Article 211-4

Majoria d'edat

1. La majoria d'edat s'assoleix als divuit anys.
2. El dia del naixement es considera sencer per al còmput de l'edat.

Article 211-5

Minoria d'edat

El menor pot fer per si mateix, segons la seva edat i capacitat natural, els actes següents:

- a) Els relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin estableixin una altra cosa.
- b) Els relatius a béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials.
- c) Els altres actes que la llei li permeti.

Article 211-6*Interès superior del menor*

1. L'interès superior del menor és el principi inspirador de qualsevol decisió que l'afecti.

2. El menor d'edat, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i, en tot cas, si ha complert dotze anys, té dret a ésser informat i escoltat abans que es prengui una decisió que afecti directament la seva esfera personal o patrimonial.

3. Per a qualsevol acte del representant legal que impliqui alguna prestació personal del menor, es requereix el seu consentiment si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 211-7*Emancipació*

1. El menor emancipat actua jurídicament com si fos major d'edat, però necessita el complement de capacitat per als actes que estableix l'article 211-12.

2. La capacitat del menor emancipat es complementa amb l'assistència del cònjuge major d'edat en cas d'emancipació per matrimoni, dels progenitors o, si no n'hi ha, del curador.

Article 211-8*Formes d'emancipació*

1. L'emancipació pot tenir lloc:

- a) Per matrimoni.
- b) Per consentiment dels qui exerceixen la potestat parental o la tutela.
- c) Per resolució judicial.

2. L'emancipació és irrevocable i s'ha de fer constar al Registre Civil. Mentre no s'inscriu, no produeix efectes contra tercers.

Article 211-9*Emancipació per consentiment*

1. L'emancipació per consentiment dels qui exerceixen la potestat parental o la tutela requereix que el menor tingui almenys setze anys i la consenti. En cas d'emancipació per consentiment del titular de la tutela, es requereix, a més, l'autorització judicial amb un informe del ministeri fiscal.

2. L'emancipació per consentiment s'atorga en una escriptura pública o per compareixença davant de l'autoritat judicial encarregada del Registre Civil. El notari ha de comunicar d'ofici l'emancipació al Registre Civil.

Article 211-10*Emancipació per resolució judicial*

1. L'autoritat judicial pot concedir l'emancipació, a sol·licitud del menor de més de setze anys, si hi ha causes que fan impossible la convivència amb els progenitors o amb el tutor, o que dificulten greument l'exercici de la potestat parental o de la tutela.

2. La concessió judicial de l'emancipació requereix l'audiència prèvia de les persones que exerceixen la potestat parental o la tutela i l'informe del ministeri fiscal.

Article 211-11*Vida independent del menor*

1. El menor de més de setze anys es considera emancipat si viu d'una manera econòmicament independent dels progenitors o el tutor, amb llur consentiment. Aquest consentiment es pot revocar.

2. En el cas a què fa referència l'apartat 1, el menor necessita el complement de capacitat per als mateixos actes que el menor emancipat.

Article 211-12

Actes que requereixen complement de capacitat

1. El menor emancipat necessita el complement de capacitat per a:
 - a) Fer els actes a què fa referència l'article 236-27.1.
 - b) Acceptar el càrrec d'administrador d'una societat.
2. El complement de capacitat no es pot concedir de manera general, però es pot atorgar per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs, especificant-ne les circumstàncies i característiques fonamentals.
3. Els actes fets sense el complement de capacitat són anul·lables, en el termini de quatre anys, a instància de la persona que havia de prestar-lo d'acord amb l'article 211-7 i, a partir de l'arribada a la majoria d'edat, de la persona interessada.
4. El complement de capacitat amb relació als béns i els drets adquirits per donació o a títol successori no és necessari si el donant o el causant l'han exclòs expressament.

Article 211-13

Manca d'atorgament del complement de capacitat

El menor emancipat pot demanar autorització judicial per a actuar tot sol en els casos d'impossibilitat o de desacord entre les persones que han de prestar el complement de capacitat, o si aquestes no l'atorguen sense causa justificada.

CAPÍTOL II

Autonomia de la persona en l'àmbit de la salut

SECCIÓ PRIMERA

Tractaments mèdics

Article 212-1

Dret a la informació sobre la salut

1. Tota persona té dret a rebre informació verídica, comprensible i adequada a les seves necessitats i als seus requeriments sobre l'abast de qualsevol intervenció en l'àmbit de la seva salut, que l'ajudi a prendre decisions d'una manera autònoma, llevat que hagi expressat la voluntat de no ésser-ne informada. Aquest dret és directament exigible davant dels tribunals de justícia.
2. El pacient és el titular del dret a la informació i qui té el dret a permetre i autoritzar l'accés a la informació que fa referència a la seva salut, llevat dels casos en què la legislació estableix una altra cosa.
3. Tota persona té dret que es respecti la confidencialitat de les dades que fan referència a la seva salut i que no es generin registres amb dades personals de salut que no siguin estrictament necessàries.
4. Si la persona es troba en un estat físic o psíquic que no li permet rebre la informació o comprendre-la, aquesta s'ha de donar, de la manera que estableix la legislació per a l'àmbit sanitari, a la persona designada en el document de voluntats anticipades, a l'assistent legalment designat, al representant legal, a la persona que en té la guarda de fet, als familiars o a les persones que hi estan vinculades, segons que correspongui.

Article 212-2

Consentiment informat

1. Les persones majors de setze anys i les menors que tinguin una maduresa intel·lectual i emocional suficient per a comprendre l'abast de la intervenció en la seva salut han de donar el consentiment per si mateixes, llevat dels casos en què la legislació d'àmbit sanitari estableix una altra cosa.

2. Si la persona es troba en un estat físic o psíquic que no li permet fer-se càrrec de la seva situació ni decidir, el consentiment s'ha d'obtenir, de la manera que estableix la legislació per a l'àmbit sanitari, de les mateixes persones que han de rebre la informació a què fa referència l'article 212-1.4.

3. L'interessat, o les persones que supleixen la seva capacitat, en interès del mateix interessat, poden revocar el consentiment atorgat.

4. Si les persones cridades a donar consentiment per substitució s'hi neguen, l'autoritat judicial pot autoritzar la intervenció a sol·licitud del facultatiu responsable i en interès de la persona que no pot consentir.

Article 212-3

Document de voluntats anticipades

1. La persona major d'edat amb plena capacitat d'obrar pot expressar en un document de voluntats anticipades les instruccions per a la realització d'actes i tractaments mèdics, per al cas en què es trobi en una situació en què no ho pugui decidir per ella mateixa. També pot designar la persona que, en substitució seva, ha de rebre la informació sobre la seva salut i decidir sobre la realització d'aquells actes i tractaments.

2. En el document de voluntats anticipades hi poden constar previsions referents a la donació dels òrgans o del cos, i a les formes d'enterrament o a la incineració.

3. Els professionals que atenguin l'atorgant d'un document de voluntats anticipades han de respectar les instruccions que hi expressa, dins dels límits que estableix la legislació de l'àmbit sanitari.

4. Pel que fa a la forma d'atorgament del document de voluntats anticipades, al procediment de comunicació de les voluntats anticipades al centre sanitari i als seus efectes, hom s'ha d'ajustar al que estableix la legislació especial de l'àmbit sanitari.

5. El document de voluntats anticipades és sempre revocable.

6. Si la persona atorgant d'un document de voluntats anticipades ha fet delació voluntària de la seva tutela d'acord amb l'article 222-4 i ambdós actes contenen designacions o instruccions incompatibles, prevalen les del document de data posterior.

SECCIÓ SEGONA

Internaments

Article 212-4

Internament

L'internament en un establiment especialitzat d'una persona per raó de trastorns psíquics o malalties que puguin afectar la capacitat cognitiva requereix l'autorització judicial prèvia si la seva situació no li permet decidir per si mateixa, qualsevol que en sigui l'edat.

Article 212-5

Internament urgent

1. No cal autorització judicial prèvia si es produeix una causa d'urgència mèdica que requereixi l'internament sense dilació. Aquesta causa ha d'ésser constatada per un facultatiu i s'ha de fonamentar en un risc immediat i greu per a la salut del malalt o per a la integritat física o psíquica del malalt o d'altres persones.

2. El director de l'establiment on es faci l'internament l'ha de comunicar a l'autoritat judicial del lloc on estigui l'establiment en el termini de vint-i-quatre hores.

3. L'autoritat judicial ha de ratificar o deixar sense efecte l'internament, d'acord amb la legislació processal, en el termini de setanta-dues hores des que rep la comunicació.

4. L'autoritat judicial, en la resolució en què ratifica l'internament, hi ha de fer constar el termini, que no pot excedir els dos mesos, en el qual el director de l'es-

tabliment ha d'informar periòdicament sobre la situació de la persona internada, a fi de revisar la necessitat de la mesura. A petició del director de l'establiment, l'autoritat judicial pot acordar, atesa la situació de la persona internada, que els informes successius s'emetin en intervals superiors, que no poden excedir els sis mesos.

Article 212-6

Canvi de circumstàncies en l'internament voluntari

Si una persona que va consentir el seu propi internament per raó de trastorn psíquic ja no està en condicions de decidir-ne la continuació perquè les circumstàncies clíniques o el risc associat al trastorn han canviat de manera significativa, el director de l'establiment ho ha de comunicar a l'autoritat judicial perquè, si escau, en ratifiqui la continuació, d'acord amb el que estableix l'article 212-5.3.

SECCIÓ TERCERA

Decisions sobre el propi cos

Article 212-7

Decisions sobre el propi cos

La lliure decisió de les persones és determinant en les qüestions que puguin afectar llur dignitat, integritat i benestar físic i mental i, en particular, pel que fa al propi cos i a la salut reproductiva i sexual.

TÍTOL II

Les institucions de protecció de la persona

CAPÍTOL I

Disposicions comunes

Article 221-1

Funció de protecció

Les funcions de protecció de les persones menors d'edat, de les que no es poden governar per elles mateixes, si no estan en potestat parental, i de les que necessiten assistència s'han d'exercir sempre en interès de la persona assistida, d'acord amb la seva personalitat, i s'adrecen a la cura de la seva persona, a l'administració o defensa dels seus béns i interessos patrimonials i a l'exercici dels seus drets.

Article 221-2

Deure d'exercici

1. L'exercici de les funcions de protecció és un deure i té caràcter personalíssim. Només se n'admet l'excusa en els casos a què fa referència l'article 222-18.

2. Les persones titulars de les funcions de protecció només poden atorgar poders especials per a actes concrets o per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica.

Article 221-3

Gratuitat

Les persones titulars de les funcions de protecció exerceixen els càrrecs de manera gratuïta, llevat dels casos en què s'estableixi expressament una remuneració. Tanmateix, tenen dret al reemborsament de les despeses i a la indemnització per danys per raó d'aquest exercici a càrrec del patrimoni de la persona assistida.

Article 221-4*Obligació d'informar i escoltar la persona assistida*

Les persones titulars de les funcions de protecció han d'informar i escoltar la persona assistida d'acord amb el que estableix l'article 211-6 si és menor i, si es tracta d'una persona major d'edat, sempre que tingui prou coneixement.

Article 221-5*Mesures de control*

1. L'autoritat judicial, d'ofici o a instància del ministeri fiscal, dels titulars de les funcions de protecció, de la mateixa persona assistida o de les persones cridades a l'exercici de la tutela d'acord amb l'article 222-10, pot acordar, en qualsevol moment, les mesures que estimi necessàries per a controlar el bon funcionament de la institució de protecció, sens perjudici de les mesures de control previstes per la persona interessada o pels progenitors del menor o incapacitat.

2. L'autoritat judicial, per al seguiment de l'evolució i de les condicions de vida de les persones i amb relació a mesures de control de la gestió patrimonial, pot requerir la intervenció d'especialistes, que tenen la consideració d'auxiliars dels tribunals.

CAPÍTOL II*La tutela***SECCIÓ PRIMERA***Disposicions generals***Article 222-1***Persones que s'han de posar en tutela*

S'han de posar en tutela:

- a) Els menors no emancipats que no estiguin en potestat parental.
- b) Els incapacitats, si ho determina la sentència.

Article 222-2*Poder en previsió de pèrdua sobrevinguda de capacitat*

1. No cal posar en tutela les persones majors d'edat que, per causa d'una malaltia o deficiència persistent de caràcter físic o psíquic, no es poden governar per si mateixes, si a aquest efecte han nomenat un apoderat en escriptura pública perquè tingui cura de llurs interessos.

2. El poderdant pot ordenar que el poder produeixi efectes des de l'atorgament, o bé establir les circumstàncies que han de determinar l'inici de l'eficàcia del poder. En el primer cas, la pèrdua sobrevinguda de capacitat del poderdant no comporta l'extinció del poder. El poderdant també pot fixar les mesures de control i les causes per les quals s'extingeix el poder.

3. Si en interès de la persona protegida s'arriba a constituir la tutela, l'autoritat judicial, en aquell moment o amb posterioritat, a instància del tutor, pot acordar l'extinció del poder.

Article 222-3*Formes de delació*

1. La tutela es defereix per:

- a) Testament o codicil.
- b) Escripura pública.
- c) Resolució judicial.

2. La tutela dels menors desemparats es defereix de la manera que estableixen les lleis i es regeix per les seves normes especials.

SECCIÓ SEGONA

Delació voluntària

Article 222-4

Delacions fetes per un mateix

1. Per al cas que sigui declarada incapaç, tota persona amb plena capacitat d'obrar pot nomenar o excloure, en escriptura pública, una o més persones perquè exerceixin els càrrecs tutelars. També pot fer disposicions respecte al funcionament i el contingut del règim de protecció que pugui ésser adequat, especialment pel que fa a la cura de la seva persona.

2. L'atorgament d'un acte de delació tutelar posterior revoca l'anterior en tot allò que el modifiqui o hi resulti incompatible.

3. Són ineficaces les delacions fetes per un mateix atorgades des que s'insta el procés sobre la seva capacitat o el ministeri fiscal n'inicia les diligències preparatòries.

Article 222-5

Tutela deferida pels titulars de la potestat parental

1. Els titulars de la potestat parental poden ordenar la tutela de llurs fills menors no emancipats i, si en tenen la potestat prorrogada o rehabilitada, la dels fills emancipats o majors d'edat incapacitats, amb l'abast que estableix l'article 222-4.1.

2. En el cas a què fa referència l'apartat 1, la delació de la tutela es pot fer mitjançant una escriptura pública, un testament o un codicil, i de manera individual o conjunta.

Article 222-6

Concurrència de nomenaments o d'exclusions

En cas de concurrència de nomenaments o d'exclusions fets pels titulars de la potestat parental, és preferida la voluntat de qui l'ha exercida en darrer lloc, sens perjudici, si s'escau, de l'eficàcia del nomenament fet per l'altre del titular de l'administració especial dels béns que ell mateix hagi disposat per donació o títol successori a favor del menor o incapaç.

Article 222-7

Substituts

1. En els actes de delació voluntària de càrrecs tutelars, es poden designar substituïts.

2. Si es designen substituïtes diverses persones i no s'especifica l'ordre de substitució, es prefereix la designada en el document posterior i, si n'hi ha més d'una, la designada en primer lloc.

Article 222-8

Inscripció

1. Les delacions de les tuteles atorgades en escriptura pública en ús de les facultats que estableixen els articles 222-4 i 222-5 s'han d'inscriure en el Registre de Nomenaments Tutelars no Testamentaris.

2. El notari que autoritzi l'escriptura ho ha de comunicar d'ofici al registre a què fa referència l'apartat 1, d'acord amb la seva normativa específica.

3. Els poders atorgats en previsió d'una situació d'incapacitat s'han d'inscriure en el Registre de Nomenaments Tutelars no Testamentaris.

Article 222-9

Nomenament

1. Si es constitueix la tutela, l'autoritat judicial ha de nomenar les persones designades en l'acte de delació voluntària.

2. No obstant el que estableix l'apartat 1, ateses les circumstàncies del cas i a instància del ministeri fiscal o d'alguna de les persones cridades per la llei a exercir la tutela d'acord amb l'article 222-10, l'autoritat judicial pot prescindir d'aquella designació en els supòsits següents:

- a) Si s'ha produït una modificació sobrevinguda de les causes explicitades o que presumiblement es van tenir en compte en fer l'acte de delació voluntària.
- b) Si l'acte de delació voluntària es va fer dins l'any anterior a l'inici del procediment relatiu a la capacitat de la persona protegida.

SECCIÓ TERCERA

Delació judicial

Article 222-10

Ordre de la delació

1. La designació correspon a l'autoritat judicial si no hi ha cap persona designada per un acte de delació voluntària, si no escau el seu nomenament o si s'excusa o cessa per qualsevol causa.

2. En el cas a què fa referència l'apartat 1, l'autoritat judicial prefereix per a la tutela:

- a) El cònjuge o el convivent en parella estable de la persona incapacitada, si hi ha convivència.
- b) Els descendents majors d'edat de la persona incapacitada.
- c) Els ascendents del menor o incapacitat, llevat que es prorrogui o rehabiliti la potestat parental.
- d) En cas de mort del progenitor del menor o incapacitat, el cònjuge o el convivent en parella estable d'aquell, si conviu amb la persona que s'ha de posar en tutela.
- e) Els germans del menor o incapacitat.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2, si ho estima més convenient per als interessos de la persona menor o incapacitada, l'autoritat judicial, per mitjà d'una resolució motivada, pot alterar l'ordre establert o elegir la persona que ha actuat com a assistent o com a guardadora de fet, les que es presentin voluntàriament per a assumir els càrrecs indicats o una altra persona.

4. Si hi ha diverses persones que volen assumir la tutela, l'autoritat judicial les pot remetre a una sessió informativa sobre mediació familiar, amb la finalitat que assoleixin un acord.

5. Si no hi ha persones de l'entorn familiar o comunitari que vulguin assumir la tutela, l'autoritat judicial ha de designar persones jurídiques, públiques o privades, sense ànim de lucre, que la puguin assumir satisfactòriament.

Article 222-11

Tutela de germans

La delació judicial de la tutela de germans menors d'edat ha de recaure en una mateixa persona, llevat que les circumstàncies justifiquin una resolució diferent.

Article 222-12

Separació de l'administració patrimonial

1. En constituir la tutela, l'autoritat judicial pot separar la tutela de la persona de l'administració dels béns, designar els titulars d'ambdós càrrecs i fixar-ne l'àmbit de competència.

2. L'autoritat judicial, d'ofici o a sol·licitud del tutor, del ministeri fiscal o del tutelat, pot nomenar un administrador patrimonial en el decurs de la tutela si el patrimoni del tutelat assoleix una importància considerable o si es produeix una altra causa que ho fa necessari.

Article 222-13

Remuneració

1. La persona interessada o els titulars de la potestat parental, en l'acte de delació voluntària de la tutela, o l'autoritat judicial, en la resolució d'aprovació de l'inventari, si s'escau, poden fixar una remuneració per al tutor i, si escau, per a l'administrador patrimonial, sempre que el patrimoni del tutelat ho permeti.

2. L'autoritat judicial pot modificar la quantia de la remuneració si és excessiva o insuficient ateses les circumstàncies de la tutela o si varia substancialment el patrimoni del tutelat.

SECCIÓ QUARTA

Constitució i exercici de la tutela

Article 222-14

Persones obligades a promoure la constitució de la tutela

1. Les persones a què fa referència l'article 222-10 i les persones o les institucions que tinguin en llur guarda un menor o una persona que s'ha de posar en tutela estan obligades a promoure'n la constitució i responen dels danys i perjudicis que causin a aquella persona si no la promouen.

2. L'entitat pública competent en matèria de protecció de menors ha d'instar la constitució de la tutela dels menors desemparats que tingui a càrrec si hi ha persones que la puguin assumir en interès d'aquells.

3. El ministeri fiscal ha de demanar la constitució de la tutela o l'autoritat judicial l'ha de disposar d'ofici si s'assabenten que hi ha alguna persona que s'ha de posar en tutela en l'àmbit de llur jurisdicció.

4. Tota persona que conegui la circumstància a què fa referència l'apartat 3 l'ha de comunicar a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal.

Article 222-15

Aptitud per a exercir càrrecs tutelars

Poden ésser titulars de la tutela o de l'administració patrimonial les persones físiques que tinguin capacitat d'obrar plena i no incorrin en cap de les causes d'ineptitud següents:

a) Estar privades o suspeses de l'exercici de la potestat o de la guarda per resolució administrativa o judicial ferma, o haver-ho estat durant cinc anys.

b) Haver estat remogudes d'una tutela per una causa que els fos imputable.

c) Estar complint una pena privativa de llibertat.

d) Estar en situació declarada de concurs i no haver estat rehabilitades, llevat que la tutela no inclogui l'administració dels béns.

e) Haver estat condemnades per qualsevol delictes que faci suposar fonamentadament que no exercirien la tutela d'una manera correcta.

f) Observar una conducta que pugui perjudicar la formació del menor o la cura de l'incapacitat.

g) Estar en situació d'impossibilitat de fet per a exercir el càrrec.

h) Tenir enemistat amb la persona tutelada, o tenir-hi o haver-hi tingut plets o conflictes d'interessos.

i) No tenir mitjans de vida coneguts.

Article 222-16

Tutela per persones jurídiques

1. Poden ésser titulars de la tutela les persones jurídiques sense ànim de lucre que es dediquin a la protecció de persones menors o incapacitades i que compleixin els requisits que estableix la llei.

2. Les persones jurídiques han de notificar a l'entitat pública competent el nomenament i el cessament com a tutores en el termini de quinze dies des que hagin tingut lloc.

3. Les persones jurídiques han d'assignar un o més professionals perquè es responsabilitzin del benestar del tutelat. Aquestes persones no poden incórrer en cap de les situacions d'ineptitud que estableix l'article 222-15.

Article 222-17

Exclusió per conflicte d'interessos

1. No poden ésser titulars de la tutela ni de l'administració patrimonial, ni executores materials de les funcions tutelars, les persones físiques o jurídiques privades que estiguin en una situació de conflicte d'interessos amb la persona protegida. En particular, no ho poden ésser les que, en virtut d'una relació contractual, prestin serveis assistencials, residencials o de naturalesa anàloga a la persona protegida.

2. No obstant el que estableix l'apartat 1, davant circumstàncies excepcionals per necessitats de la persona tutelada, l'autoritat judicial pot autoritzar les entitats tutelars a prestar serveis assistencials i residencials.

Article 222-18

Excuses per a no exercir càrrecs tutelars

1. Es poden al·legar com a excuses per a no exercir càrrecs tutelars l'edat, la malaltia, la manca de relació amb la persona que s'ha de posar en tutela, les derivades de les característiques de l'ocupació professional del designat o qualsevol altra que faci l'exercici de la tutela especialment feixuc o que el pugui afectar.

2. Les persones jurídiques es poden excusar d'exercir càrrecs tutelars si no tenen els mitjans humans i materials suficients per a exercir-los adequadament o si les condicions de la persona que s'ha de posar en tutela no s'adeqüen a les finalitats per a les quals han estat creades les dites persones jurídiques.

Article 222-19

Al·legació i acceptació de l'excusa

1. L'excusa s'ha d'al·legar en el termini de quinze dies a partir de la notificació del nomenament. Si l'excusa sobrevé posteriorment, s'ha d'al·legar amb la màxima diligència possible.

2. La persona que s'excusa després d'haver acceptat el càrrec l'ha d'exercir fins que l'autoritat judicial accepti l'excusa.

3. L'autoritat judicial, simultàniament a l'acceptació de l'excusa, ha de nomenar una altra persona per a exercir el càrrec.

4. L'acceptació de l'excusa comporta la pèrdua del que s'hagi donat o llegat en consideració al nomenament. Si l'excusa es produeix d'una manera sobrevinguda, l'autoritat judicial en pot acordar la pèrdua total o parcial, ateses les circumstàncies del cas.

Article 222-20

Caució

Abans de donar possessió d'un càrrec tutelar, l'autoritat judicial pot exigir caució a la persona designada per a exercir-lo. En qualsevol moment i per una causa justa, la pot deixar sense efecte o modificar.

Article 222-21

Inventari

1. El tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial han de fer inventari del patrimoni del tutelat, en el termini de dos mesos a partir de la presa de possessió del càrrec. L'autoritat judicial pot prorrogar aquest termini per causa justa fins a un màxim de dos mesos.

2. L'inventari s'ha de formalitzar judicialment o notarialment. En aquest segon cas, el tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial n'han de dipositar una còpia en el jutjat que ha constituït la tutela.

3. El ministeri fiscal i el tutelat, si té prou coneixement i, en tot cas, si és un menor de més de dotze anys, han d'ésser convocats a la formalització de l'inventari.

4. El tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial han de facilitar l'accés a l'inventari al tutelat si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-22

Contingut de l'inventari

1. L'inventari ha de descriure amb detall els béns, els crèdits, les càrregues i els deutes que integren el patrimoni objecte de la tutela, incloent-hi, si escau, els béns l'administració dels quals hagi estat encomanada a un administrador especial. Si la tutela o l'administració comprèn alguna empresa mercantil, s'hi ha d'incorporar també l'inventari i els darrers comptes anuals d'aquesta.

2. El tutor i, si escau, l'administrador patrimonial que no incloguin en l'inventari els crèdits que la persona tutelada tingui contra ells han d'ésser remoguts del càrrec. Si l'omissió fa referència a un crèdit a favor del tutor o l'administrador, s'entén que hi renuncien.

Article 222-23

Dipòsit de valors i objectes preciosos

El tutor o, si escau, l'administrador patrimonial ha de dipositar o tenir en un lloc segur els valors, les joies, les obres d'art i els altres objectes preciosos del tutelat, i ho ha de comunicar al jutjat.

Article 222-24

Despeses

Les despeses originades per la realització de l'inventari, la prestació de caució i les mesures de control que estableix l'article 221-5 són a càrrec del patrimoni del tutelat.

Article 222-25

Nombre de titulars

La tutela l'exerceix una sola persona, excepte en els casos següents:

- a) Si la persona interessada o els titulars de la potestat parental han designat dues persones per a exercir el càrrec.
- b) Si la tutela correspon a una persona casada o que conviu en parella estable i es creu convenient que el cònjuge o l'altre membre de la parella també l'exerceixin.

Article 222-26

Tutela conjunta

En els casos en què hi hagi dos tutors, la tutela s'ha d'exercir de la manera que s'estableixi en constituir-la. Si no s'estableix, ambdós han d'actuar conjuntament però qualsevol d'ells pot fer els actes que, d'acord amb les circumstàncies, es pot considerar normal que siguin fets per un sol tutor, i també els actes de necessitat urgent.

Article 222-27

Distribució de funcions entre tutor i administrador

Si hi ha un administrador patrimonial, el tutor només s'ocupa de l'àmbit personal. Les decisions que concerneixin tant l'àmbit personal com el patrimonial s'han de prendre conjuntament.

Article 222-28

Desacords

Els desacords entre els tutors o entre els titulars de la tutela i de l'administració patrimonial, si han d'actuar conjuntament, s'han de resoldre judicialment, en amb-

dós casos sense recurs ulterior i amb l'audiència prèvia dels afectats i de la persona tutelada, si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-29

Conflicte d'interessos

En el cas de conflicte d'interessos amb el tutelat, si hi ha dos tutors o un tutor i un administrador patrimonial, la persona afectada és substituïda per l'altra. Si només hi ha un tutor o si el conflicte d'interessos també hi és amb relació a la persona que l'hauria de substituir, l'autoritat judicial ha de nomenar un defensor judicial.

Article 222-30

Cessament d'un tutor o d'un administrador patrimonial

1. Si hi ha dos tutors o un tutor i un administrador patrimonial i, per qualsevol causa, un d'ells cessa, l'altre ha de continuar exercint la tutela o l'administració, excepte que s'hagi exclòs expressament, i ho ha de comunicar a l'autoritat judicial perquè designi un substitut.

2. Les persones obligades a demanar la constitució de la tutela han de comunicar el cessament del tutor o l'administrador patrimonial a l'autoritat judicial. També pot comunicar-lo el tutelat.

Article 222-31

Comptes anuals

1. El tutor o, si escau, l'administrador han de retre anualment els comptes de la tutela dins els sis primers mesos de l'exercici següent. No obstant això, si el patrimoni de la persona tutelada és reduït, l'autoritat judicial, després de la primera rendició de comptes anuals, pot disposar, amb l'audiència prèvia del tutelat si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor, que les següents rendicions de comptes es facin per períodes més llargs, que no ultrapassin els tres anys.

2. La rendició de comptes a què fa referència l'apartat 1 s'ha de fer davant l'autoritat judicial que va constituir la tutela, amb la intervenció del ministeri fiscal.

3. La rendició anual de comptes consisteix en un estat detallat d'ingressos i despeses, un inventari de l'actiu i el passiu del patrimoni a la fi de l'exercici i el detall dels canvis amb relació a l'inventari de l'any anterior, acompanyat dels justificants corresponents.

4. Si el volum d'ingressos bruts del tutelat supera els 100.000 euros anuals o si percep rendes de pensions, plans de pensions o altres rendiments periòdics superiors, en conjunt, als 7.500 euros mensuals, l'autoritat judicial pot demanar al tutor o a l'administrador patrimonial que encarregui una auditoria independent que, si escau, doni el vistiplau als comptes anuals. Aquesta auditoria ha de detallar els canvis amb relació a l'inventari de l'any anterior i s'ha d'acompanyar amb els justificants corresponents.

Article 222-32

Informe sobre la situació personal

En ocasió de la rendició de comptes, el tutor ha d'informar detalladament dels canvis rellevants que s'hagin produït en la persona incapacitada tutelada des de l'anterior rendició de comptes, indicant-ne l'estat de salut, el lloc de residència i la situació personal i familiar.

Article 222-33

Causas de remoció

1. El tutor i, si escau, l'administrador patrimonial han d'ésser remoguts del càrrec si els sobrevé una causa d'ineptitud, si incompleixen els deures inherents al

càrrec o si actuen amb negligència en l'exercici d'aquest. El tutor també pot ésser remogut del càrrec si es produeixen problemes de convivència greus i continuats amb el tutelat.

2. L'autoritat judicial pot ordenar la remoció del tutor o de l'administrador d'ofici o a sol·licitud del ministeri fiscal, del tutelat, del tutor o de l'administrador, aquests darrers, l'un amb relació a l'altre, o de les persones obligades a demanar la constitució de la tutela.

3. Abans de resoldre sobre la remoció del tutor o l'administrador, l'autoritat judicial ha d'escoltar la persona afectada, les que poden instar la remoció i el tutelat, si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-34

Nomenament de nou càrrec tutelar

1. La resolució que ordena la remoció ha de contenir el nomenament de la persona que ha d'ocupar el càrrec en substitució de la que ha estat remoguda. Mentre no recaigui aquesta resolució, s'ha de designar un defensor judicial.

2. L'autoritat judicial, ateses les circumstàncies del cas, pot acordar que el remogut de la tutela o de l'administració patrimonial perdi, totalment o parcialment, allò que hom li hagi deixat en consideració al nomenament.

SECCIÓ CINQUENA

Contingut de la tutela

Article 222-35

Deure de cura i de procurar aliments

1. El tutor ha de tenir cura del tutelat i li ha de procurar aliments si els recursos econòmics d'aquest no són suficients.

2. L'administrador patrimonial, si n'hi ha, ha de facilitar al tutor els recursos perquè pugui complir adequadament les seves obligacions. En cas de desacord sobre aquesta qüestió, l'autoritat judicial ha de resoldre d'acord amb el que estableix l'article 222-28.

Article 222-36

Relacions entre tutors i tutelats

1. El tutor ha de tractar el tutelat amb consideració i ambdós s'han de respectar mútuament.

2. El tutelat, si és menor d'edat, ha d'obeir el tutor, que el pot corregir d'una manera proporcionada, raonable i moderada, amb ple respecte a la seva dignitat. El tutor no li pot imposar sancions humiliants ni que atemptin contra els seus drets. Amb aquesta finalitat, el tutor pot sol·licitar l'assistència dels poders públics.

Article 222-37

Deure d'educació

1. El tutor té el deure d'educar el tutelat i de proporcionar-li una formació integral, si escau a la seva edat i situació personal.

2. Per a adoptar decisions relatives a l'educació, el tutor necessita l'autorització judicial si el tutelat té més de dotze anys i manifesta voluntat contrària.

3. Per a internar el tutelat en un centre o en una institució d'educació especial, cal l'autorització judicial.

Article 222-38

Deures respecte a la persona incapacitada

1. El tutor ha d'assegurar el benestar moral i material de la persona incapacitada i ha de respectar tant com sigui possible els desigs que aquesta expressi d'acord amb la seva capacitat natural.

2. El tutor ha de fer tot el que calgui per a afavorir la recuperació de la capacitat del tutelat i la seva inserció en la societat o, si això no és possible, per a prevenir el seu empitjorament i per a mitigar les conseqüències de la incapacitat.

Article 222-39

Lloc de residència i domicili

1. El tutor pot establir el lloc de residència del tutelat.
2. El tutor ha de conviure amb el menor tutelat. Si hi ha un motiu suficient, l'autoritat judicial, havent escoltat prèviament el tutelat, pot autoritzar que aquest resideixi en un lloc diferent.
3. Si el tutor és una persona jurídica, ha de comunicar a l'autoritat judicial el lloc de residència del tutelat i els canvis de residència posteriors.
4. El domicili del tutelat és el del tutor. Si hi ha més d'un tutor i tenen domicilis diferents, el domicili de la persona tutelada és el d'aquell amb qui convisqui, llevat que en la constitució de la tutela o per resolució judicial posterior s'hagi establert una altra cosa.

Article 222-40

Administració dels béns

1. En l'exercici de les funcions respectives, el tutor, l'administrador patrimonial o l'apoderat d'acord amb l'article 222-2.1 han d'actuar amb la diligència d'un bon administrador i responen dels danys causats per llur actuació.
2. L'acció per a reclamar la responsabilitat a què fa referència l'apartat 1 prescriu al cap de tres anys de la rendició final de comptes.
3. Els fruits dels béns administrats pertanyen al tutelat. També li pertanyen els béns que adquireixi amb la seva activitat.

Article 222-41

Béns subjectes a administració especial

1. Estan subjectes a administració especial els béns que el tutelat adquireix per donació o títol successori si el donant o el causant ho ha ordenat i ha nomenat la persona que ha d'exercir-la.
2. El nomenament d'una persona per a l'administració especial no és eficaç mentre no s'hagi acceptat la donació o el títol successori.
3. Són aplicables als titulars de l'administració especial les normes relatives a la tutela pel que fa a aptitud, excusa i remoció dels tutors, i també a l'administració i la disposició dels béns afectats i a la responsabilitat dels qui actuen com a administradors patrimonials, si el donant o el causant no ha establert altres normes.

Article 222-42

Administració per la persona tutelada

El menor tutelat que adquireix béns amb la seva activitat té, a partir dels setze anys, facultat per a administrar-los, amb l'assistència del tutor en els supòsits a què fa referència l'article 222-43.

Article 222-43

Actes que requereixen autorització judicial

1. El tutor i l'administrador patrimonial necessiten autorització judicial per als actes següents:
 - a) Alienar béns immobles, establiments mercantils, drets de propietat intel·lectual i industrial o altres béns de valor extraordinari, i també gravar-los o subrogar-se en un gravamen preexistent, llevat que el gravamen o la subrogació es faci per a finançar l'adquisició del bé.
 - b) Alienar drets reals sobre els béns a què fa referència la lletra a o renunciar-hi, amb l'excepció de les redempcions de censos.

- c) Alienar o gravar valors, accions o participacions socials. No cal l'autorització, però, per a alienar, almenys pel preu de cotització, les accions cotitzades en borsa ni per a alienar els drets de subscripció preferent.
 - d) Renunciar a crèdits.
 - e) Renunciar a donacions, herències o llegats; acceptar llegats i donacions modals o oneroses.
 - f) Donar i prendre diners en préstec o a crèdit, llevat que aquest es constitueixi per a finançar l'adquisició d'un bé.
 - g) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un termini superior a quinze anys.
 - h) Avalar, prestar fiança o constituir drets de garantia d'obligacions alienes.
 - i) Adquirir la condició de soci en societats que no limitin la responsabilitat de les persones que en formin part, i també constituir, dissoldre, fusionar o escindir aquestes societats.
 - j) Renunciar, assentir a la demanda, desistir o transigir en qüestions relacionades amb els béns o els drets a què fa referència aquest apartat.
 - k) Cedir a terceres persones els crèdits que el tutelat tingui contra el tutor o adquirir a títol oneros els crèdits de tercers contra el tutelat.
2. No cal l'autorització judicial amb relació als béns adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclosa expressament.
3. El tutor i l'administrador patrimonial no poden sotmetre a arbitratge les qüestions relacionades amb els béns o els drets a què fa referència l'apartat 1.

Article 222-44

Autorització judicial

1. L'autorització judicial es concedeix en interès de la persona tutelada en cas d'utilitat o necessitat justificades degudament, amb l'audiència prèvia del ministeri fiscal.
2. L'autorització no es pot concedir de manera general. Això no obstant, es pot atorgar amb aquest caràcter per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs. En tots els supòsits s'han d'especificar les circumstàncies i característiques fonamentals dels dits actes.
3. L'apoderat, d'acord amb l'article 222-2.1, necessita l'autorització judicial per als mateixos actes que el tutor, llevat que el poderdant l'hagi exclosa expressament.
4. L'autoritat judicial, si la repercussió econòmica de l'acte de disposició o gravamen que s'ha d'autoritzar supera els 50.000 euros, pot demanar al tutor que aporti un informe tècnic elaborat per un agent de la propietat immobiliària, un economista o un censor jurat de comptes o auditor independent, segons la naturalesa de l'acte. Tenen la consideració d'independents els professionals imparcials escollits pels col·legis professionals de llistes o censos predeterminats.

Article 222-45

Denegació de la renúncia d'adquisicions gratuïtes

La denegació de l'autorització judicial per a les renúncies a què fa referència l'article 222-43.1.e comporta l'acceptació de la transmissió. Si es tracta d'una herència, s'entén que s'accepta a benefici d'inventari.

Article 222-46

Actes fets sense autorització judicial pel tutor o per l'apoderat especialment designat

1. Els actes fets pel tutor, o per l'administrador patrimonial, sense l'autorització judicial, quan sigui necessària, són anul·lables a instància del nou tutor o, si no n'hi ha, de les persones legalment obligades a constituir la tutela i del mateix tutelat, en aquest darrer cas en el termini de quatre anys a partir del moment en què surti de la tutela. També els poden impugnar els hereus del tutelat en el termini de quatre

anys a partir de la mort d'aquest, o en el temps que resti per a completar-lo si ha començat a córrer abans.

2. Els actes de l'apoderat nomenat d'acord amb l'article 222-2.1 fets sense autorització judicial són anul·lables a instància del tutor, després d'haver constituït la tutela, i a instància del poderdant en el termini de quatre anys a partir del moment en què té lloc l'acte, si el tutelat té prou capacitat, o a partir del moment en què aquest surt de la tutela. També els poden impugnar els hereus del poderdant en el termini de quatre anys a partir de la seva mort, o en el temps que resti per a completar-lo si ha començat a córrer abans.

Article 222-47

Representació legal

1. El tutor i, si escau, l'administrador patrimonial, en l'àmbit de les competències respectives, són els representants legals del tutelat.

2. S'exceptuen de la representació legal els actes següents:

a) Els relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin estableixin una altra cosa.

b) Els que pugui fer el tutelat d'acord amb la seva capacitat natural i, en la tutela de menors, els relatius a béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials.

c) Aquells en els quals hi hagi un conflicte d'interessos amb el tutelat.

d) Els relatius als béns exclosos de l'administració de la tutela o, si escau, de l'administració patrimonial, d'acord amb els articles 222-41 i 222-42.

SECCIÓ SISENA

Extinció

Article 222-48

Causes d'extinció

1. La tutela s'extingeix per les causes següents:

a) La majoria d'edat o l'emancipació. L'arribada de la majoria d'edat no comporta l'extinció de la tutela si abans el menor ha estat incapacitat.

b) L'adopció del tutelat.

c) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració d'incapacitat, o que la modifica i substitueix la tutela per la curatela.

d) La mort o la declaració de mort o d'absència del tutelat.

2. En cas d'extinció de la tutela, el tutelat, el tutor o l'administrador patrimonial, si escau, han de comunicar el fet que l'ha causada al jutjat on es va constituir la tutela. També ho pot fer qualsevol altra persona interessada.

Article 222-49

Rendició final de comptes

1. En acabar la tutela, el tutor o, si escau, el tutor i l'administrador patrimonial han de retre comptes finals de la tutela a l'autoritat judicial en el termini de sis mesos a partir de l'extinció d'aquella, prorrogables judicialment, per una causa justa, per un altre període de tres mesos com a màxim. L'obligació es transmet als hereus si la persona obligada mor abans de la rendició de comptes, però, en aquest cas, el termini se suspèn entre la defunció i l'acceptació de l'herència.

2. El tutelat o, si escau, el seu representant legal o els seus hereus poden reclamar la rendició de comptes durant tres anys a partir del venciment del termini que estableix l'apartat 1. El còmput de la prescripció de l'acció no s'inicia fins al moment en què hagi cessat la convivència entre el tutelat i el tutor.

3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes són a càrrec del patrimoni del tutelat.

Article 222-50*Rendició de comptes per cessament en el càrrec*

1. Si, abans de l'extinció de la tutela, es produeix el cessament del tutor o, si escau, de l'administrador patrimonial, aquestes persones han de retre comptes de llur gestió a l'autoritat judicial que va constituir la tutela, en el termini que estableix l'article 222-49, comptador des del cessament.

2. Si el cessament del tutor o l'administrador patrimonial és per mort, correspon als hereus fer la rendició de comptes i el termini es compta des de l'acceptació de l'herència.

Article 222-51*Aprovació dels comptes*

1. L'autoritat judicial ha d'aprovar els comptes o denegar-ne l'aprovació, tant si són finals com per raó de cessament, amb la intervenció del ministeri fiscal i l'audiència, segons que correspongui, del tutelat, del tutor o de l'administrador patrimonial. Amb aquesta finalitat, pot practicar les diligències que estimi pertinents.

2. L'aprovació dels comptes no impedeix l'exercici de les accions que corresponguin recíprocament a les persones a què fa referència l'apartat 1 per raó de la tutela.

Article 222-52*Meritació d'interès*

1. Les quantitats acreditades en virtut de la rendició de comptes pel tutelat o pel tutor o, si escau, l'administrador patrimonial meriten l'interès legal.

2. Si el ròssec resultant és a favor de les persones que van ocupar els càrrecs tutelars, l'interès es merita des del moment en què el tutelat és requerit de pagament, un cop aprovats els comptes i lliurat el patrimoni. Si és en contra d'aquelles, l'interès es merita des del moment en què s'aproven els comptes.

Article 222-53*Desaprovació dels comptes*

Si es denega l'aprovació dels comptes, l'autoritat judicial ho ha de comunicar al ministeri fiscal perquè insti, si escau, les accions oportunes, inclosa la de responsabilitat, i pot demanar a les persones que van exercir el càrrec de tutor o, si escau, d'administrador patrimonial, o a llurs hereus, garanties per a la protecció de l'interès del tutelat.

SECCIÓ SETENA

*El consell de tutela***Article 222-54***Consell de tutela*

En les tuteles deferides per un mateix o pels titulars de la potestat parental, d'acord amb el que estableixen els articles 222-4.1 i 222-5.1, la supervisió de l'exercici de la tutela es pot encomanar a un consell de tutela, que ha de constituir-se i actuar d'acord amb les regles següents:

a) El consell de tutela ha d'estar compost per un mínim de tres membres, als quals s'han d'aplicar les normes sobre aptitud per a exercir càrrecs tutelars, excusa per a no exercir-los i remoció de la tutela. El nomenament dels membres del consell correspon a l'autoritat judicial en l'acte de constitució de la tutela.

b) El consell de tutela ha d'actuar d'acord amb les normes que estableix l'acte de delació o, si no n'estableix, d'acord amb les que aprovi el mateix consell per al seu funcionament. Així mateix, el consell ha de vetllar pel bon desenvolupament de la tutela i, a aquest efecte, els seus membres han de mantenir una relació regular amb el tutor o els tutors. El consell s'ha de reunir com a mínim una vegada l'any per a

ésser informat sobre la situació de la persona tutelada i perquè li siguin retuts els comptes anuals de la tutela.

c) Es poden atribuir al consell, si ho estableix l'acte de delació de la tutela, la funció de resoldre conflictes entre els tutors i la d'autoritzar els actes a què fa referència l'article 222-43.

CAPÍTOL III

La curatela

Article 223-1

Casos de curatela

S'han de posar en curatela, si escau, les persones següents:

a) Els menors d'edat emancipats, si els progenitors han mort o han quedat impedits per a exercir l'assistència prescrita per la llei, llevat del menor emancipat per matrimoni amb una persona plenament capaç.

b) Els incapacitats amb relació als quals no s'hagi considerat adequada la constitució de la tutela.

c) Els pròdigs.

Article 223-2

Constitució

1. Les persones obligades a instar la constitució de la tutela han de demanar la de la curatela, si escau.

2. L'autoritat judicial pot disposar la constitució de la curatela, malgrat que hom hagi demanat la de la tutela, d'acord amb les circumstàncies de la persona afectada.

Article 223-3

Preexistència de tutela

Si s'ha de constituir la curatela d'un tutelat, l'ha d'exercir la persona que n'és tutor o administrador patrimonial, llevat que l'autoritat judicial disposi una altra cosa.

Article 223-4

Contingut

1. El curador no té la representació de la persona posada en curatela i es limita a completar-ne la capacitat, sens perjudici del que estableix l'article 223-6.

2. Si el curador refusa, sense causa justificada, prestar l'assistència en algun dels actes que la requereixin, la persona posada en curatela pot demanar l'autorització judicial per a actuar tota sola.

3. La sentència que declari la prodigalitat o la incapacitat relativa ha de determinar l'àmbit en el qual la persona afectada necessita l'assistència del curador. En qualsevol cas, aquesta assistència és necessària per als actes a què fa referència l'article 222-43 i per a atorgar capítols matrimonials.

Article 223-5

Curatela dels menors emancipats

La curatela dels menors emancipats només s'ha de constituir, a instància d'aquests, quan calgui la intervenció del curador.

Article 223-6

Curatela de les persones incapacitades

La sentència d'incapacitació pot conferir al curador funcions d'administració ordinària de determinats aspectes del patrimoni de la persona assistida, sens perjudici de les facultats d'aquesta per a fer els altres actes d'aquesta naturalesa per ella mateixa.

Article 223-7*Conflicte d'interessos*

Si hi ha conflicte d'interessos entre la persona posada en curatela i el curador, i també en el cas d'impossibilitat, l'autoritat judicial ha de designar un defensor judicial.

Article 223-8*Manca de complement de capacitat*

Els actes fets sense l'assistència del curador, si és necessària, són anul·lables a instància del curador, o de la persona posada en curatela en el termini de quatre anys a partir del moment en què surt de la curatela.

Article 223-9*Extinció*

La curatela s'extingeix per les causes següents:

- a) La majoria d'edat del menor emancipat.
- b) El matrimoni del menor emancipat amb una persona plenament capaç.
- c) L'adopció de la persona posada en curatela.
- d) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració d'incapacitat, o que la modifica i substitueix la curatela per la tutela.
- e) La mort o la declaració de mort o d'absència de la persona posada en curatela.
- f) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració de prodigalitat.

Article 223-10*Règim jurídic*

S'apliquen a la curatela les normes de la tutela en allò en què no s'oposin al règim propi d'aquella, incloses les relatives a la rendició de comptes si el curador té atribuïdes funcions d'administració ordinària.

CAPÍTOL IV*El defensor judicial***Article 224-1***Defensor judicial*

L'autoritat judicial ha de nomenar un defensor judicial en els casos següents:

- a) Si hi ha un conflicte d'interessos entre el tutor i el tutelat, o entre el curador i la persona posada en curatela.
- b) Si ho exigeixen les circumstàncies de la persona que ha d'ésser tutelada, mentre la tutela no es constitueixi.
- c) Mentre no es constitueixi la curatela de pròdigs o de persones en situació d'incapacitat relativa.
- d) En els supòsits en què per qualsevol causa els tutors o curadors no exerceixin llurs funcions, mentre no acabi la causa o no es designi una altra persona per a l'exercici dels càrrecs.
- e) En els altres casos determinats per la llei.

Article 224-2*Nomenament*

1. L'autoritat judicial nomena defensor judicial, d'ofici o a petició del ministeri fiscal, del tutor, del curador, del mateix menor o de qualsevol persona amb un interès legítim.

2. El nomenament ha de recaure en la persona que l'autoritat judicial cregui més idònia, tenint en compte el fet que determina el nomenament.

Article 224-3*Actuació*

En els casos de conflicte d'interessos, l'actuació del defensor judicial es limita als actes que n'hagin determinat el nomenament. Si aquests actes requereixen autorització judicial, s'entén que aquesta és implícita en el nomenament.

Article 224-4*Ineficàcia dels actes en cas de conflicte d'interessos*

Els actes fets pel tutor, per l'apoderat nomenat d'acord amb l'article 222-2.1 o per la persona posada en curatela amb l'assistència del curador, en cas de conflicte d'interessos, si no ha nomenat un defensor judicial, són anul·lables d'acord amb el que els articles 222-46 i 223-8 estableixen per a la tutela i la curatela, respectivament.

Article 224-5*Règim jurídic*

1. Són aplicables al defensor judicial les normes relatives a l'aptitud per a exercir el càrrec de tutor, a les excuses per a no exercir-lo, a les causes de remoció i, si escau, a la remuneració. El defensor judicial ha de donar compte de la seva gestió, una vegada acabada, a l'autoritat judicial.

2. Si el defensor judicial, d'acord amb el que estableix l'article 224-1, exerceix funcions tutelars, se li apliquen les normes de la tutela o de la curatela, segons que correspongui.

CAPÍTOL V*La guarda de fet***Article 225-1***Guardador de fet*

És guardadora de fet la persona física o jurídica que té cura d'un menor o d'una persona en la qual es dóna una causa d'incapacitació, si no està en potestat parental o tutela o, encara que ho estigui, si els titulars d'aquestes funcions no les exerceixen.

Article 225-2*Obligació de comunicar la guarda*

1. El guardador de fet que ha acollit transitòriament un menor que ha estat desemparat per les persones que tenen l'obligació de tenir-ne cura ho ha de comunicar a l'entitat pública competent en matèria de protecció de menors o a l'autoritat judicial en el termini de setanta-dues hores des de l'inici de la guarda.

2. En cas de guarda de fet d'una persona major d'edat en la qual es dóna una causa d'incapacitació, si aquesta està en un establiment residencial, la persona titular de l'establiment residencial ho ha de comunicar a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal en el termini que fixa l'apartat 1.

Article 225-3*Funcions del guardador de fet*

1. El guardador de fet ha de tenir cura de la persona en guarda i ha d'actuar sempre en benefici d'aquesta. Si n'assumeix la gestió patrimonial, s'ha de limitar a fer actes d'administració ordinària.

2. En la guarda de fet de persones que estiguin en potestat parental o en tutela, l'autoritat judicial pot conferir al guardador, si ho sol·liciten aquelles persones, les funcions tutelars, sempre que hi concorrin circumstàncies que ho facin aconsellable. Les funcions tutelars s'atribueixen en un procediment de jurisdicció voluntària, amb l'audiència de les persones titulars de la potestat o tutela si és possible. Aquesta atribució comporta la suspensió de la potestat parental o tutela.

Article 225-4*Indemnització*

El guardador de fet té dret al reemborsament de les despeses i a la indemnització per danys per raó de la guarda, a càrrec dels béns de la persona protegida.

Article 225-5*Extinció*

1. La guarda de fet s'extingeix per desaparició de les causes que la van motivar, per la declaració de desemparament del menor, pel nomenament de defensor judicial o per la constitució del règim de protecció pertinent.

2. En acabar la guarda de fet, l'autoritat judicial pot disposar que el guardador li reti comptes de la seva gestió si ho justifica la durada de la guarda.

CAPÍTOL VI*L'assistència***Article 226-1***Nomenament d'assistent*

1. La persona major d'edat que ho necessiti per a tenir cura d'ella mateixa o dels seus béns, a causa de la disminució no incapacitant de les seves facultats físiques o psíquiques, pot sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'un assistent, d'acord amb el que estableix aquest capítol, pel procediment de jurisdicció voluntària.

2. L'autoritat judicial ha de respectar la voluntat de la persona que s'ha d'assistir pel que fa al nomenament o l'exclusió d'alguna persona per a exercir la funció d'assistència.

Article 226-2*Contingut de l'assistència*

1. En la resolució de nomenament, l'autoritat judicial determina l'àmbit personal o patrimonial de l'assistència i els interessos dels quals ha de tenir cura l'assistent.

2. En l'àmbit personal, l'assistent ha de vetllar pel benestar de la persona assistida, respectant-ne plenament la voluntat i les opcions personals. En particular, correspon a l'assistent rebre la informació i donar el consentiment a què fan referència, respectivament, els articles 212-1 i 212-2, si la persona assistida no pot decidir per ella mateixa sobre la realització d'actes i tractaments mèdics i no ha atorgat un document de voluntats anticipades.

3. En l'àmbit patrimonial, l'assistent ha d'intervenir, juntament amb la persona assistida, en els actes jurídics relacionats amb les funcions de l'assistència. A petició de la persona assistida, l'autoritat judicial també pot conferir a l'assistent funcions d'administració del patrimoni de la persona assistida, sens perjudici de les facultats d'aquesta de fer actes d'aquesta naturalesa per ella mateixa.

Article 226-3*Anul·labilitat dels actes de la persona assistida*

Els actes jurídics que la persona assistida faci sense la intervenció de l'assistent, si aquesta intervenció és necessària, són anul·lables a instància de l'assistent o de la persona assistida. També ho són a instància del tutor, si es constitueix la tutela, i dels hereus de la persona assistida, en el termini de quatre anys a comptar de la posada en tutela o la mort d'aquesta.

Article 226-4*Modificació de l'assistència*

1. A instància de part, inclosa la persona assistida, l'autoritat judicial ha d'acordar la reducció o l'ampliació de l'àmbit de funcions de l'assistent si és necessària ateses les circumstàncies.

2. Si l'assistent té coneixement de circumstàncies que permeten l'extinció de l'assistència o la modificació del seu àmbit de funcions, ho ha de comunicar a l'autoritat judicial.

Article 226-5

Extinció de l'assistència

1. L'assistència s'extingeix per les causes següents:
 - a) Per la mort o la declaració de mort o d'absència de la persona assistida.
 - b) Per la desaparició de les circumstàncies que la van determinar.
 - c) Per la incapacitació de la persona assistida.
2. En el supòsit de l'apartat 1.b, l'autoritat judicial, a instància de part, ha de declarar el fet que dóna lloc a l'extinció de l'assistència i ha de deixar sense efecte el nomenament de l'assistent.

Article 226-6

RÈGIM JURÍDIC

En la mesura en què siguin compatibles amb la funció d'assistència, s'apliquen a l'assistent les normes d'aquest codi en matèria d'aptitud, excusa i remoció dels tutors, i també les relatives a la rendició de comptes si l'assistent té atribuïdes funcions d'administració ordinària del patrimoni de la persona assistida.

Article 226-7

Publicitat registral

1. L'assistència, mentre no s'inscriu en el Registre Civil, no és oposable a tercers.
2. La presa de possessió del càrrec d'assistent s'ha d'inscriure en el Registre Civil del domicili de la persona assistida mitjançant la comunicació de la resolució judicial.

CAPÍTOL VII

Protecció patrimonial de la persona discapacitada o dependent

Article 227-1

Beneficiaris

1. Poden ésser beneficiàries de patrimonis protegits constituïts d'acord amb aquest capítol les persones amb discapacitat psíquica igual o superior al 33% o amb discapacitat física o sensorial igual o superior al 65%. També ho poden ésser les persones que estan en situació de dependència de grau II o III, d'acord amb la legislació aplicable.
2. El grau de discapacitat o de dependència s'acredita per mitjà del certificat emès per l'òrgan administratiu competent o per mitjà d'una resolució judicial ferma.

Article 227-2

Patrimoni protegit

1. El patrimoni protegit comporta l'afectació de béns aportats a títol gratuït pel constituent, i també dels seus rendiments i subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals del beneficiari. S'identifica mitjançant la denominació que consta en l'escriptura de constitució i és un patrimoni autònom, sense personalitat jurídica, sobre el qual el constituent, l'administrador i el beneficiari no tenen la propietat ni cap altre dret real.
2. El patrimoni protegit no respon de les obligacions del beneficiari, ni tampoc de les del constituent o de qui hi va fer aportacions. Tanmateix, les aportacions fetes a un patrimoni protegit després de la data del fet o de l'acte del qual neix el crèdit no perjudiquen els creditors de la persona que les va fer, si manquen altres recursos per a cobrar-lo. Tampoc no perjudiquen els legitimaris.

Article 227-3

Constitució

1. Tota persona, inclosa la beneficiària, pot constituir un patrimoni protegit. La constitució d'un patrimoni protegit en interès d'una persona diferent del constituent requereix l'acceptació del beneficiari o, si escau, la dels seus representants legals.

2. La constitució del patrimoni protegit es formalitza per mitjà d'escriptura pública en què s'han de fer constar:

a) El constituent i els beneficiaris, i també les circumstàncies d'aquests que autoritzen la constitució del patrimoni protegit.

b) L'expressió de la voluntat de constituir un patrimoni protegit i d'afectar els béns que l'integren a la satisfacció de les necessitats vitals dels beneficiaris.

c) La denominació del patrimoni protegit, que s'ha de fer mitjançant l'expressió "patrimoni protegit a favor de" seguida del nom i els cognoms del beneficiari.

d) La descripció dels béns objecte de l'aportació i de la forma com es fa o es farà.

e) Les persones designades per a administrar el patrimoni protegit, que no poden ésser els beneficiaris.

f) Les persones davant les quals s'han de retre comptes en cas de conflicte d'interessos.

3. En l'escriptura de constitució s'hi pot fer constar qualsevol altra disposició referent al patrimoni protegit, especialment les normes d'administració dels béns que l'integren, les facultats de disposició i administració conferides a l'administrador i les garanties que aquest ha de prestar. També hi pot constar la destinació del romanent del patrimoni protegit per al moment en què aquest s'extingeixi d'acord amb l'article 227-7.

4. Les successives aportacions a un patrimoni protegit s'han de formalitzar en escriptura pública i llur administració s'ha de subjectar al que s'hagi establert en l'escriptura de constitució, sens perjudici del que estableix l'article 227-4.5 en matèria de modificació de les normes d'administració.

Article 227-4

Administració del patrimoni protegit

1. L'administració del patrimoni protegit correspon a la persona física o jurídica designada en l'escriptura pública de constitució. Si la persona designada no pot o no vol acceptar, o renuncia a continuar en el càrrec, qualsevol persona interessada o el ministeri fiscal poden sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'un administrador. Són aplicables als administradors del patrimoni protegit les normes d'aquest codi en matèria d'aptitud, excusa i remoció del tutor.

2. El constituent pot ésser administrador del patrimoni protegit si no n'és alhora beneficiari.

3. L'administrador té el deure de conservar els béns que l'integren, mantenir-ne la productivitat i aplicar-los, directament o per mitjà de llurs rendiments, a la satisfacció de les necessitats vitals del beneficiari.

4. L'administrador està legitimat per a defensar processalment el patrimoni protegit i pot contreure obligacions a càrrec del patrimoni per a complir la finalitat per a la qual es va constituir.

5. Si l'escriptura de constitució no estableix res respecte a les facultats de disposició i administració sobre els béns afectats, s'apliquen a l'administrador els articles 222-40 a 222-46, en matèria d'administració dels béns del tutelat.

6. Si les normes d'administració que conté l'escriptura de constitució del patrimoni protegit no serveixen adequadament la seva finalitat, qualsevol persona interessada o el ministeri fiscal poden sol·licitar a l'autoritat judicial que les modifiqui.

Article 227-5

Mesures de control de l'administració

1. En constituir el patrimoni protegit, es poden designar persones que en supervisin l'administració i es poden adoptar les mesures de control de la gestió de l'administrador que es considerin convenients.

2. Si els beneficiaris del patrimoni protegit són menors d'edat o incapacitats, s'ha d'aplicar el que l'article 221-5 estableix sobre la facultat de l'autoritat judicial d'acordar d'ofici les mesures que estimi necessàries per al bon funcionament de l'administració del patrimoni protegit.

Article 227-6

Rendició de comptes

1. L'administrador ha de retre anualment comptes davant del beneficiari o els seus representants legals. Si escau, els comptes s'han de retre davant de la persona designada a aquest efecte d'acord amb l'article 227-3.2.f.

2. A més del que estableix l'apartat 1, la rendició anual de comptes s'ha de fer davant de les persones especialment encarregades de supervisar l'administració del patrimoni protegit i, si s'ha previst expressament en l'escriptura de constitució, davant de la persona constituent o els seus hereus.

3. En matèria de rendició dels comptes de la tutela, són aplicables els articles 222-31 i 222-32, llevat que l'escriptura de constitució del patrimoni protegit disposi una altra cosa.

Article 227-7

Extinció

1. El patrimoni protegit s'extingeix per les causes següents:

- a) Mort o declaració de mort del beneficiari.
- b) Pèrdua de la condició de persona discapacitada o en situació de dependència.
- c) Renúncia de tots els beneficiaris.
- d) Expiració del termini pel qual es va constituir o compliment d'alguna condició resolutòria establerta en l'escriptura de constitució.

2. A instància del constituent o dels seus hereus, l'autoritat judicial ha de disposar l'extinció del patrimoni protegit si el beneficiari incorre en una causa d'ingratitude envers el constituent, d'acord amb el que estableix l'article 531-15.1.d en matèria de revocació de donacions.

3. L'extinció del patrimoni protegit comporta la seva liquidació, que han de fer les persones designades en l'escriptura de constitució o, si no n'hi ha, l'administrador.

4. L'extinció del patrimoni protegit per alguna de les causes que estableix aquest article comporta l'obligació de l'administrador de retre comptes finals de la seva gestió davant de la persona beneficiària o dels seus hereus.

Article 227-8

Romanent

1. La persona que ha fet la liquidació del patrimoni protegit ha de donar al romanent la destinació establerta en l'escriptura de constitució, que pot incloure la reversió dels béns al constituent o als seus hereus.

2. Si l'escriptura de constitució no estableix la destinació dels béns o si aquesta no es pot complir, el romanent ha de revertir al constituent o als seus hereus testamentaris o legals. En cas de successió per la Generalitat, s'ha d'adjudicar a una entitat no lucrativa que tingui per finalitat la protecció de persones amb discapacitats o en situació de dependència.

Article 227-9

Publicitat registral

1. Els béns que integren el patrimoni protegit són inscriptibles en el Registre de la Propietat o en altres registres públics a favor del mateix patrimoni amb la denominació que consta en l'escriptura de constitució d'acord amb l'article 227-3.2.c.

2. En la inscripció dels béns que integren el patrimoni protegit, s'han de fer constar les facultats conferides a l'administrador, les causes d'extinció del patrimoni protegit i la destinació establerta per al romanent.

CAPÍTOL VIII

La protecció dels menors desemparats

Article 228-1

Menors desemparats

1. Es consideren desemparats els menors que estan en una situació de fet en la qual els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de llur personalitat, o que estan sotmesos a maltractaments físics o psíquics o abusos sexuals, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del menor del seu nucli familiar.

2. L'entitat pública competent ha d'adoptar les mesures necessàries per a assolir la protecció efectiva dels menors desemparats, d'acord amb el que estableixen aquest codi i la legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 228-2

Declaració de desemparament

La declaració de desemparament es regeix pel que estableixen aquest codi i la legislació sobre la infància i l'adolescència en allò que fa referència als indicadors de desemparament, el procediment, el règim d'impugnació i la revisió per canvi de circumstàncies.

Article 228-3

Efectes de la declaració de desemparament

1. La declaració de desemparament comporta l'assumpció immediata, per l'entitat pública competent, de les funcions tutelars sobre el menor, mentre no es constitueixi la tutela per les regles ordinàries o mentre el menor no sigui adoptat o reintegrat a qui en tingui la potestat o la tutela, o mentre no s'emancipi o arribi a la majoria d'edat. Aquestes funcions comprenen les mateixes facultats que la tutela ordinària, i s'hi aplica el que estableix el capítol II, llevat d'allò que s'oposi a la regulació específica del present capítol o al règim propi de l'entitat pública, d'acord amb la legislació sobre la infància i l'adolescència.

2. L'assumpció de les funcions tutelars implica la suspensió de la potestat parental o de la tutela ordinària durant el temps d'aplicació de la mesura.

3. L'entitat pública competent pot demanar, si escau, la privació de la potestat parental o la remoció de la tutela i exercir les accions penals corresponents.

4. La suspensió o la privació de la potestat parental no afecten l'obligació dels progenitors o d'altres parents de fer tot el que calgui per a assistir els menors ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 228-4

Dades biogenètiques

L'entitat pública competent, mentre exerceix les funcions tutelars sobre el menor desemparat, pot sol·licitar les dades biogenètiques dels progenitors d'aquest, en interès de la seva salut.

Article 228-5*Canvi de circumstàncies*

Només si s'ha produït un canvi substancial en les circumstàncies que van motivar la declaració de desemparament, els progenitors o els titulars de la tutela que no hagin estat privats de la potestat o remoguts de la tutela ordinària poden sol·licitar a l'entitat pública competent, dins el termini i amb els requisits i el procediment que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència, que deixi sense efecte la dita declaració.

Article 228-6*Guarda per l'entitat pública*

1. L'entitat pública competent assumeix la guarda dels menors si li ho demanen els progenitors o els titulars de la tutela perquè hi concorren circumstàncies greus i alienes que els impedeixen temporalment complir les funcions de guarda pròpies. Pel que fa a la possibilitat d'aplicar una mesura protectora, hom s'ha d'atenir al que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència.

2. La guarda no afecta l'obligació dels progenitors o d'altres parents de fer tot el que calgui per a assistir els menors ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 228-7*Mesures de protecció*

Les mesures de protecció dels menors en situació de desemparament, el procediment per a adoptar-les i revisar-les, el règim de recursos i les causes de cessament són els que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 228-8*Règim de relacions personals*

La declaració de desemparament i l'aplicació consegüent d'una mesura de protecció no han d'impedir les relacions personals del menor amb els seus familiars, llevat que l'interès superior del menor faci aconsellable limitar-les o excloure-les.

Article 228-9*L'acolliment familiar com a mesura de protecció del menor desemparat*

1. En cas de desemparament d'un menor, l'administració pública competent pot acordar com a mesura de protecció l'acolliment familiar simple o permanent. La persona o família acollidora ha de vetllar pel menor, tenir-lo en companyia seva, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral, sempre sota la vigilància, l'assessorament i l'ajut de l'organisme competent.

2. La persona o família acollidora assumeix la guarda i l'exercici ordinari de les funcions tutelars personals sobre el menor, per delegació de l'administració pública competent.

3. El procediment per a formalitzar i revisar la mesura d'acolliment familiar, el règim de recursos i les causes de cessament són els que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència.

TÍTOL III

La família

CAPÍTOL I

Abast de la institució familiar

Article 231-1

L'heterogeneïtat del fet familiar

1. La família gaudeix de la protecció jurídica que determina la llei, que empara sense discriminació les relacions familiars derivades del matrimoni o de la convivència estable en parella i les famílies formades per un progenitor sol amb els seus descendents.

2. Es reconeixen com a membres de la família, amb els efectes que es determinin legalment, els fills de cadascun dels progenitors que convisquin en el mateix nucli familiar, com a conseqüència de la formació de famílies reconstituïdes. Aquest reconeixement no altera els vincles amb l'altre progenitor.

SECCIÓ PRIMERA

El matrimoni: disposicions generals i efectes

Article 231-2

Matrimoni

1. El matrimoni estableix un vincle jurídic entre dues persones que origina una comunitat de vida en la qual els cònjuges han de respectar-se, actuar en interès de la família, guardar-se lleialtat, ajudar-se i prestar-se socors mutu.

2. Els cònjuges tenen en el matrimoni els mateixos drets i deures, especialment la cura i l'atenció dels altres membres de la família que estiguin a llur càrrec i convisquin amb ells, i han de compartir les responsabilitats domèstiques.

Article 231-3

Domicili familiar

1. Els cònjuges determinen de comú acord el domicili familiar. Davant terceres persones, es presumeix que el domicili familiar és aquell on els cònjuges o bé un d'ells i la major part de la família conviuen habitualment.

2. En cas de desacord respecte al domicili, qualsevol dels cònjuges pot acudir a l'autoritat judicial, que l'ha de determinar en interès de la família als efectes legals.

Article 231-4

Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges de comú acord, tenint sempre en compte l'interès de tots els seus membres.

2. En interès de la família, qualsevol dels cònjuges pot actuar tot sol per a atendre les necessitats i les despeses familiars ordinàries, d'acord amb els usos i el nivell de vida de la família, i es presumeix que el cònjuge que actua té el consentiment de l'altre.

3. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre si no li ha estat conferida, llevat de situacions d'urgència o d'impossibilitat de l'altre cònjuge de donar el consentiment.

4. A la gestió feta per un dels cònjuges en nom de l'altre, li són aplicables les regles en matèria de gestió de negocis.

Article 231-5

Despeses familiars

1. Són despeses familiars les necessàries per al manteniment de la família, d'acord amb els usos i el nivell de vida familiar, especialment les següents:

- a) Les originades en concepte d'aliments, en el sentit més ampli, d'acord amb la definició que en fa aquest codi.
 - b) Les despeses ordinàries de conservació, manteniment i reparació dels habitatges o d'altres béns d'ús de la família.
 - c) Les atencions de previsió, les mèdiques i les sanitàries.
2. Són despeses familiars els aliments a què fa referència l'article 237-1 dels fills no comuns que convisquin amb els cònjuges, i les despeses originades pels altres parents que hi convisquin, llevat, en ambdós casos, que no ho necessitin.
 3. No són despeses familiars les derivades de la gestió i la defensa dels béns privatis, llevat de les que tenen connexió directa amb el manteniment familiar. Tampoc no són despeses familiars les que responen a l'interès exclusiu d'un dels cònjuges.

Article 231-6

Contribució a les despeses familiars

1. Els cònjuges han de contribuir a les despeses familiars, de la manera que pactin, amb els recursos procedents de llur activitat o de llurs béns, en proporció a llurs ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció a llurs patrimonis. L'aportació al treball domèstic és una forma de contribució a les despeses familiars. Si hi ha béns especialment afectes a les despeses familiars, llurs fruits i rendes s'han d'aplicar preferentment a pagar-les.
2. Els fills, comuns o no, mentre conviuen amb la família, han de contribuir proporcionalment a aquestes despeses de la manera que estableix l'article 236-22.1.
3. Els parents que conviuen amb la família han de contribuir, si escau, a les despeses familiars en la mesura de llurs possibilitats i d'acord amb les despeses que generen.

Article 231-7

Deure d'informació recíproca

Els cònjuges tenen l'obligació recíproca d'informar-se adequadament de la gestió patrimonial que duen a terme amb relació a l'atenció de les despeses familiars.

Article 231-8

Responsabilitat per despeses familiars

Davant terceres persones, ambdós cònjuges responen solidàriament de les obligacions contraetes per a atendre les necessitats i les despeses familiars ordinàries d'acord amb els usos i el nivell de vida de la família. En cas d'altres obligacions, en respon el cònjuge que les contreu.

Article 231-9

Disposició de l'habitatge familiar

1. Amb independència del règim econòmic matrimonial aplicable, el cònjuge titular, sense el consentiment de l'altre, no pot fer cap acte d'alienació, de gravamen o, en general, de disposició del seu dret sobre l'habitatge familiar o sobre els mobles d'ús ordinari que en comprometi l'ús, encara que es refereixi a quotes indivises. Aquest consentiment no es pot excloure per pacte ni atorgar amb caràcter general. Si manca el consentiment, l'autoritat judicial pot autoritzar l'acte, tenint en compte l'interès de la família, i també si es dóna una altra causa justa.
2. L'acte fet sense el consentiment o l'autorització que estableix l'apartat 1 és anul·lable, a instància de l'altre cònjuge, si viu en el mateix habitatge, en el termini de quatre anys des que en pren coneixement o des que s'inscriu l'acte en el Registre de la Propietat.
3. L'acte manté l'eficàcia si l'adquirent actua de bona fe i a títol oneros i, a més, el titular ha manifestat que l'immoble no té la condició d'habitatge familiar, encara que sigui una manifestació inexacta. No hi ha bona fe si l'adquirent coneixia o podia conèixer raonablement en el moment de l'adquisició la condició de l'habitatge. En

qualsevol cas, el cònjuge que n'ha disposat respon dels perjudicis que hagi causat, d'acord amb la legislació aplicable.

SECCIÓ SEGONA

Relacions econòmiques entre els cònjuges

Subsecció primera

Disposicions generals

Article 231-10

Règim econòmic del matrimoni

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols.
2. Si no hi ha pacte o si els capítols matrimonials són ineficaços, el règim econòmic és el de separació de béns.

Article 231-11

Llibertat de contractació

Els cònjuges es poden transmetre béns i drets per qualsevol títol i fer entre ells tota mena de negocis jurídics. En cas d'impugnació judicial, correspon als cònjuges la prova del caràcter oneros de la transmissió.

Article 231-12

Presumpció de donació

1. En cas de declaració de concurs d'un dels cònjuges, els béns adquirits per l'altre a títol oneros durant l'any anterior a la declaració se subjecten al règim següent:
 - a) Si la contraprestació per a adquirir-los procedia del cònjuge concursat, se'n presumeix la donació.
 - b) En aquella part en què no es pugui acreditar la procedència de la contraprestació, se'n presumeix la donació de la meitat.
2. La presumpció de l'apartat 1.b es destrueix si s'acredita que, en el moment de l'adquisició, l'adquirent tenia ingressos o recursos suficients per a fer-la.
3. Les presumpcions que estableix aquest article no regeixen si els cònjuges estaven separats judicialment o de fet en el moment de l'adquisició.

Article 231-13

Comptes indistints

En cas de declaració de concurs de qualsevol dels cònjuges o d'embargament de comptes indistints per deutes privatis d'un dels cònjuges, el cònjuge no deutor pot sostreure de la massa activa del concurs o de l'embargament els imports que acreditati que li pertanyen.

Article 231-14

Donacions fora de capítols

Les donacions entre cònjuges fetes fora de capítols matrimonials són revocables en els casos generals de revocació de donacions, encara que, en el cas de supervivència de fills, només ho són si es tracta de fills comuns.

Subsecció segona

Adquisicions oneroses amb pacte de supervivència

Article 231-15

Règim dels béns adquirits amb pacte de supervivència

1. Els cònjuges o futurs contraents que adquireixin béns conjuntament a títol oneros poden pactar en el mateix títol d'adquisició que, quan qualsevol d'ells mori, el supervivent esdevingui titular únic de la totalitat.

2. Mentre visquin ambdós cònjuges, els béns adquirits amb pacte de supervivència s'han de regir per les regles següents:

- a) No poden ésser alienats ni gravats, si no és per acord d'ambdós cònjuges.
- b) Cap dels cònjuges no pot transmetre a terceres persones el seu dret sobre els béns.
- c) S'ha de mantenir la indivisió dels béns.

3. En els béns adquirits amb pacte de supervivència, l'adquisició de la participació del premort s'ha de computar en l'herència d'aquest pel valor que tingui la participació en el moment de produir-se la mort, als efectes del càlcul de la llegítima i de la quarta vidual, i s'ha d'imputar a aquesta pel mateix valor. En cas de renúncia, s'entén que el renunciant no ha adquirit mai la participació del premort.

4. El pacte de supervivència atorgat per futurs contraents caduca si el matrimoni no s'arriba a celebrar en el termini d'un any.

Article 231-16

Incompatibilitat amb l'heretament

El pacte de supervivència esdevé ineficaç si un dels cònjuges adquirents ha atorgat amb anterioritat un heretament universal i aquest és eficaç en morir l'heretant.

Article 231-17

Embargament i concurs

1. El creditor d'un dels cònjuges pot demanar l'embargament sobre la part que el deutor té en els béns adquirits amb pacte de supervivència. L'embargament s'ha de notificar al cònjuge que no és part en el litigi.

2. En cas de declaració de concurs, la part corresponent al cònjuge concursat s'integra a la massa activa. L'altre cònjuge té dret a treure de la massa aquesta part satisfent-ne el valor. Si es tracta de l'habitatge familiar, el valor és el del preu d'adquisició actualitzat d'acord amb l'índex de preus de consum específic del sector de l'habitatge. En els altres béns, el valor és el que determinin de comú acord el cònjuge del concursat i l'administració concursal o, si no n'hi ha, el que fixi l'autoritat judicial després d'haver escoltat les parts i amb l'informe previ d'un expert si ho considera pertinent.

Article 231-18

Extinció

1. El pacte de supervivència s'extingeix per:
 - a) Acord d'ambdós cònjuges durant el matrimoni.
 - b) Declaració de nul·litat del matrimoni, separació judicial o de fet, o divorci.
 - c) Adjudicació a un tercer de la meitat del bé com a conseqüència de l'embargament o d'un procediment concursal.

2. La ineficàcia i l'extinció del pacte de supervivència determinen la cotitularitat, en comunitat indivisa ordinària, dels cònjuges, o del cònjuge supervivent i dels hereus del premort, o bé del cònjuge no deutor i de l'adjudicatari de la meitat del cònjuge deutor.

SECCIÓ TERCERA

Els capítols matrimonials

Article 231-19

Contingut

1. En els capítols matrimonials, hom pot determinar el règim econòmic matrimonial, convenir pactes successoris, fer donacions i establir les estipulacions i els pactes lícits que es considerin convenients, fins i tot en previsió d'una ruptura matrimonial.

2. Els capítols matrimonials es poden atorgar abans o després de la celebració del matrimoni. Els atorgats abans només produeixen efectes a partir de la celebra-

ció del matrimoni i caduquen si el matrimoni no s'arriba a celebrar en el termini d'un any.

Article 231-20

Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial

1. Els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial es poden atorgar en capítols matrimonials o en una escriptura pública. En cas que siguin avantnupcials, només són vàlids si s'atorguen abans dels trenta dies anteriors a la data de celebració del matrimoni.

2. El notari, abans d'autoritzar l'escriptura a què fa referència l'apartat 1, ha d'informar per separat cadascun dels atorgants sobre l'abast dels canvis que es pretenen introduir amb els pactes respecte al règim legal supletori i els ha d'advertir de llur deure recíproc de proporcionar-se la informació a què fa referència l'apartat 4.

3. Els pactes d'exclusió o limitació de drets han de tenir caràcter recíproc i precisar amb claredat els drets que limiten o als quals es renuncia.

4. El cònjuge que pretengui fer valer un pacte en previsió d'una ruptura matrimonial té la càrrega d'acreditar que l'altra part disposava, en el moment de signar-lo, d'informació suficient sobre el seu patrimoni, els seus ingressos i les seves expectatives econòmiques, sempre que aquesta informació fos rellevant amb relació al contingut del pacte.

5. Els pactes en previsió de ruptura que en el moment en què se'n pretén el compliment siguin greument perjudicials per a un cònjuge no són eficaços si aquest acredita que han sobrevingut circumstàncies rellevants que no es van preveure ni es podien raonablement preveure en el moment en què es van atorgar.

Article 231-21

Capacitat

Poden atorgar capítols matrimonials els qui poden contreure vàlidament matrimoni, però necessiten, si escau, els complements de capacitat corresponents.

Article 231-22

Forma i inscripció

1. Els capítols matrimonials i llurs modificacions s'han d'atorgar en escriptura pública.

2. Els capítols matrimonials, llurs modificacions i les resolucions judicials que alterin el règim econòmic matrimonial no són oposables a terceres persones mentre no es facin constar en la inscripció del matrimoni en el Registre Civil i, si escau, en altres registres públics.

Article 231-23

Modificació

1. Per a modificar els capítols o per a deixar-los sense efecte, cal el consentiment de totes les persones que els havien atorgats, o de llurs hereus, si la modificació afecta drets conferits per aquestes persones.

2. Els cònjuges poden modificar el règim econòmic matrimonial sense la intervenció de les altres persones que hagin atorgat els capítols.

Article 231-24

Drets adquirits

La modificació del règim econòmic matrimonial no afecta els drets adquirits per terceres persones.

Article 231-25

Donacions

Les donacions atorgades en capítols matrimonials únicament són revocables per incompliment de càrregues.

Article 231-26

Ineficàcia per nul·litat, separació judicial o divorci

Els capítols queden sense efecte si es declara nul el matrimoni, si hi ha separació judicial o si el matrimoni es dissol per divorci, però conserven l'eficàcia:

- a) El reconeixement de fills fet per qualsevol dels cònjuges.
- b) Els pactes fets en previsió de la ruptura matrimonial.
- c) Els pactes successoris en els casos en què ho estableix aquest codi.
- d) Els pactes que tenen els capítols com a instrument merament documental.

SECCIÓ QUARTA

Les donacions per raó de matrimoni atorgades fora de capítols matrimonials

Article 231-27

Règim

Les donacions que un dels contraents atorga fora de capítols matrimonials a favor de l'altre en consideració al matrimoni i les que atorguin altres persones per la mateixa raó es regeixen per les regles generals de les donacions, llevat del que estableix aquesta secció.

Article 231-28

Donacions condicionals, modals i de béns gravats

1. Les donacions per raó de matrimoni atorgades fora de capítols es poden sotmetre a condicions i modes.
2. Si el bé donat està subjecte a càrrega o gravamen, el donant no està obligat a l'alliberament corresponent.

Article 231-29

Revocació

Les donacions a què fa referència aquesta secció es poden revocar pels motius següents:

- a) Manca de celebració del matrimoni en el termini d'un any des de la donació.
- b) Declaració de nul·litat del matrimoni, si el donatari és de mala fe i el donant és el seu cònjuge.
- c) Incompliment de càrregues.
- d) Ingratitud del donatari.

SECCIÓ CINQUENA

Els drets viduals familiars

Article 231-30

Dret al parament de l'habitatge

1. Correspon al cònjuge supervivent, no separat judicialment o de fet, la propietat de la roba, del mobiliari i dels estris que formen el parament de l'habitatge conjugal. Els dits béns no es computen en el seu haver hereditari.
2. No són objecte del dret de predetracció les joies, els objectes artístics o històrics, ni els altres béns del cònjuge premort que tinguin un valor extraordinari amb relació al nivell de vida del matrimoni i al patrimoni relict. Tampoc no ho són els mobles de procedència familiar si el cònjuge premort n'ha disposat per actes d'última voluntat a favor d'altres persones.

Article 231-31

Any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat judicialment o de fet que no sigui usufructuari universal del patrimoni del premort

té dret a continuar usant l'habitatge conjugal i a ésser alimentat a càrrec d'aquest patrimoni, d'acord amb el nivell de vida que havien mantingut els cònjuges i amb la importància del patrimoni. Aquest dret és independent dels altres que li corresponguin en virtut de la defunció del premort.

2. El cònjuge supervivent perd els drets a què fa referència l'apartat 1 si, durant l'any següent a la mort del seu cònjuge, es torna a casar o passa a viure maritalment amb una altra persona, i també si abandona o negligeix greument els fills comuns en potestat parental. En cap cas no està obligat a tornar l'import dels aliments percebuts.

CAPÍTOL II

Règims econòmics matrimonials

SECCIÓ PRIMERA

El règim de separació de béns

Article 232-1

Contingut

En el règim de separació de béns, cada cònjuge té la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició de tots els seus béns, amb els límits que estableix la llei.

Article 232-2

Béns propis

En el règim de separació de béns, són propis de cadascun dels cònjuges tots els que tenia com a tals quan es va celebrar el matrimoni i els que adquireixi després per qualsevol títol.

Article 232-3

Adquisicions oneroses

1. Els béns adquirits a títol onerós durant el matrimoni pertanyen al cònjuge que consti com a titular. Si es prova que la contraprestació es va pagar amb béns o diners de l'altre cònjuge, se'n presumeix la donació.

2. Si els béns adquirits a títol onerós durant el matrimoni són béns mobles de valor ordinari destinats a l'ús familiar, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sense que prevalgui contra aquesta presumpció la mera prova de la titularitat formal.

Article 232-4

Titularitats dubtoses

Si és dubtós a quin dels cònjuges pertany algun bé o dret, s'entén que correspon a ambdós per meitats indivises. Tanmateix, es presumeix que els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin d'extraordinari valor i els que estiguin directament destinats a l'exercici de la seva activitat li pertanyen exclusivament.

Article 232-5

Compensació econòmica per raó de treball

1. En el règim de separació de béns, si un cònjuge ha treballat per a la casa substancialment més que l'altre, té dret a una compensació econòmica per aquesta dedicació sempre que en el moment de l'extinció del règim per separació, divorci, nul·litat o mort d'un dels cònjuges o, si s'escau, del cessament efectiu de la convivència, l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb el que estableix aquesta secció.

2. Té dret a compensació, en els mateixos termes que estableix l'apartat 1, el cònjuge que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient.

3. Per a determinar la quantia de la compensació econòmica per raó de treball, s'ha de tenir en compte la durada i la intensitat de la dedicació, atesos els anys de convivència i, concretament, en cas de treball domèstic, el fet que hagi inclòs la criaça de fills o l'atenció personal a altres membres de la família que convisquin amb els cònjuges.

4. La compensació econòmica per raó de treball té com a límit la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges, calculada d'acord amb les regles que estableix l'article 232-6. Tanmateix, si el cònjuge creditor prova que la seva contribució ha estat notablement superior, l'autoritat judicial pot incrementar aquesta quantia.

5. En cas d'extinció del règim de separació per mort, el cònjuge supervivent pot reclamar la compensació econòmica per raó de treball com a dret personalíssim, sempre que els drets que el causant li hagi atribuït, en la successió voluntària o en previsió de la seva mort, o els que li pertocin en la successió intestada, no cobreixin l'import que li correspondria.

Article 232-6

Regles de càlcul

1. Els increments dels patrimonis dels cònjuges es calculen d'acord amb les regles següents:

a) El patrimoni de cadascun dels cònjuges està integrat pels béns que tingui en el moment de l'extinció del règim o, si s'escau, del cessament efectiu de la convivència, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions.

b) S'ha d'afegir al patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns dels quals hagi disposat a títol gratuït, calculat en el moment de transmetre'ls, excloses les donacions fetes als fills comuns i les liberalitats d'ús, i també el valor del detriment produït per actes fets amb la intenció de perjudicar l'altre cònjuge.

c) S'ha de descomptar del patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns que tenia en començar el règim i que conserva en el moment en què s'extingeix, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin, i també el valor dels adquirits a títol gratuït durant la vigència del règim i les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de convivència.

2. Les atribucions patrimonials que el cònjuge deutor hagi fet al cònjuge creditor durant la vigència del règim s'imputen a la compensació pel valor que tenen en el moment de l'extinció del règim.

Article 232-7

Pactes sobre la compensació

En previsió d'una ruptura matrimonial o de dissolució del matrimoni per mort, hom pot pactar l'increment, la reducció o l'exclusió de la compensació econòmica per raó de treball d'acord amb el que estableix l'article 231-20.

Article 232-8

Forma de pagament de la compensació

1. La compensació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin una altra cosa. No obstant això, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o dels hereus del cònjuge deutor, l'autoritat judicial en pot ordenar el pagament total o parcial amb béns.

2. A petició del cònjuge deutor o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament de la compensació o ordenar que es faci a terminis, amb un venciment màxim de tres anys i la meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement. L'autoritat judicial pot, en aquest cas, ordenar la constitució, si escau, d'una hipoteca, d'acord amb el que estableix l'article 569-36, o d'altres garanties a favor del cònjuge creditor.

Article 232-9*Actes en perjudici del dret a la compensació*

1. Si en el patrimoni del cònjuge deutor no hi ha béns suficients per a satisfer la compensació econòmica per raó de treball, el creditor pot demanar la reducció o la supressió de les donacions i les atribucions particulars en pacte successori fetes per aquell durant la vigència del règim, començant per la més recent, seguint per la següent més recent i així successivament, per ordre invers de data. La reducció s'ha de fer a prorrata si la data és la mateixa o és indeterminada. El creditor també pot impugnar els actes a títol onerosos fets pel deutor en frau del seu dret.

2. Les accions a què fa referència l'apartat 1 caduquen al cap de quatre anys de l'extinció del règim i no són procedents quan els béns estiguin en poder de terceres persones adquirents a títol onerosos i de bona fe.

Article 232-10*Compatibilitat*

El dret a la compensació econòmica per raó de treball és compatible amb els altres drets de caràcter econòmic que corresponen al cònjuge creditor i s'ha de tenir en compte per a fixar aquests drets i, si escau, per a modificar-los.

Article 232-11*Exercici del dret a la compensació*

1. En cas de nul·litat del matrimoni, separació o divorci, la compensació econòmica per raó de treball s'ha de reclamar en el procés que causa l'extinció del règim, i en el cas de resolucions o decisions eclesiàstiques, en el procés adreçat a obtenir-ne l'eficàcia civil. Com a qüestió prèvia, la sentència matrimonial es pot pronunciar sobre el règim vigent si les parts en fan qüestió.

2. En cas d'extinció del règim de separació per mort, la pretensió per a reclamar la compensació econòmica per raó de treball prescriu al cap de tres anys de la mort del cònjuge. Tanmateix, si el cònjuge supervivent interposa una demanda a l'empara de l'article 233-14.2, ha de reclamar la compensació en el mateix procediment.

Article 232-12*Divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa*

1. En els procediments de separació, divorci o nul·litat i en els adreçats a obtenir l'eficàcia civil de les resolucions o decisions eclesiàstiques, qualsevol dels cònjuges pot exercir simultàniament l'acció de divisió de cosa comuna respecte als béns que tinguin en comunitat ordinària indivisa.

2. Si hi ha diversos béns en comunitat ordinària indivisa i un dels cònjuges ho demana, l'autoritat judicial els pot considerar en conjunt a efectes de formar lots i adjudicar-los.

SECCIÓ SEGONA

El règim de participació en els guanys

Subsecció primera

*Disposicions generals***Article 232-13***Contingut*

1. El règim econòmic matrimonial de participació en els guanys atribueix a qualsevol dels cònjuges, en el moment en què s'extingeix el règim, el dret a participar en l'increment patrimonial obtingut per l'altre durant el temps que aquest règim hagi estat vigent.

2. Durant el matrimoni, cada cònjuge té la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició dels seus béns, però té el deure d'informar adequadament l'altre de la seva gestió patrimonial.

3. Si no hi ha pacte i no es pot aplicar el que estableix aquesta secció, el règim de participació en els guanys es regeix per les normes del de separació de béns.

Article 232-14

Inventari

L'escriptura pública de constitució del règim de participació en els guanys s'ha d'acompanyar amb un inventari del patrimoni inicial de cada cònjuge, en el qual s'han de ressenyar els béns, indicant-ne l'estat material, les càrregues i les obligacions.

Article 232-15

Pactes sobre l'abast de la participació en els guanys

1. Els pactes que atribueixin una participació en els guanys diferent de la meitat de l'increment patrimonial solament són vàlids si s'estableixen amb caràcter recíproc i igual a favor de qualsevol dels cònjuges.

2. La invalidesa del pacte determina la participació en els guanys en la meitat.

Article 232-16

Extinció

1. El règim de participació en els guanys s'extingeix per:

- a) La nul·litat o la dissolució del matrimoni o la separació judicial.
- b) L'acord dels cònjuges per mitjà del qual estipulen en capítols matrimonials un règim diferent.

2. El règim de participació en els guanys s'extingeix per resolució judicial, a petició d'un dels cònjuges, si es produeix alguna de les circumstàncies següents:

- a) Separació de fet per un període superior a sis mesos.
- b) Incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure d'informar, d'acord amb el que estableix l'article 232-13.2.
- c) Gestió patrimonial irregular o superveniència d'alguna circumstància personal o patrimonial en l'altre cònjuge que compromet greument els interessos de qui sol·licita l'extinció.

Article 232-17

Retroacció dels efectes de l'extinció

Si el règim de participació en els guanys s'extingeix per resolució judicial, els efectes de l'extinció es retroceuen al moment de la presentació de la demanda. A petició d'un dels cònjuges o dels seus causahavents, l'autoritat judicial pot acordar la retroacció dels efectes de l'extinció a la data en què va cessar la convivència.

Subsecció segona

La liquidació del règim

Article 232-18

Inici de la liquidació

El règim de participació en els guanys, una vegada extingit, s'ha de liquidar per a fixar el crèdit de participació, establint la diferència entre el patrimoni final i l'inicial de cada cònjuge.

Article 232-19

Determinació del patrimoni final

1. El patrimoni final de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyin en el moment de l'extinció del règim en l'estat material en què es trobin, una vegada deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions, i exclosos els béns comprats amb pacte de supervivència.

2. Al patrimoni calculat d'acord amb el que estableix l'apartat 1 s'hi ha d'afegir:

a) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol gratuït durant la vigència del règim, d'acord amb l'estat material en què es trobaven en el moment de disposar-ne, amb l'excepció de les liberalitats d'ús i de les donacions que l'altre cònjuge hagi consentit.

b) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol onerosos durant la vigència del règim per a disminuir fraudulentament els guanys, d'acord amb l'estat material en què es trobaven en el moment d'alienar-los i amb independència del preu que s'hagi fet constar, i també el valor de les obligacions o dels gravàmens constituïts fraudulentament.

c) El valor dels béns destruïts o deteriorats, en les mateixes circumstàncies a què fa referència la lletra b.

3. El valor dels béns és el que tenen en el moment en què s'extingeix el règim. En cas de béns alienats, deteriorats o destruïts es pren per valor el que tenien en el moment en què es van transmetre, deteriorar o perdre.

Article 232-20

Determinació del patrimoni inicial

1. El patrimoni inicial de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyien en el moment de començar el règim, una vegada deduïdes les càrregues que els afectaven i les obligacions. Si el passiu del patrimoni inicial és superior a l'actiu, s'ha de computar el valor negatiu, llevat que les parts acordin una altra cosa.

2. Al patrimoni calculat d'acord amb el que estableix l'apartat 1 s'hi ha d'afegir:

a) El valor dels béns adquirits a títol lucratiu durant la vigència del règim, una vegada deduïdes les càrregues que els afectaven.

b) Les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de vigència del règim.

3. El valor dels béns és el que tenen en el moment en què s'extingeix el règim, tenint en compte l'estat material en què es trobaven a l'inici del règim i, quant als adquirits a títol gratuït, l'estat material en què es trobaven en el moment d'adquirir-los.

Article 232-21

Determinació del crèdit

Si no hi ha pacte, el crèdit de participació es determina d'acord amb les regles següents:

a) Si únicament un dels cònjuges ha obtingut un increment patrimonial, calculat per la diferència entre el patrimoni final i l'inicial, l'altre o els seus successors tenen dret a la meitat del valor d'aquest increment.

b) Si ambdós cònjuges han obtingut un increment patrimonial, qui n'hagi obtingut menys, o els seus successors, tenen dret a la meitat de la diferència entre el valor del seu propi increment i el de l'altre cònjuge.

c) Si cap dels cònjuges no ha obtingut un increment patrimonial, no hi ha crèdit de participació.

Subsecció tercera

Pagament del crèdit de participació

Article 232-22

Forma de pagament

1. El crèdit de participació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin una altra cosa. No obstant això, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o de llurs hereus, l'autoritat judicial en pot ordenar el pagament total o parcial amb béns de la persona obligada.

2. Si el règim s'extingeix per la mort d'un dels cònjuges i al supervivent li correspon el crèdit de participació, pot demanar que se li adjudiqui l'habitatge familiar

en propietat o en usdefruit. Si el valor del bé o el dret adjudicat és superior al del crèdit de participació, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.

3. Per causa justificada i a petició del cònjuge deutor o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament o ordenar que es faci a terminis amb un venciment màxim de tres anys i una meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement. En aquest cas, l'autoritat judicial pot ordenar la constitució de garanties a favor del creditor.

Article 232-23

Anotació preventiva

El creditor o els seus successors poden demanar l'adopció de mesures cautelars, inclosa l'annotació preventiva d'embargament als registres públics, per a assegurar el pagament del crèdit de participació mentre es tramita llur reclamació.

Article 232-24

Actes en perjudici del crèdit

1. Si en el patrimoni del cònjuge deutor no hi ha béns suficients per a satisfer el crèdit de participació, el creditor pot demanar la reducció o la supressió de les donacions i les atribucions particulars en pacte successori fetes per aquell durant la vigència del règim i fins que hagi estat liquidat, començant per la més recent, seguint per la següent més recent i així successivament, per ordre invers de data. La reducció es fa a prorrata si la data és la mateixa o és indeterminada. El creditor també pot impugnar els actes a títol onerós fets pel deutor en frau del seu dret.

2. Les accions a què fa referència l'apartat 1 caduquen al cap de quatre anys de l'extinció del règim i no són procedents quan els béns estan en poder de terceres persones adquirents a títol onerós i de bona fe.

SECCIÓ TERCERA

L'associació a compres i millores

Article 232-25

Règim

1. L'associació a compres i millores, pròpia del Camp de Tarragona i d'altres comarques, exigeix un pacte exprés en capítols matrimonials.

2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, l'associació a compres i millores es regeix pel costum de la comarca i, si no n'hi ha, per les disposicions del règim de participació en els guanys, en la mesura que ho permeti la seva naturalesa específica.

3. Cada cònjuge pot associar l'altre a les compres i les millores que faci durant el matrimoni. També es pot establir l'associació amb caràcter recíproc o associant als cònjuges llurs ascendents, tant si els han fet heretament com si no.

4. Es consideren compres els béns que, constant l'associació, qualsevol de les persones associades adquireixi a títol onerós o obtingui per la seva activitat professional o treball.

5. Es consideren millores els augments de valor dels béns de qualsevol dels associats deguts a impenses útils i a l'alliberament de càrregues i gravàmens.

Article 232-26

Administració

1. L'administració de l'associació a compres i millores correspon a l'associat que s'indiqui en els capítols. Si no hi ha designacions, correspon a tots els associats.

2. L'administrador únic de l'associació, si escau, pot, sense que hi intervingui ningú més, disposar a títol onerós dels béns que la constitueixen, però no pot fiançar en nom de l'associació, si no és per a profit de la família.

3. Els deutes particulars de cada associat graven exclusivament la seva part.

Article 232-27

Liquidació

La liquidació dels guanys de cada associat es refereix al moment de la seva mort o de l'extinció del règim i es pot fer amb diners o amb altres béns de l'associació.

SECCIÓ QUARTA

L'agermanament o pacte de mig per mig

Article 232-28

Règim

1. L'agermanament o pacte de mig per mig, propi del dret de Tortosa, exigeix un pacte exprés en capítols matrimonials.

2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, l'agermanament es regeix pel costum del lloc i, si no n'hi ha, per les disposicions del règim de comunitat, en la mesura que ho permeti la seva naturalesa específica.

3. La comunitat inclou tots els béns que tinguin els cònjuges en casar-se o en el moment de convenir el pacte d'agermanament, els que adquireixin per qualsevol títol i els guanys o lucre de tota mena mentre subsisteixi el règim.

4. En l'agermanament, l'administració de la comunitat correspon a ambdós cònjuges.

5. La liquidació de l'agermanament s'ha de fer adjudicant a parts iguals els béns que inclogui entre els cònjuges o entre el cònjuge supervivent i els hereus del premort.

SECCIÓ CINQUENA

*El pacte de **convinença** o mitja guadanyeria*

Article 232-29

Règim

1. La **convinença**, o mitja guadanyeria, associació pròpia de la Vall d'Aran, exigeix un pacte exprés en capítols matrimonials.

2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, s'han d'aplicar el costum de la Vall d'Aran i el capítol X del privilegi de la Querimònia.

3. A més del que estableix l'apartat 1, la convinença també es pot establir entre els progenitors i els fills, i fins i tot entre estranys, pactant que els béns guanyats i els que es guanyaran restin en comunitat mentre subsisteixi l'associació.

4. Els cònjuges han de contribuir per parts iguals a pagar les despeses derivades del règim i el govern de la casa i han de dividir, quan es dissol el règim, si no hi ha fills, els guanys i els augments.

SECCIÓ SISENA

El règim de comunitat de béns

Article 232-30

Contingut

En el règim de comunitat de béns, els guanys obtinguts indistintament per qualsevol dels cònjuges i els béns als quals confereixin aquest caràcter esdevenen comuns.

Article 232-31

Béns comuns

Són béns comuns:

a) Els béns als quals els cònjuges confereixin aquest caràcter en el moment de convenir el règim o després.

b) Els guanys obtinguts per l'activitat professional o pel treball de qualsevol dels cònjuges.

- c) Els fruits i les rendes de tots els béns, si no hi ha pacte en contra.
- d) Els béns adquirits per subrogació real d'altres béns comuns.
- e) Els guanys obtinguts en el joc per qualsevol dels cònjuges.

Article 232-32

Béns privatius

Són béns privatius de cada cònjuge:

- a) Els que pertanyien a cada cònjuge abans d'iniciar el règim, si no se'ls ha conferit el caràcter de comuns.
- b) Els adquirits per donació o títol successori.
- c) Els adquirits per subrogació real d'altres béns privatius.
- d) Les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de vigència del règim.
- e) Els béns d'ús personal que no siguin d'un valor extraordinari i els estris necessaris per a exercir la professió, encara que l'adquisició s'hagi fet a càrrec dels béns comuns.

Article 232-33

Administració i disposició dels béns comuns

1. Si no hi ha pacte, l'administració i la disposició dels béns comuns corresponen als cònjuges conjuntament, o a un d'ells amb consentiment de l'altre.
2. Qualsevol dels cònjuges pot contreure obligacions a càrrec de la comunitat i disposar dels béns comuns per a pagar les despeses familiars.
3. Si un dels cònjuges exerceix una activitat professional o mercantil valent-se de béns comuns amb el consentiment de l'altre, pot fer tot sol, amb relació als béns mobles que hi estiguin afectes, els actes d'administració i de disposició que siguin conseqüència de l'exercici normal d'aquella activitat.
4. En cas de manca de capacitat d'un dels cònjuges o d'impossibilitat de gestió conjunta, l'autoritat judicial pot conferir l'administració de la comunitat i la disposició dels béns comuns a un sol dels cònjuges. També pot autoritzar que un de sol faci actes dispositius, en interès de la família o si es produeix una altra causa justa, si l'altre no hi dóna el consentiment.

Article 232-34

Règim dels béns privatius

1. Cadascun dels cònjuges té l'administració i la lliure disposició dels seus béns privatius dins dels límits que estableix la llei.
2. Dels deutes contrets per qualsevol dels cònjuges, per raó de la tinença i l'administració dels béns privatius, en responen aquests. Si els béns privatius són insuficients, el creditor pot demanar l'embargament de béns comuns, que ha d'ésser notificat a l'altre cònjuge, el qual pot exigir la dissolució de la comunitat i que l'embargament tingui lloc sobre la meitat corresponent al cònjuge deutor.

Article 232-35

Responsabilitat per despeses familiars

Dels deutes contrets per a atendre despeses familiars, en responen solidàriament els béns de la comunitat i els del cònjuge deutor, i subsidiàriament els de l'altre cònjuge.

Article 232-36

Extinció del règim

1. El règim de comunitat de béns s'extingeix per les causes següents:
 - a) La nul·litat o la dissolució del matrimoni o la separació judicial.
 - b) L'acord dels cònjuges per mitjà del qual estipulen en capítols matrimonials un règim diferent.

2. El règim de comunitat de béns s'extingeix per resolució judicial, a petició d'un dels cònjuges, si es produeix alguna de les circumstàncies següents:
- a) Separació de fet per un període superior a sis mesos.
 - b) Incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure d'informar-lo de les seves activitats econòmiques.
 - c) Gestió patrimonial irregular o superveniència d'alguna circumstància personal o patrimonial en l'altre cònjuge que comprometi greument els interessos de qui sol·licita l'extinció.
 - d) Embargament de béns comuns en el supòsit de l'article 232-34.2.

Article 232-37

Determinació i valoració dels béns

1. Als efectes de la divisió de la comunitat, els béns comuns i els béns privatis s'han de determinar amb referència al moment de la dissolució.
2. Els béns comuns que es posseeixin en el moment de la dissolució de la comunitat s'han de computar segons el valor que tinguin en el moment de fer-ne la liquidació.

Article 232-38

Divisió dels béns comuns

1. En cas d'extinció de la comunitat, els béns comuns s'han de dividir entre els cònjuges o entre el cònjuge supervivent i els hereus del premort a parts iguals, llevat que s'hagi convingut una altra cosa.
2. En el supòsit que regula l'apartat 1, si l'habitatge conjugal i els seus mobles d'ús ordinari tenen la condició de béns comuns, el cònjuge supervivent pot demanar que li sigui atribuïda la propietat d'aquests béns en pagament de la seva quota. Si el valor és superior al valor de la seva quota, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.
3. En la divisió dels béns comuns, cada cònjuge pot recuperar els béns que eren de la seva propietat abans de l'inici del règim de comunitat i que subsisteixen en el moment de l'extinció, segons l'estat inicial. Els altres béns i les millores fetes en els béns aportats s'han d'incloure en la divisió de la comunitat i, si el valor d'aquells béns és superior al valor de la quota, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.

CAPÍTOL III

Els efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial

SECCIÓ PRIMERA

Disposicions generals

Article 233-1

Mesures provisionals

1. El cònjuge que pretengui demandar o demandi la separació, el divorci o la nul·litat del matrimoni i el cònjuge demandat, en contestar la demanda, poden sol·licitar a l'autoritat judicial que adopti, d'acord amb els procediments que estableix la legislació processal, les mesures provisionals següents:
 - a) La determinació de la manera com els fills han de conviure amb els pares i s'han de relacionar amb aquell d'ambdós amb qui no estiguin convivint. Excepcionalment, l'autoritat judicial pot encomanar la guarda dels fills als avis, a altres parents, a persones pròximes o, si no n'hi ha, a una institució idònia, a les quals es poden conferir funcions tutelars amb suspensió de la potestat parental.
 - b) La manera com s'ha d'exercir la potestat sobre els fills.
 - c) L'establiment, si escau, del règim de relacions personals dels fills amb els germans que no convisquin en la mateixa llar.

d) La distribució del deure d'aliments a favor dels fills i, si escau, la fixació d'aliments provisionals a favor d'un dels cònjuges.

e) La fixació d'aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis i convisquin amb algun dels progenitors, tenint en compte el que estableix l'article 237-1.

f) L'assignació de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament o, alternativament, l'adopció de mesures que garanteixin les necessitats d'habitatge dels cònjuges i dels fills. Si s'atribueix l'ús de l'habitatge familiar a un cònjuge, l'autoritat judicial ha de fixar la data en què l'altre l'ha d'abandonar.

g) El règim de tinença i administració dels béns en comunitat ordinària indivisa i dels que, per capítols matrimonials o escriptura pública, estiguin especialment afectes a les despeses familiars i, si el règim és de comunitat, dels béns comuns.

h) Les necessàries per a evitar el desplaçament o la retenció il·lícits dels fills, si n'hi ha el risc.

2. En cas de violència familiar o masclista, l'autoritat judicial competent ha d'adoptar, a més de les mesures que estableix l'apartat 1, les que estableix la legislació específica.

3. L'autoritat judicial pot acordar les garanties que siguin adequades per a assegurar el compliment de les mesures provisionals.

4. L'autoritat judicial, en el moment d'acordar les mesures definitives, pot revisar els acords assolits pels cònjuges respecte al contingut de les mesures provisionals.

5. La sol·licitud de mesures provisionals implica la revocació dels consentiments i poders que qualsevol dels cònjuges hagi atorgat a favor de l'altre.

Article 233-2

Mesures definitives proposades per conveni regulador

1. Si els cònjuges insten de comú acord el divorci, la separació judicial o l'adopció o modificació de mesures reguladores de les conseqüències de la nul·litat del matrimoni, o si ho fa un d'ells amb el consentiment de l'altre, han d'acompanyar l'escrit inicial amb un conveni regulador.

2. Si els cònjuges tenen fills comuns que estan sota llur potestat, el conveni regulador ha de contenir:

a) Un pla de parentalitat, d'acord amb el que estableix l'article 233-9.

b) Els aliments que els han de prestar, tant respecte a les necessitats ordinàries com a les extraordinàries, indicant-ne la periodicitat, la modalitat de pagament, els criteris d'actualització i, si ho han previst, les garanties.

c) Si escau, el règim de relacions personals amb els avis i els germans que no convisquin en el mateix domicili.

3. A més del que estableix l'apartat 2, el conveni regulador també ha de contenir, si escau:

a) La prestació compensatòria que s'atribueix a un dels cònjuges, indicant-ne la modalitat de pagament i, si escau, la durada, els criteris d'actualització i les garanties.

b) L'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament.

c) La compensació econòmica per raó de treball.

d) La liquidació del règim econòmic matrimonial i la divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa

4. A més del que estableixen els apartats 2 i 3, en el conveni regulador els cònjuges també poden acordar aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis.

Article 233-3

Aprovació judicial dels pactes

1. Els pactes adoptats en conveni regulador han d'ésser aprovats per l'autoritat judicial, llevat dels punts que no siguin conformes amb l'interès dels fills menors.

2. Si denega l'aprovació dels pactes adoptats en conveni regulador, l'autoritat judicial ha d'indicar els punts que s'han de modificar i ha de fixar el termini per a fer-ho. Si els cònjuges no formulen una proposta de modificació o aquesta tampoc no és aprovada, l'autoritat judicial ha d'adoptar la resolució pertinent.

3. La sentència ha d'incorporar els punts del conveni que hagin estat aprovats i la decisió que correspongui quant als punts no aprovats. També pot contenir les mesures necessàries per a garantir-ne el compliment efectiu.

Article 233-4

Mesures definitives acordades per l'autoritat judicial

1. Si un cònjuge demana la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial sense consentiment de l'altre, o si ambdós cònjuges no arriben a un acord sobre el contingut del conveni regulador, l'autoritat judicial ha d'adoptar les mesures definitives pertinents sobre l'exercici de les responsabilitats parentals, incloent-hi el deure d'aliments i, si escau, el règim de relacions personals amb avis i germans. Així mateix, l'autoritat judicial, a instància del cònjuge amb qui els fills convisquin, pot acordar aliments per als fills majors d'edat o emancipats tenint en compte el que estableix l'article 237-1, i que aquests aliments es mantinguin fins que els dits fills tinguin ingressos propis o estiguin en disposició de tenir-ne.

2. Si algun dels cònjuges ho sol·licita, l'autoritat judicial ha d'adoptar les mesures pertinents respecte a l'ús de l'habitatge familiar i el seu parament, la prestació compensatòria, la compensació econòmica per raó del treball si el règim econòmic és el de separació de béns, la liquidació del règim econòmic matrimonial i la divisió dels béns comuns o en comunitat ordinària indivisa.

Article 233-5

Pactes fora de conveni regulador

1. Els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial atorgats d'acord amb l'article 231-20 i els adoptats després de la ruptura de la convivència que no formin part d'una proposta de conveni regulador vinculen els cònjuges. L'acció per a exigir el compliment d'aquests pactes es pot acumular a la de nul·litat, separació o divorci i es pot demanar que s'incorporin a la sentència. També es pot demanar que s'incorporin al procediment sobre mesures provisionals perquè siguin recollits per la resolució judicial, si escau.

2. Els pactes adoptats després de la ruptura de la convivència sense assistència lletrada, independent per a cadascun dels cònjuges, es poden deixar sense efecte, a instància de qualsevol d'ells, durant els tres mesos següents a la data en què són adoptats i, com a màxim, fins al moment de la contestació de la demanda o, si escau, de la reconciliació en el procés matrimonial en què es pretenguin fer valer.

3. Els pactes en matèria de guarda i de relacions personals amb els fills menors, i també els d'aliments a favor d'aquests, només són eficaços si són conformes a llur interès en el moment en què se'n pretengui el compliment.

Article 233-6

Mediació familiar

1. Els cònjuges, en qualsevol fase del procediment matrimonial i en qualsevol instància, poden sotmetre les discrepàncies a mediació i intentar arribar a un acord total o parcial, excepte en els casos de violència familiar o masclista.

2. L'inici d'un procés de mediació familiar, abans de la interposició de la demanda o en qualsevol fase del procediment matrimonial, a iniciativa de les parts o per derivació dels advocats o d'altres professionals, està sotmès als principis de voluntarietat i confidencialitat. En cas de desistiment, aquest no pot perjudicar els litigants que han participat en el dit procés.

3. L'autoritat judicial pot remetre els cònjuges a una sessió informativa sobre mediació, si considera que, ateses les circumstàncies del cas, encara és possible arribar a un acord.

4. Les parts poden demanar de mutu acord la suspensió del procés mentre dura la mediació. La comunicació a l'autoritat judicial del desistiment de qualsevol de les parts o de l'acord obtingut en la mediació dóna lloc a l'aixecament de la suspensió.

5. Els acords obtinguts en la mediació, un cop incorporats en forma al procés, s'han de sotmetre a l'aprovació judicial en els mateixos termes que l'article 233-3 estableix per al conveni regulador.

6. Els acords assolits en mediació respecte al règim d'exercici de la responsabilitat parental es consideren adequats per als interessos del menor. La manca d'aprovació per l'autoritat judicial s'ha de fonamentar en criteris d'ordre públic i interès del menor.

Article 233-7

Modificació de mesures

1. Les mesures ordenades en un procés matrimonial es poden modificar, mitjançant una resolució judicial posterior, si varien substancialment les circumstàncies concurrents en el moment de dictar-les.

2. El conveni regulador o la sentència poden preveure anticipadament les modificacions pertinents.

3. Si la part que sol·licita judicialment la modificació de les mesures establertes per alteració substancial de circumstàncies ha intentat arribar a un acord extrajudicial iniciant un procés de mediació, la resolució judicial que modifica les mesures pot retrotreure els efectes a la data d'inici del procés de mediació.

SECCIÓ SEGONA

Cura dels fills

Article 233-8

Responsabilitat parental

1. La nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial no alteren les responsabilitats que els progenitors tenen envers els fills d'acord amb l'article 236-17.1. En conseqüència, aquestes responsabilitats mantenen el caràcter compartit i, en la mesura que sigui possible, s'han d'exercir conjuntament.

2. Els cònjuges, per a determinar com s'han d'exercir les responsabilitats parentals, han de presentar llurs propostes de pla de parentalitat, amb el contingut que estableix l'article 233-9.

3. L'autoritat judicial, en el moment de decidir sobre les responsabilitats parentals dels progenitors, ha d'atendre de manera prioritària l'interès del menor.

Article 233-9

Pla de parentalitat

1. El pla de parentalitat ha de concretar la manera en què ambdós progenitors exerceixen les responsabilitats parentals. S'hi han de fer constar els compromisos que assumeixen respecte a la guarda, la cura i l'educació dels fills.

2. En les propostes de pla de parentalitat hi han de constar els aspectes següents:

a) El lloc o els llocs on viuran els fills habitualment. S'hi han d'incloure regles que permetin determinar a quin progenitor correspon la guarda en cada moment.

b) Les tasques de què s'ha de responsabilitzar cada progenitor amb relació a les activitats quotidianes dels fills.

c) La manera com s'han de fer els canvis en la guarda i, si escau, com s'han de repartir els costos que generin.

d) El règim de relació i de comunicació amb els fills durant els períodes en què un progenitor no els tingui amb ell.

e) El règim d'estades dels fills amb cadascun dels progenitors en períodes de vacances i en dates especialment assenyalades per als fills, per als progenitors o per a llur família.

f) El tipus d'educació i les activitats extraescolars, formatives i de lleure, si escau.

g) La manera de complir el deure de compartir tota la informació sobre l'educació, la salut i el benestar dels fills.

h) La manera de prendre les decisions relatives al canvi de domicili i a altres qüestions rellevants per als fills.

3. Les propostes de pla de parentalitat poden preveure la possibilitat de recórrer a la mediació familiar per a resoldre les diferències derivades de l'aplicació del pla, o la conveniència de modificar-ne el contingut per a adaptar-lo a les necessitats de les diferents etapes de la vida dels fills.

Article 233-10

Exercici de la guarda

1. La guarda s'ha d'exercir de la manera convinguda pels cònjuges en el pla de parentalitat, llevat que resulti perjudicial per als fills.

2. L'autoritat judicial, si no hi ha acord o si aquest no s'ha aprovat, ha de determinar la manera d'exercir la guarda, atenint-se al caràcter conjunt de les responsabilitats parentals, d'acord amb l'article 233-8.1. Tanmateix, l'autoritat judicial pot disposar que la guarda s'exerceixi de manera individual si convé més a l'interès del fill.

3. La manera d'exercir la guarda no altera el contingut de l'obligació d'aliments envers els fills comuns, si bé cal ponderar el temps de permanència dels menors amb cadascun dels progenitors i les despeses que cadascun d'ells hagi assumit pagar directament.

4. L'autoritat judicial, excepcionalment, pot encomanar la guarda als avis, a altres parents, a persones pròximes o, si no n'hi ha, a una institució idònia, a les quals es poden conferir funcions tutelars amb suspensió de la potestat parental.

Article 233-11

Criteris per a determinar el règim i la manera d'exercir la guarda

1. Per a determinar el règim i la manera d'exercir la guarda, cal tenir en compte les propostes de pla de parentalitat i, en particular, els criteris i les circumstàncies següents ponderats conjuntament:

a) La vinculació afectiva entre els fills i cadascun dels progenitors, i també les relacions amb les altres persones que conviuen a les llars respectives.

b) L'aptitud dels progenitors per a garantir el benestar dels fills i la possibilitat de procurar-los un entorn adequat, d'acord amb llur edat.

c) L'actitud de cadascun dels progenitors per a cooperar amb l'altre a fi d'assegurar la màxima estabilitat als fills, especialment per a garantir adequadament les relacions d'aquests amb tots dos progenitors.

d) El temps que cadascun dels progenitors havia dedicat a l'atenció dels fills abans de la ruptura i les tasques que efectivament exercia per procurar-los el benestar.

e) L'opinió expressada pels fills.

f) Els acords en previsió de la ruptura o adoptats fora de conveni abans d'iniciar-se el procediment.

g) La situació dels domicilis dels progenitors, i els horaris i les activitats dels fills i dels progenitors.

2. En l'atribució de la guarda, no es poden separar els germans, llevat que les circumstàncies ho justifiquin.

3. En interès dels fills, no es pot atribuir la guarda al progenitor contra el qual s'hagi dictat una sentència ferma per actes de violència familiar o masclista dels quals els fills hagin estat o puguin ésser víctimes directes o indirectes. En interès dels fills, tampoc no es pot atribuir la guarda al progenitor mentre hi hagi indicis fonamentats que ha comès actes de violència familiar o masclista dels quals els fills hagin estat o puguin ésser víctimes directes o indirectes.

Article 233-12

Relacions personals amb els avis i els germans

1. Si els cònjuges proposen un règim de relacions personals de llurs fills amb els avis i amb els germans majors d'edat que no convisquin en la mateixa llar, l'autoritat judicial el pot aprovar, amb l'audiència prèvia dels interessats i sempre que aquests donin el consentiment.

2. Les persones a qui s'hagi concedit el règim de relacions personals estan legitimades per a reclamar-ne l'execució.

Article 233-13

Supervisió de les relacions personals en situacions de risc

1. L'autoritat judicial pot adoptar, per raons fonamentades, mesures perquè les relacions personals del menor amb el progenitor que no exerceix la guarda o amb els avis, els germans o altres persones pròximes es desenvolupin en condicions que en garanteixin la seguretat i l'estabilitat emocional.

2. Si hi ha una situació de risc social o perill, es pot confiar la supervisió de la relació a la xarxa de serveis socials o a un punt de trobada familiar.

SECCIÓ TERCERA

Prestació compensatòria

Article 233-14

Prestació compensatòria

1. El cònjuge la situació econòmica del qual, com a conseqüència de la ruptura de la convivència, resulti més perjudicada té dret a sol·licitar en el primer procés matrimonial una prestació compensatòria que no excedeixi el nivell de vida de què gaudia durant el matrimoni ni el que pugui mantenir el cònjuge obligat al pagament, tenint en compte el dret d'aliments dels fills, que és prioritari. En cas de nul·litat del matrimoni, hi té dret el cònjuge de bona fe, en les mateixes circumstàncies.

2. Si un dels cònjuges mor abans que passi un any des de la separació de fet, l'altre, en els tres mesos següents a la mort, pot reclamar als hereus el seu dret a la prestació compensatòria. La mateixa regla s'ha d'aplicar si el procediment matrimonial s'extingeix per la mort del cònjuge que l'hauria de pagar.

Article 233-15

Determinació de la prestació compensatòria

L'autoritat judicial, per a fixar la quantia i la durada de la prestació compensatòria, ha de valorar especialment:

a) La posició econòmica dels cònjuges, tenint en compte, si escau, la compensació econòmica per raó de treball o les previsible atribucions derivades de la liquidació del règim econòmic matrimonial.

b) La realització de tasques familiars o altres decisions preses en interès de la família durant la convivència, si això ha minvat la capacitat d'un dels cònjuges d'obtenir ingressos.

c) Les perspectives econòmiques previsible dels cònjuges, tenint en compte llur edat i estat de salut i la manera com s'atribueix la guarda dels fills comuns.

d) La durada de la convivència.

e) Les noves despeses familiars del deutor, si escau.

Article 233-16

Pactes sobre la prestació compensatòria

1. En previsió de ruptura matrimonial, hom pot pactar sobre la modalitat, la quantia, la durada i l'extinció de la prestació compensatòria, d'acord amb l'article 231-20

2. Els pactes de renúncia no incorporats a una proposta de conveni regulador no són efectius en allò que comprometen la possibilitat d'atendre les necessitats bàsiques del cònjuge creditor.

Article 233-17

Pagament de la prestació compensatòria

1. La prestació compensatòria es pot atribuir en forma de capital, sia en béns o en diners, o en forma de pensió. En cas de desacord, l'autoritat judicial ha d'emetre una resolució sobre la modalitat de pagament atenent les circumstàncies del cas i, especialment, la composició del patrimoni i els recursos econòmics del cònjuge deutor.

2. En cas d'atribució en forma de capital, l'autoritat judicial, a petició del cònjuge deutor, pot ajornar el pagament o ordenar que es faci a terminis, amb un venciment màxim de tres anys i amb meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement.

3. En cas d'atribució en forma de pensió, aquesta s'ha de pagar en diners i per mensualitats avançades. A petició de part, es poden establir garanties i fixar criteris objectius i automàtics d'actualització de la quantia.

4. La prestació compensatòria en forma de pensió s'atorga per un període limitat, llevat que hi concorrin circumstàncies excepcionals que justifiquin de fixar-la amb caràcter indefinit.

Article 233-18

Modificació de la prestació compensatòria

1. La prestació compensatòria fixada en forma de pensió només es pot modificar per a disminuir-ne l'import si millora la situació econòmica de qui la percep o empitjora la de qui la paga.

2. Per a determinar la capacitat econòmica del deutor, s'han de tenir en compte llurs noves despeses familiars i s'ha de donar prioritat al dret d'aliments de tots els seus fills.

Article 233-19

Extinció del dret a prestació compensatòria

1. El dret a la prestació compensatòria fixada en forma de pensió s'extingeix per les causes següents:

a) Per millora de la situació econòmica del creditor, si aquesta millora deixa de justificar la prestació, o per empitjorament de la situació econòmica de l'obligat al pagament, si aquest empitjorament justifica l'extinció del dret.

b) Per matrimoni del creditor o per convivència marital amb una altra persona.

c) Per la mort del creditor.

d) Pel venciment del termini pel qual es va establir.

2. El dret a la prestació compensatòria fixada en forma de pensió no s'extingeix per la mort de l'obligat al pagament, encara que el creditor o els hereus del deutor en poden demanar la substitució pel pagament d'un capital, tenint en compte l'import i, si escau, la durada de la pensió, i també l'actiu hereditari líquid en el moment de la mort del deutor.

SECCIÓ QUARTA

Atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar

Article 233-20

Atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar

1. Els cònjuges poden acordar l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parent a un d'ells, a fi de satisfer, en la part que escaigui, els aliments dels

fills comuns que convisquin amb el beneficiari de l'ús o la prestació compensatòria d'aquest. També poden acordar la distribució de l'ús de l'habitatge per períodes determinats.

2. Si no hi ha acord o si aquest no és aprovat, l'autoritat judicial ha d'atribuir l'ús de l'habitatge familiar, preferentment, al progenitor a qui correspongui la guarda dels fills comuns mentre duri aquesta.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2, l'autoritat judicial ha d'atribuir l'ús de l'habitatge familiar al cònjuge més necessitat en els casos següents:

- a) Si la guarda dels fills queda compartida o distribuïda entre els progenitors.
- b) Si els cònjuges no tenen fills o aquests són majors d'edat.
- c) Si malgrat correspondre-li l'ús de l'habitatge per raó de la guarda dels fills és previsible que la necessitat del cònjuge es perllongui després d'arribar els fills a la majoria d'edat.

4. Excepcionalment, encara que hi hagi fills menors, l'autoritat judicial pot atribuir l'ús de l'habitatge familiar al cònjuge que no en té la guarda si és el més necessitat i el cònjuge a qui correspon la guarda té mitjans suficients per a cobrir la seva necessitat d'habitatge i la dels fills.

5. L'atribució de l'ús de l'habitatge a un dels cònjuges, en els casos dels apartats 3 i 4, s'ha de fer amb caràcter temporal i és susceptible de pròrroga, també temporal, si es mantenen les circumstàncies que la van motivar. La pròrroga s'ha de demanar, al més tard, sis mesos abans del venciment del termini fixat i s'ha de tramitar pel procediment establert per a la modificació de mesures definitives.

6. L'autoritat judicial pot substituir l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar per la d'altres residències si són idònies per a satisfer la necessitat d'habitatge del cònjuge i els fills.

7. L'atribució de l'ús de l'habitatge, si aquest pertany en tot o en part al cònjuge que no n'és beneficiari, s'ha de ponderar com a contribució en espècie per a la fixació dels aliments dels fills i de la prestació compensatòria que eventualment meriti l'altre cònjuge.

Article 233-21

Exclusió i límits de l'atribució de l'ús de l'habitatge

1. L'autoritat judicial, a instància d'un dels cònjuges, pot excloure l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar en qualsevol dels casos següents:

- a) Si el cònjuge que seria beneficiari de l'ús per raó de la guarda dels fills té mitjans suficients per a cobrir la seva necessitat d'habitatge i la dels fills.
- b) Si el cònjuge que hauria de cedir l'ús pot assumir i garantir suficientment el pagament de les pensions d'aliments dels fills i, si escau, de la prestació compensatòria de l'altre cònjuge en una quantia que cobreixi a bastament les necessitats d'habitatge d'aquests.

2. Si els cònjuges posseeixen l'habitatge en virtut d'un títol diferent del de propietat, els efectes de l'atribució judicial del seu ús queden limitats pel que disposi el títol, d'acord amb la llei. Si els cònjuges detenen l'habitatge familiar per tolerància d'un tercer, els efectes de l'atribució judicial del seu ús acaben quan aquest en reclama la restitució. Per a aquest cas, d'acord amb el que estableix l'article 233-7.2, la sentència pot ordenar l'adequació de les prestacions alimentàries o compensatòries pertinents.

3. En previsió de ruptura matrimonial, hom pot pactar sobre l'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge i sobre les modalitats d'aquest ús. No són eficaços els pactes que perjudiquin l'interès dels fills, ni tampoc, si no s'han incorporat a un conveni regulador, els que comprometin les possibilitats d'atendre les necessitats bàsiques del cònjuge beneficiari de l'ús.

Article 233-22

Publicitat del dret d'ús de l'habitatge

El dret d'ús de l'habitatge familiar atribuït al cònjuge es pot inscriure o, si s'ha atribuït com a mesura provisional, anotar preventivament en el Registre de la Propietat.

Article 233-23*Obligacions per raó de l'habitatge*

1. En cas d'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge, les obligacions concretes per raó de la seva adquisició o millora, incloses les assegurances vinculades a aquesta finalitat, s'han de satisfer d'acord amb el que disposi el títol de constitució.
2. Les despeses ordinàries de conservació, manteniment i reparació de l'habitatge, incloses les de comunitat i subministraments, i els tributs i les taxes de meritació anual són a càrrec del cònjuge beneficiari del dret d'ús.

Article 233-24*Extinció del dret d'ús*

1. El dret d'ús s'extingeix per les causes pactades entre els cònjuges i, si es va atribuir per raó de la guarda dels fills, per l'acabament de la guarda.
2. El dret d'ús, si es va atribuir amb caràcter temporal per raó de la necessitat del cònjuge, s'extingeix per les causes següents:
 - a) Per millora de la situació econòmica del cònjuge beneficiari de l'ús o per empitjorament de la situació econòmica de l'altre cònjuge, si això ho justifica.
 - b) Per matrimoni o per convivència marital del cònjuge beneficiari de l'ús amb una altra persona.
 - c) Per la mort del cònjuge beneficiari de l'ús.
 - d) Pel venciment del termini pel qual es va establir o, si s'escau, de la seva pròrroga.
3. Una vegada extingit el dret d'ús, el cònjuge que és titular de l'habitatge en pot recuperar la possessió en execució de la sentència que hagi acordat el dret d'ús o de la resolució ferma sobre la durada o l'extinció d'aquest dret, i pot sol·licitar, si escau, la cancel·lació registral del dret d'ús.

Article 233-25*Actes dispositius sobre l'habitatge subjecte a dret d'ús*

El propietari o titular de drets reals sobre l'habitatge familiar en pot disposar sense el consentiment del cònjuge que en tingui l'ús i sense autorització judicial, sens perjudici del dret d'ús.

CAPÍTOL IV*Convivència estable en parella***SECCIÓ PRIMERA***Disposicions generals***Article 234-1***Parella estable*

Dues persones que conviuen en una comunitat de vida anàloga a la matrimonial es consideren parella estable en qualsevol dels casos següents:

- a) Si la convivència dura més de dos anys ininterromputs.
- b) Si durant la convivència, tenen un fill comú.
- c) Si formalitzen la relació en escriptura pública.

Article 234-2*Requisits personals*

No poden constituir una parella estable les persones següents:

- a) Els menors d'edat no emancipats.
- b) Les persones relacionades per parentiu en línia recta, o en línia col·lateral dins del segon grau.

- c) Les persones casades i no separades de fet.
- d) Les persones que convisquin en parella amb una tercera persona.

Article 234-3

Règim durant la convivència

1. Les relacions de la parella estable es regulen exclusivament pels pactes dels convivents, mentre dura la convivència.
2. En matèria de disposició de l'habitatge familiar, s'aplica el que estableix l'article 231-9.
3. Els convivents en parella estable poden adquirir conjuntament béns amb pacte de supervivència. En aquest cas, s'apliquen els articles 231-15 a 231-18, en matèria d'adquisicions oneroses amb pacte de supervivència.

SECCIÓ SEGONA

Extinció de la parella estable

Article 234-4

Causas d'extinció

1. La parella estable s'extingeix per les causes següents:
 - a) Cessament de la convivència amb trencament de la comunitat de vida.
 - b) Mort o declaració de mort d'un dels convivents.
 - c) Matrimoni de qualsevol dels convivents.
 - d) Comú acord dels convivents formalitzat en una escriptura pública.
 - e) Voluntat d'un dels convivents notificada fefaentment a l'altre.
2. L'extinció de la parella estable implica la revocació dels consentiments i poders que qualsevol dels convivents hagi atorgat a favor de l'altre.

Article 234-5

Pactes en previsió del cessament de la convivència

En previsió del cessament de la convivència, els convivents poden pactar en escriptura pública els efectes de l'extinció de la parella estable. A aquests pactes se'ls aplica l'article 231-20.

Article 234-6

Acords assolits després del cessament de la convivència

1. Després del cessament de la convivència, els convivents poden acordar els efectes de l'extinció de la parella estable.
2. En el cas d'acords assolits després del cessament de la convivència, els convivents de comú acord o un dels convivents amb el consentiment de l'altre poden sotmetre a l'aprovació de l'autoritat judicial una proposta de conveni que inclogui tots els efectes que l'extinció hagi de produir respecte als fills comuns i entre els convivents.
3. S'apliquen als acords inclosos en una proposta de conveni i als assolits fora de conveni els articles 233-4 i 233-5, respectivament.

SECCIÓ TERCERA

Efectes de l'extinció de la parella estable

Article 234-7

Exercici de la guarda dels fills i relacions personals

En matèria d'exercici de la guarda dels fills i relacions personals, s'apliquen a la parella estable els articles 233-8 a 233-13.

Article 234-8

Atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar

1. Els convivents en parella estable poden acordar l'atribució a un d'ells de l'ús de l'habitatge familiar, amb el seu parament, per a satisfer en la part que sigui pertinent els aliments dels fills comuns que convisquin amb el beneficiari de l'ús o l'eventual prestació alimentària d'aquest.
2. Si no hi ha acord o si aquest no és aprovat, en el cas que els convivents tinguin fills comuns, l'autoritat judicial pot atribuir l'ús de l'habitatge familiar, tenint en compte les circumstàncies del cas i seguint les regles següents:
 - a) Preferentment, al membre de la parella a qui correspongui la guarda dels fills mentre duri aquesta.
 - b) Si la guarda dels fills és compartida o distribuïda entre ambdós membres de la parella, al que en tingui més necessitat.
3. L'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge, si aquest pertany en tot o en part al membre de la parella que no n'és beneficiari, ha d'ésser tinguda en compte per a la fixació dels aliments als fills i la prestació alimentària que eventualment meriti l'altre membre de la parella.
4. S'aplica a l'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge el que estableixen l'article 233-20.6 i 7 i els articles 233-21 a 233-25.

Article 234-9

Compensació econòmica per raó de treball

1. Si un convivent ha treballat per a la casa substancialment més que l'altre o ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient, té dret a una compensació econòmica per aquesta dedicació sempre que en el moment del cessament de la convivència l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior, d'acord amb les regles de l'article 232-6.
2. S'aplica a la compensació econòmica per raó de treball el que estableixen els articles 232-5 a 232-10.

Article 234-10

Prestació alimentària

1. Si la parella estable s'extingeix en vida dels convivents, qualsevol dels convivents pot reclamar a l'altre una prestació alimentària, si la necessita per a atendre adequadament la seva sustentació, en un dels casos següents:
 - a) Si la convivència ha minvat la capacitat del sol·licitant d'obtenir ingressos.
 - b) Si té la guarda de fills comuns, en circumstàncies en què la seva capacitat d'obtenir ingressos resti minvada.
2. Els pactes de renúncia a la prestació alimentària no són eficaços en allò que comprometin la possibilitat d'atendre les necessitats bàsiques del convivent que té dret a demanar, llevat que hagin estat incorporats a una proposta de conveni presentada d'acord amb l'article 234-6.
3. Si un dels convivents mor abans que passi un any des de l'extinció de la parella estable, l'altre, en els tres mesos següents a la mort, pot reclamar als hereus el seu dret a la prestació alimentària. La mateixa regla s'ha d'aplicar si el procediment adreçat a reclamar la prestació alimentària s'extingeix per la mort del convivent que l'hauria de pagar.

Article 234-11

Pagament de la prestació alimentària

1. La prestació alimentària es pot atribuir en forma de capital o en forma de pensió.
2. Si no hi ha acord, l'autoritat judicial resol sobre la modalitat de pagament d'acord amb les regles de l'article 233-17.
3. La prestació alimentària en forma de pensió té caràcter temporal, amb un màxim de tres anualitats, llevat que la prestació es fonamenti en la minva de la

capacitat del creditor d'obtenir ingressos derivada de la guarda de fills comuns. En aquest cas, es pot atribuir mentre duri la guarda.

4. La prestació alimentària en forma de pensió es pot modificar en els termes de l'article 233-18.

Article 234-12

Extinció de la prestació alimentària fixada en forma de pensió

La prestació alimentària en forma de pensió s'extingeix d'acord amb les regles de l'article 233-19.

Article 234-13

Exercici dels drets

Els drets a la compensació econòmica per raó de treball i a la prestació alimentària prescriuen en el termini d'un any a comptar de l'extinció de la parella estable i s'han de reclamar, si escau, en el mateix procediment en què es determinen els altres efectes de l'extinció de la parella estable.

Article 234-14

Efectes de l'extinció per mort

En cas d'extinció de la parella estable per mort d'un dels convivents, el supervivent té, a més de la compensació per raó de treball que eventualment li correspongui d'acord amb l'article 232-5.5, els drets viduals familiars que reconeixen els articles 231-30 i 231-31.

CAPÍTOL V

La filiació

SECCIÓ PRIMERA

Disposicions generals

Article 235-1

Classes de filiació

La filiació pot tenir lloc per naturalesa o per adopció.

Article 235-2

Efectes de la filiació

1. Tota filiació produeix els mateixos efectes civils, sens perjudici dels efectes específics de la filiació adoptiva.

2. La filiació determina la potestat parental, els cognoms, els aliments i els drets successoris i comporta l'assumpció de responsabilitats parentals envers els fills menors i els altres efectes establerts per les lleis.

3. El pare i la mare poden establir de comú acord l'ordre dels cognoms en la inscripció del naixement o de l'adopció del primer fill. Els fills, en arribar a la majoria d'edat o en emancipar-se, poden alterar l'ordre dels cognoms.

SECCIÓ SEGONA

La filiació per naturalesa

Subsecció primera

Disposicions generals de la determinació de la filiació

Article 235-3

Determinació

La filiació per naturalesa, amb relació a la mare, resulta del naixement; amb relació al pare i la mare es pot establir pel reconeixement, pel consentiment a la

fecundació assistida de la dona, per l'expedient registral o per sentència, i, únicament amb relació al pare, pel matrimoni amb la mare.

Article 235-4

Període legal de concepció

El període legal de concepció comprèn els primers cent vint dies del període de gestació, que es presumeix d'un màxim de tres-cents dies, llevat que proves concloents demostrin que el període de gestació ha durat més de tres-cents dies.

Subsecció segona

La determinació de la filiació matrimonial

Article 235-5

Paternitat matrimonial

1. Es tenen per fills del marit els nascuts després de la celebració del matrimoni i dins els tres-cents dies següents a la separació, judicial o de fet, dels cònjuges o a la declaració de nul·litat o a la dissolució del matrimoni.

2. Els fills nascuts després dels tres-cents dies següents a la separació judicial o de fet dels cònjuges són matrimonials si es prova que han nascut a conseqüència de les relacions sexuals entre els cònjuges. La mateixa regla s'aplica en el cas de nul·litat o de dissolució del matrimoni si es prova que les relacions han tingut lloc abans de produir-se aquests efectes.

3. Si dins dels tres-cents dies següents a la dissolució o a la nul·litat hi ha hagut un nou matrimoni de la mare, es presumeix que els nascuts després de la celebració d'aquest matrimoni són fills del segon marit.

Article 235-6

Concepció abans del matrimoni

1. Si el fill neix dins els cent vuitanta dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la determinació de la filiació que resulta de l'article 235-5 declarant que en desconeix la paternitat. Aquesta declaració, que ha d'ésser autèntica, ha d'entrar en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement.

2. El desconeixement de la paternitat no és eficaç en els casos següents:

a) Si el marit ha conegut l'embaràs abans de contreure matrimoni, llevat que la declaració a què fa referència l'apartat 1 s'hagi fet amb el consentiment de la muller.

b) Si el marit ha admès la paternitat de qualsevol forma.

c) Si la mare demostra l'existència de relacions sexuals amb el marit durant el període legal de la concepció.

Article 235-7

Naixement abans del matrimoni

1. Els fills comuns nascuts abans del matrimoni del pare i de la mare tenen, des de la data de la celebració d'aquest, la condició de matrimonials si la filiació queda determinada legalment.

2. La impugnació de la filiació a què fa referència l'apartat 1 es regeix per les regles de la filiació no matrimonial.

Article 235-8

La fecundació assistida de la dona casada

1. Els fills nascuts a conseqüència de la fecundació assistida de la muller, practicada amb el consentiment exprés del cònjuge formalitzat en un document estès davant d'un centre autoritzat o en un document públic, són fills matrimonials del cònjuge que ha donat el consentiment.

2. En la fecundació assistida practicada després de la mort del marit amb gàmetes d'aquest, el nascut es té per fill seu si es compleixen les condicions següents:

- a) Que consti fefaentment la voluntat expressa del marit per a la fecundació assistida després de la mort.
- b) Que es limiti a un sol cas, comprès el part múltiple.
- c) Que el procés de fecundació s'iniciï en el termini de 270 dies a partir de la mort del marit. L'autoritat judicial pot prorrogar aquest termini per una causa justa i per un temps màxim de 90 dies.

Subsecció tercera

La determinació de la filiació no matrimonial

Article 235-9

Establiment

1. La filiació no matrimonial es pot establir per:
 - a) Reconeixement fet en testament o codicil, en escriptura pública o davant la persona encarregada del Registre Civil.
 - b) Resolució dictada en un expedient tramitat d'acord amb la legislació del Registre Civil.
 - c) Sentència ferma en un procediment civil o penal.
 - d) Pel que fa a la mare, en la forma que la legislació del Registre Civil estableix per a la inscripció.
2. En el reconeixement fet en testament o escriptura pública o davant la persona encarregada del Registre Civil no es pot manifestar la identitat de l'altre progenitor si no ha estat ja determinada legalment. Aquesta regla no s'aplica al cas del reconeixement del concebut i no nascut fet en testament o escriptura pública.

Article 235-10

Presumpcions de paternitat

1. Es presumeix que és pare del fill no matrimonial:
 - a) L'home amb el qual la mare ha conviscut en el període legal de la concepció.
 - b) L'home amb el qual la mare ha mantingut relacions sexuals en el període de la concepció.
 - c) L'home que ha reconegut la paternitat tàcitament o d'una manera diferent de la que estableix l'article 235-9.
2. Les presumpcions a què fa referència l'apartat 1 es poden destruir amb tota classe de proves en el judici corresponent.

Article 235-11

Capacitat per al reconeixement de la paternitat o la maternitat

1. Els majors de catorze anys tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat. La mare té capacitat per al reconeixement de la maternitat des que s'acrediti el fet del part, tingui l'edat que tingui. En ambdós casos, cal que tinguin capacitat natural.
2. Per a la validesa del reconeixement fet per menors no emancipats o incapacitats, cal l'aprovació judicial, amb audiència del ministeri fiscal.

Article 235-12

Requisits del reconeixement de la paternitat o la maternitat

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'un fill no matrimonial major d'edat o menor emancipat, cal el seu consentiment exprés o tàcit.
2. El pare i la mare poden reclamar que es declari judicialment la paternitat o la maternitat no matrimonials encara que el fill hagi denegat el consentiment a què fa referència l'apartat 1. La sentència que l'admeti ha de determinar la filiació sense cap altre efecte, llevat que es provi la raó que justifica el retard en el reconeixement.

3. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor o incapacitada que no es faci en el termini fixat per a la inscripció del naixement, cal l'aprovació judicial, amb audiència del ministeri fiscal, del representant legal del menor i, si és conegut, de l'altre progenitor. La denegació de l'aprovació judicial no impedeix la reclamació de la filiació d'acord amb el que estableix l'apartat 2 i amb el mateix abast.

4. El reconeixement d'un fill ja mort només és eficaç si deixa descendents i els de grau més pròxim el consenten. Si els descendents són menors o incapacitats, cal l'aprovació judicial, amb audiència del ministeri fiscal. La denegació de consentiment o d'aprovació judicial no impedeix la reclamació de la filiació d'acord amb el que estableix l'apartat 2 i amb el mateix abast.

Article 235-13

La fecundació assistida de la dona

1. Els fills nascuts de la fecundació assistida de la mare són fills de l'home o de la dona que l'ha consentida expressament en un document estès davant d'un centre autoritzat o en un document públic.

2. En la fecundació assistida després de la mort de l'home que convivia amb la mare, el nascut es considera fill d'aquest si es compleixen les condicions que estableix l'article 235-8.2, en allò que hi sigui aplicable.

Article 235-14

Eficàcia limitada

1. Els efectes de la declaració de filiació es limiten a la mera determinació d'aquest estat, a petició dels fills majors d'edat o emancipats o del representant legal dels menors d'edat o incapacitats, en els casos següents:

a) Si el progenitor ha estat condemnat per sentència ferma en un procediment penal per causa de les relacions que han donat lloc a la filiació.

b) Si la filiació reclamada ha estat declarada judicialment amb l'oposició del progenitor demandat.

c) Si el reconeixement s'ha fet amb mala fe o amb abús de dret.

2. La determinació de la filiació en els casos a què fa referència l'apartat 1 no produeix cap efecte civil a favor del progenitor, el qual està sempre obligat a vetllar pel fill i a prestar-li aliments.

Subsecció quarta

Regles comunes a les accions de filiació

Article 235-15

Mitjans de prova

1. En l'exercici de les accions de filiació no cal la presentació de cap principi de prova.

2. En els processos de filiació s'admet tota classe de proves, sens perjudici del que estableix l'article 235-28.2.

Article 235-16

Persones que intervenen en el procés

1. En tot procés de filiació han d'ésser demandades les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada.

2. En el cas que una persona que hauria d'ésser demandada hagi mort, l'acció s'ha de dirigir contra els seus hereus.

3. En les accions de filiació, l'autoritat judicial pot nomenar un defensor judicial si el fill ha d'intervenir per mitjà d'un representant legal i ho justifica el seu interès.

Article 235-17

Mesures cautelars en el judici de filiació

Mentre dura el procediment de reclamació o d'impugnació de la filiació, l'autoritat judicial pot adoptar les mesures de protecció convenients sobre la persona i els béns del fill menor o incapacitat i, fins i tot, en cas de reclamació, pot acordar aliments provisionals a favor del fill.

Article 235-18

Relacions sexuals de la mare amb altres homes

1. La prova de les relacions sexuals de la mare amb un home diferent del demandat durant el període legal de concepció no és suficient per a destruir les presumpcions de paternitat.

2. Si en el procés s'invoca l'excepció de relacions sexuals de la mare amb homes diferents del demandat, se'ls pot cridar, a petició de part legitimada per a reclamar la paternitat, perquè intervinguin en el procés en qualitat de demandats.

3. Si, en aplicació del que estableix l'apartat 2, són demandats diversos homes, s'ha de declarar pare aquell la paternitat del qual resulti més versemblant.

Article 235-19

Filiació contradictòria

1. La determinació de la filiació no té cap mena d'efecte mentre n'hi hagi una altra de contradictòria.

2. No es pot reclamar una filiació que en contradigui una altra que s'hagi establert per sentència ferma.

Subsecció cinquena

La reclamació de la filiació

Article 235-20

Filiació matrimonial

1. El pare, la mare i els fills, per si mateixos o mitjançant llurs representants legals, si escau, poden exercir l'acció de reclamació de la filiació matrimonial durant tota la vida. L'acció interposada pels fills pot ésser continuada per llurs descendents o hereus.

2. Els descendents o els hereus dels fills poden exercir l'acció de reclamació de la filiació matrimonial, dins el temps que resti per a completar el termini de dos anys comptadors des del descobriment de les proves en les quals es fonamenta la reclamació.

3. Si quan el fill mor no han transcorregut quatre anys des de l'assoliment de la majoria d'edat o des de la recuperació de la plena capacitat, els descendents o els hereus del fill poden exercir o continuar l'acció de reclamació de la filiació matrimonial, dins el temps que resti per a completar aquest termini, si és superior al de dos anys que fixa l'apartat 2.

Article 235-21

Filiació no matrimonial

1. Els fills per ells mateixos o per mitjà de llurs representants legals, si escau, poden exercir l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial durant tota la vida. En els supòsits de l'article 235-20.2 i 3, els descendents o els hereus dels fills poden exercir o continuar l'acció, dins el temps que resti per a completar els terminis corresponents.

2. El pare i la mare poden exercir, durant tota la vida, l'acció de reclamació de paternitat o maternitat no matrimonial, en nom i interès propis, si no poden reconèixer els fills o si el reconeixement no ha estat eficaç per manca de consentiment dels fills o d'aprovació judicial.

Article 235-22

Acumulació de pretensions

L'exercici de l'acció de reclamació de filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. En aquest cas, l'acció d'impugnació és accessòria de la de reclamació i només pot ésser estimada si s'estima també aquesta, llevat que la part demandant estigui legitimada per a exercir l'acció d'impugnació i aquesta no hagi caducat.

Subsecció sisena

La impugnació de la filiació

Article 235-23

Impugnació pel marit de la paternitat matrimonial

1. El marit pot exercir l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de dos anys a partir de la data en què conegui el naixement del fill o del descobriment de les proves en què fonamenta la impugnació.

2. L'acció d'impugnació es transmet als fills o descendents i als hereus del marit si aquest mor després d'haver interposat l'acció o abans que fineixin els terminis que fixa l'apartat 1. En aquests casos, qualsevol d'ells pot exercir l'acció, dins el temps que resti per a completar els dits terminis.

3. Si el marit mor sense conèixer el naixement o les proves en què ha de fonamentat l'acció, el termini de dos anys es compta des de la data en què els conegui la persona legitimada per a impugnar.

Article 235-24

Impugnació per la mare de la paternitat matrimonial

La mare, en nom propi o en interès i representació del fill, si és menor o incapaç, pot impugnar la paternitat matrimonial durant el termini de dos anys a partir de la data del naixement del fill o del descobriment de les proves en què es fonamenta la impugnació.

Article 235-25

Impugnació pel fill de la paternitat matrimonial

El fill pot exercir l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial dins dels dos anys següents a l'assoliment de la majoria d'edat, a la recuperació de la plena capacitat o al descobriment de les proves en què fonamenta la impugnació.

Article 235-26

Impugnació de la paternitat no matrimonial

1. El pare, la mare i els fills per ells mateixos o per mitjà de llur representant legal poden exercir l'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial en el termini de dos anys a partir de l'establiment d'aquesta paternitat o, si escau, des del moment en què es conegui aquest establiment o des de l'aparició de noves proves contràries a la paternitat.

2. En el cas del fill, l'acció caduca al cap de dos anys de l'assoliment de la majoria d'edat, de la recuperació de la plena capacitat o de l'aparició de les noves proves contràries a la paternitat. Durant la minoria d'edat o la incapacitat del fill, pot exercir l'acció la mare, d'acord amb el que estableix l'article 235-24.

Article 235-27

Impugnació del reconeixement de la paternitat

1. L'acció d'impugnació del reconeixement de la paternitat fet sense capacitat o per error, violència, intimidació o dol, correspon a qui l'ha atorgat i als seus representants legals.

2. L'acció de nul·litat per manca de capacitat caduca al cap de dos anys de l'arribada a la majoria d'edat o de la recuperació de la capacitat. En cas de vici de la

voluntat, l'acció caduca al cap de dos anys, que es compten, en cas d'error, des de l'atorgament del reconeixement de la paternitat, i en els altres casos, des que cessa el vici. Els fills, els descendents i els hereus de l'atorgant poden continuar l'acció de nul·litat, o exercir-la, si l'atorgant mor abans que hagin transcorregut els dos anys, durant el temps que resti per a completar aquest termini.

3. El que estableixen els apartats 1 i 2 s'aplica també al consentiment donat a la fecundació assistida de la dona.

4. El reconeixement de la paternitat fet en frau de llei és nul. L'acció de nul·litat és imprescriptible i pot ésser exercida pel ministeri fiscal o per qualsevol altra persona amb un interès directe i legítim.

Article 235-28

La prova en la impugnació de la paternitat

1. Perquè prosperi qualsevol acció d'impugnació de la paternitat matrimonial i no matrimonial, s'ha de provar d'una manera concloent que el presumpte pare no és progenitor de la persona la filiació de la qual s'impugna.

2. Si la filiació deriva de la fecundació assistida de la mare, l'acció d'impugnació no pot prosperar si la persona la paternitat o maternitat de la qual s'impugna va consentir la fecundació d'acord amb els articles 235-8 o 235-13, i tampoc, en cap cas, si és progenitor biològic del fill.

Article 235-29

Impugnació de la maternitat

1. Els fills, per ells mateixos o per mitjà de llurs representants legals, poden exercir l'acció d'impugnació de la maternitat durant tota la vida si proven la suposició de part o que no és certa la identitat del fill. També la pot exercir la mare en el termini de dos anys des del coneixement de les proves que fonamenten la impugnació.

2. L'acció d'impugnació es transmet als fills o descendents i als hereus de la mare si aquesta mor després d'haver interposat l'acció o abans que fineixin els terminis que fixa l'apartat 1. En aquests casos, qualsevol d'ells pot exercir l'acció, dins el temps que resti per a completar els dits terminis.

3. Si la mare mor sense conèixer les proves en què ha de fonamentar l'acció, els dos anys es compten des de la data en què la persona legitimada per a impugnar la maternitat les coneix.

SECCIÓ TERCERA

La filiació adoptiva

Subsecció primera

Condicions requerides per a l'adopció

Article 235-30

Requisits personals per a adoptar

1. Per a poder adoptar hom ha de complir els requisits següents:

a) Tenir plena capacitat d'obrar.
b) Ésser major de vint-i-cinc anys, llevat que es tracti de l'adopció del fill del cònjuge o de la parella estable o de parents orfes, i tenir com a mínim catorze anys més que la persona adoptada.

2. L'adopció per més d'una persona només s'admet en el cas dels cònjuges o dels membres d'una parella estable. En aquests casos, n'hi ha prou que un dels adoptants hagi complert vint-i-cinc anys.

Article 235-31*Prohibicions per a adoptar*

1. No poden adoptar les persones que hagin estat suspeses o privades de la potestat o les que hagin estat remogudes d'un càrrec tutelar mentre estiguin en aquesta situació.
2. No es poden adoptar les persones següents:
 - a) Els descendents.
 - b) Els germans.
 - c) Els parents en segon grau de la línia col·lateral per afinitat, mentre dura el matrimoni que origina aquest parentiu.

Article 235-32*Adopció de menors d'edat*

1. Es poden adoptar els menors d'edat desemparats que estan en situació d'acolliment preadoptiu. També es poden adoptar els menors següents:
 - a) Els fills del cònjuge o de la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable. En aquests casos, l'adopció requereix que la filiació no estigui determinada legalment respecte a l'altre progenitor, o que aquest hagi mort, estigui privat de la potestat, estigui sotmès a una causa de privació de la potestat o hi hagi donat l'assentiment.
 - b) Els orfes que són parents de l'adoptant fins al quart grau de consanguinitat o afinitat.
 - c) Les persones tutelades per qui vol adoptar, un cop aprovat el compte final de la tutela.
2. Es poden adoptar els menors desemparats que estiguin en acolliment simple dels que volen adoptar, si les circumstàncies han canviat i ja no és possible el retorn dels menors a llur família, perquè es produeix alguna de les circumstàncies de l'acolliment preadoptiu o d'altres que en fan impossible el retorn.
3. Es pot constituir l'adopció, encara que l'adoptant o un dels adoptants hagi mort, si ha donat el consentiment a l'adopció davant l'autoritat judicial o bé en testament, codicil o escriptura pública.
4. En cas de mort de l'adoptant individual o, si és adopció conjunta, d'ambdós adoptants, és possible un nou procediment d'adopció de la persona que estava en procés d'ésser adoptada.

Article 235-33*Adopció de persones majors d'edat*

Només es pot adoptar una persona major d'edat o una persona emancipada si ha conviscut ininterrompudament amb l'adoptant des d'abans d'haver complert catorze anys o si ha estat en situació d'acolliment preadoptiu, almenys durant els sis mesos immediatament anteriors a l'assoliment de la majoria d'edat o a l'emancipació, i hi ha continuat convivint sense interrupció.

Subsecció segona*L'acolliment preadoptiu***Article 235-34***La mesura d'acolliment preadoptiu*

1. L'entitat pública competent ha d'acordar la mesura d'acolliment preadoptiu, com a pas previ a l'adopció, en els casos següents:
 - a) Si no és possible el retorn del menor a la seva família d'origen i el més favorable al seu interès és la plena integració en una altra família mitjançant l'adopció.
 - b) Si els progenitors o els tutors ho sol·liciten a l'entitat pública competent i abandonen els drets i els deures inherents a llur condició.
2. Als efectes del que estableix l'apartat 1, s'entén que no és factible el retorn del menor a la seva família biològica si aquest retorn requereix el transcurs d'un

període durant el qual es pot produir un major deteriorament psicosocial en el desenvolupament evolutiu del menor.

3. Una vegada acordada la mesura d'acolliment preadoptiu, s'han de suspendre les visites i les relacions del menor amb la família biològica, per a aconseguir que s'integri millor en la família acollidora, si convé a l'interès del menor.

4. Les persones acollidores tenen els deures de vetllar pel menor, tenir-lo en llur companyia, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral. A aquest efecte, assumeixen plenament les responsabilitats parentals i les facultats que en deriven. Aquestes funcions s'han d'exercir sota la supervisió de l'entitat competent, que ha de facilitar l'assessorament necessari.

Article 235-35

Resolució d'acolliment

L'acolliment preadoptiu s'ha d'acordar per mitjà d'una resolució de l'entitat pública competent en el termini i amb els requisits i el procediment que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 235-36

Cessament de l'acolliment preadoptiu

1. L'acolliment preadoptiu cessa per les causes següents:
 - a) Adopció de la persona acollida.
 - b) Mort, incapacitat o voluntat de la persona o les persones acollidores.
 - c) Sol·licitud de la persona acollida, si ha complert dotze anys.
 - d) Decisió de l'entitat pública competent fonamentada en un informe de seguiment desfavorable.
2. El cessament de l'acolliment per les causes a què fa referència l'apartat 1.b, c i d determina l'adopció de la mesura de protecció que més escaigui en benefici del menor.

Article 235-37

Confidencialitat de les dades

Les persones que intervenen en la constitució de l'acolliment preadoptiu o de l'adopció, tant si presten serveis en l'entitat pública competent o en les institucions col·laboradores com si no n'hi presten, estan obligades a guardar secret de la informació que n'obtinguin i de les dades de filiació dels acollits o adoptats, i han d'evitar, especialment, que la família d'origen conegui l'acollidora o l'adoptiva.

Article 235-38

Proposta d'adopció

1. Per a iniciar el procediment d'adopció, cal la proposta prèvia de l'entitat pública competent, excepte en els casos a què fan referència l'article 235-32.1.a, b i c i l'article 235-33.
2. En la proposta d'adopció s'han de fer constar, degudament acreditades, les dades següents:
 - a) La idoneïtat raonada de la persona o les persones que volen adoptar ateses llurs condicions personals, socials, familiars i econòmiques i llur aptitud educadora.
 - b) El darrer domicili, si és conegut, dels progenitors, dels tutors o dels guardadors de l'adoptat.

Subsecció tercera

Constitució de l'adopció

Article 235-39

Constitució per resolució judicial

L'adopció s'ha de constituir per mitjà d'una resolució judicial motivada, d'acord amb el que estableix aquesta secció i tenint en compte l'interès de l'adoptat.

Article 235-40*Consentiment a l'adopció*

Els adoptants i l'adoptat, si ha complert dotze anys, han de donar el consentiment a l'adopció davant l'autoritat judicial.

Article 235-41*Assentiment a l'adopció*

1. Han de donar l'assentiment a l'adopció, si no estan impossibilitades per a fer-ho, les persones següents:

a) El cònjuge de l'adoptant, excepte en el cas de separació judicial o de fet, o la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable.

b) Els progenitors de l'adoptat, llevat que estiguin privats legalment de la potestat o incorrin en una causa de privació d'aquesta, o, en el cas d'acolliment preadoptiu, que la resolució que el va acordar hagi esdevingut ferma.

2. L'assentiment s'ha de donar davant l'autoritat judicial. La mare no el pot donar fins que hagin passat sis setmanes del part.

3. L'assentiment dels progenitors no es pot referir a una persona determinada, llevat del cas excepcional que una causa raonable ho justifiqui.

Article 235-42*Concurrència de causa de privació de la potestat*

1. La concurrència d'una causa de privació de la potestat, en un dels progenitors o en ambdós, a què fa referència l'article 235-41.1.b, s'ha d'apreciar en el mateix procediment d'adopció, mitjançant una resolució motivada.

2. L'autoritat judicial, suspent la tramitació de l'expedient, ha d'assabentar les persones que incorrin en una causa de privació de la potestat dels efectes de la resolució i ha d'assenyalar el termini que consideri necessari, no inferior a vint dies, perquè puguin comparèixer i al·legar allò que estimin més convenient en defensa de llur dret, seguint els tràmits del judici verbal.

Article 235-43*Persones que han d'ésser escoltades*

L'autoritat judicial ha d'escoltar en la tramitació de l'expedient d'adopció les persones següents:

a) Els progenitors dels majors d'edat o dels menors emancipats i les persones de les quals no cal l'assentiment, llevat dels que estan privats de la potestat parental.

b) Els tutors, els curadors o els guardadors de fet de l'adoptat.

c) L'adoptat menor de dotze anys, si té prou coneixement.

d) Els fills dels adoptants, si els dits fills i adoptants conviuen, i, si escau, els fills de l'adoptat, si tenen prou coneixement i és possible.

Subsecció quarta

Adopció i acolliment internacionals

Article 235-44*Adopció internacional de menors*

1. L'adopció i l'acolliment internacionals han de respectar els principis dels convenis de drets fonamentals relatius als infants, les normes convencionals i les normes de dret internacional privat que siguin aplicables.

2. En l'adopció i l'acolliment internacionals s'ha de garantir:

a) Que hi intervé una autoritat competent.

b) Que es respecta el principi de subsidiarietat de l'adopció internacional.

c) Que l'adopció o l'acolliment responen a l'interès del menor.

d) Que el menor pot ésser adoptat.

e) Que els consentiments requerits es donen lliurement, sense rebre cap mena de contraprestació, coneixent les conseqüències i els efectes que en deriven, especialment pel que fa al trencament definitiu, en el cas de l'adopció, de tot vincle jurídic amb la família d'origen.

f) Que l'adopció o l'acolliment no comporten un benefici material indegut per a les persones responsables del menor o per a qualsevol altra persona.

g) Que el menor, si té prou coneixement, és escoltat.

3. No es poden iniciar tràmits per a adoptar menors en països en situació de conflicte bèl·lic o desastre natural.

4. L'autoritat judicial pot disposar, de manera excepcional, respecte a menors als països d'origen dels quals no existeixi l'adopció ni cap altra institució equivalent, la constitució de l'adopció en aquelles situacions anàlogues a l'acolliment o a la tutela, constituïdes a l'estranger amb finalitat protectora permanent. Són requisits imprescindibles que la constitució de l'adopció sigui necessària per a l'interès del menor, que ho permetin les normes de dret internacional privat aplicables i que l'entitat pública competent de la residència de la família emeti el certificat d'idoneïtat respecte a la persona o les persones que el tenen confiat i sol·liciten l'adopció.

Article 235-45

Tramitació de l'adopció per l'entitat pública

1. L'entitat pública competent només ha de tramitar les adopcions de menors originaris dels països en els quals quedi suficientment garantit el respecte als principis i a les normes de l'adopció internacional i la intervenció deguda de llurs organismes administratius i judicials.

2. Per a garantir el ple respecte als drets dels menors, en el cas d'adopcions internacionals, l'entitat pública competent exerceix les funcions següents:

a) Adoptar mesures per a evitar lucre indeguts i impedir pràctiques contràries a l'interès del menor.

b) Reunir i conservar la informació relativa als adoptats i a llurs orígens i garantir-ne l'accés si la llei ho permet.

c) Facilitar i seguir els procediments d'adopció.

d) Assessorar sobre l'adopció i, si cal i en la mesura permesa per la llei, fer el seguiment de les adopcions, si ho exigeix el país d'origen de la persona que es vol adoptar.

e) Seleccionar les persones i les famílies sol·licitants tot valorant-ne la idoneïtat d'acord amb els criteris i els processos que més afavoreixin l'èxit del procés adoptiu.

f) Determinar el perfil del menor en concordança amb el de la persona o la família adoptant, per a facilitar l'encaix del menor i l'èxit de l'adopció.

Article 235-46

Funcions d'intermediació

Només pot intervenir amb funcions d'intermediació per a l'adopció internacional l'entitat pública competent de la Generalitat. No obstant això, la Generalitat pot acreditar entitats col·laboradores per a l'exercici d'aquestes funcions en els termes i amb el compliment dels requisits que s'estableixin per reglament. En tot cas, aquestes entitats no han de tenir ànim de lucre, han d'estar legalment constituïdes, han de tenir com a finalitat la protecció dels menors i han de defensar l'interès primordial del menor per damunt de cap altre, d'acord amb les normes de dret internacional aplicables. A més, s'han de sotmetre a les directrius, la inspecció i el control de l'entitat pública competent.

Subsecció cinquena

Efectes específics de la filiació adoptiva

Article 235-47

Efectes específics de l'adopció

1. L'adopció origina relacions de parentiu entre l'adoptant i la seva família i l'adoptat i els seus descendents, i produeix els mateixos efectes que la filiació per naturalesa.

2. L'adopció extingeix el parentiu entre l'adoptat i la seva família d'origen, llevat dels casos a què fa referència l'article 235-32.1.a i b, en què es manté el parentiu respecte a la branca familiar del progenitor o els progenitors substituïts.

3. Els vincles de l'adoptat amb la seva família d'origen es mantenen només en els casos que estableix la llei i, especialment, als efectes dels impediments per a contreure matrimoni i en els casos en què es mantenen els drets successoris.

4. L'autoritat judicial, excepcionalment, a proposta de l'entitat pública competent o del ministeri fiscal, pot disposar que es mantinguin les relacions personals de l'adoptat amb la família d'origen en els supòsits a què fa referència l'article 235-44.4 o si hi ha vincles afectius el trencament dels quals sigui greument perjudicial per a l'interès del menor.

Article 235-48

Cognoms de l'adoptat

1. La persona que és adoptada per dues persones conjuntament porta els cognoms dels adoptants en l'ordre establert per a llur primer fill comú o, si no en tenen, en l'ordre que acordin o en el que disposa la llei. Si els adoptants són del mateix sexe i no tenen cap fill comú ni acorden l'ordre dels cognoms, l'autoritat judicial l'ha de decidir dins el procediment d'adopció.

2. La persona que és adoptada per una sola persona porta els cognoms de l'adoptant, excepte en el supòsit a què fa referència l'article 235-32.1.a, en què conserva el cognom del progenitor d'origen i s'apliquen les normes de l'apartat 1. Tanmateix, aquest progenitor i l'adoptant poden sol·licitar de comú acord que l'adoptat conservi els dos cognoms d'origen com un sol cognom, unint-los amb un guionet i col·locant en primer lloc el del progenitor supervivent. En aquest cas, l'adoptat ha de portar aquest cognom juntament amb el de l'adoptant. Per a dur a terme aquesta unió, cal que el progenitor d'origen substituït per l'adopció hagi mort i que l'adoptat, si ha complert els dotze anys, ho consenti.

3. L'ordre dels cognoms de la persona adoptada per una sola persona es pot invertir a petició d'aquesta en el moment de l'adopció. L'ordre establert per al primer fill regeix per als següents.

4. L'adoptat major d'edat o emancipat pot conservar els cognoms d'origen si ho sol·licita en el moment de l'adopció.

5. En els supòsits d'elecció, petició d'inversió o conservació dels cognoms a què fa referència aquest article, la part dispositiva de la resolució judicial per la qual es constitueix l'adopció ha d'establir expressament els cognoms de l'adoptat.

Article 235-49

Dret a la informació sobre el propi origen

1. L'adoptat té dret a ésser informat sobre el seu origen.

2. L'adoptat, a partir de l'assoliment de la majoria d'edat o de l'emancipació, pot exercir les accions que condueixin a esbrinar la identitat dels seus progenitors biològics, la qual cosa no afecta la filiació adoptiva.

3. Les administracions públiques han de facilitar a l'adoptat, si les demana, les dades que tinguin sobre la seva filiació biològica. Amb aquesta finalitat, s'ha d'iniciar un procediment confidencial de mediació, previ a la revelació, en el marc del qual tant l'adoptat com el seu pare i la seva mare biològics han d'ésser informats de les respectives circumstàncies familiars i socials i de l'actitud manifestada per l'altra part amb relació a la possible trobada.

4. L'adoptat pot sol·licitar, en interès de la seva salut, les dades biogenètiques dels seus progenitors. També ho poden fer els adoptants mentre l'adoptat és menor d'edat.

5. Els drets que reconeixen els apartats 2 i 3 s'han d'exercir sense detriment del deure de reserva de les actuacions.

Article 235-50*Obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció*

Els adoptants han de fer saber al fill que el van adoptar, tan aviat com aquest tingui prou maduresa o, al més tard, quan compleixi dotze anys, llevat que aquesta informació sigui contrària a l'interès superior del menor.

Subsecció sisena*Extinció***Article 235-51***Irrevocabilitat i impugnació*

1. L'adopció és irrevocable.
2. L'autoritat judicial pot establir l'extinció de l'adopció en interès de l'adoptat en els casos següents:
 - a) Si els progenitors no han intervingut, d'acord amb la llei, en l'expedient d'adopció per una causa que no els és imputable i impugnen l'adopció en el termini de dos anys a partir del moment en què es constitueix.
 - b) Si es produeixen les causes que la llei estableix per a la revisió de les sentències fermes.

Article 235-52*Efectes de l'extinció*

1. L'extinció de l'adopció comporta el restabliment de la filiació per naturalesa. L'autoritat judicial pot acordar restablir la filiació només del progenitor que ha exercit l'acció.
2. Els efectes patrimonials de l'adopció produïts amb anterioritat es mantenen.

CAPÍTOL VI*Potestat parental***SECCIÓ PRIMERA***Disposicions generals***Article 236-1***Titulars de la potestat parental*

Els progenitors, per a complir les responsabilitats parentals, tenen la potestat respecte als fills menors no emancipats. La potestat parental es pot estendre als fills majors d'edat incapacitats prorrogant-la o rehabilitant-la.

Article 236-2*Exercici de la potestat parental*

La potestat parental és una funció inexcusable que, en el marc de l'interès general de la família, s'exerceix personalment en interès dels fills, d'acord amb llur personalitat i per a facilitar-ne el ple desenvolupament.

Article 236-3*Intervenció judicial*

1. L'autoritat judicial, en qualsevol procediment, pot adoptar les mesures que estimi necessàries per a evitar qualsevol perjudici personal o patrimonial als fills en potestat. A aquest efecte, pot limitar les facultats dels progenitors, exigir-los la prestació de garanties i, fins i tot, nomenar un administrador judicial.
2. L'autoritat judicial pot adoptar les mesures a què fa referència l'apartat 1 d'ofici o a instància dels mateixos fills, dels progenitors, encara que no tinguin l'exercici de la potestat, dels altres parents dels fills fins al quart grau per consanguinitat o segon per afinitat i del ministeri fiscal.

Article 236-4*Relacions personals*

1. Els fills i els progenitors, encara que aquests no tinguin l'exercici de la potestat, tenen dret a relacionar-se personalment, llevat que els primers hagin estat adoptats o que la llei o una resolució judicial o administrativa, en el cas dels menors desemparats, disposin una altra cosa.

2. Els fills tenen dret a relacionar-se amb els avis, els germans i altres persones pròximes, i tots aquests tenen també el dret de relacionar-se amb els fills. Els progenitors han de facilitar aquestes relacions i només les poden impedir si hi ha una causa justa.

3. La pretensió per a fer efectius els drets a què fa referència aquest article s'ha de substanciar, sempre que no escaigui fer-ho en un procediment matrimonial, pels tràmits del procediment especial sobre guarda de menors. L'autoritat judicial pot adoptar, en tot cas, les mesures necessàries per a garantir l'efectivitat d'aquestes relacions personals.

Article 236-5*Denegació, suspensió i modificació de les relacions personals*

1. L'autoritat judicial pot denegar o suspendre el dret dels progenitors o de les altres persones a què fa referència l'article 236-4.2 a tenir relacions personals amb els fills, i també en pot variar les modalitats d'exercici, si incompleixen llurs deures o si la relació pot perjudicar l'interès dels fills o hi ha una altra causa justa. Hi ha causa justa si els fills pateixen abusos sexuals o maltractament físic o psíquic, o són víctimes directes o indirectes de violència familiar o masclista.

2. L'entitat pública competent pot determinar com s'han de fer efectives les relacions personals amb els menors desemparats i, fins i tot, suspendre-les si convé a l'interès del menor.

Article 236-6*Privació de la potestat parental*

1. Els progenitors poden ésser privats de la titularitat de la potestat parental per incompliment greu o reiterat de llurs deures. Hi ha incompliment greu si el fill menor o incapacitat pateix abusos sexuals o maltractaments físics o psíquics, o si és víctima directa o indirecta de violència familiar o masclista.

2. Hi ha causa de privació de la potestat parental sobre el menor desemparat si els progenitors, sense un motiu suficient que ho justifiqui, no manifesten interès pel menor o incompleixen el règim de relacions personals durant sis mesos.

3. La privació de la potestat parental s'ha de decretar en un procés civil o penal i és efectiva des que la sentència esdevé ferma, sens perjudici que es pugui acordar cautelàriament de suspendre'n l'exercici.

4. Estan legitimades per a demanar la privació de la potestat parental les persones a què fa referència l'article 236-3.2 i, en el cas dels menors desemparats, l'entitat pública competent.

5. Si s'ha sol·licitat en la demanda, es pot constituir la tutela ordinària en el mateix procediment de privació de potestat parental, amb l'audiència prèvia de les persones legalment obligades a promoure'n la constitució.

6. La privació de la potestat no eximeix els progenitors de complir l'obligació de fer tot el que calgui per a assistir els fills ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 236-7*Recuperació de la potestat parental*

L'autoritat judicial ha de disposar, si l'interès dels fills ho aconsella, la recuperació de la titularitat i, si escau, de l'exercici de la potestat parental, si ha cessat la causa que n'havia motivat la privació.

SECCIÓ SEGONA

L'exercici de la potestat parental

Article 236-8

Exercici conjunt de la potestat parental

1. Els progenitors exerceixen la potestat parental respecte als fills conjuntament, llevat que acordin una altra modalitat d'exercici o que les lleis o l'autoritat judicial disposin una altra cosa.

2. En l'exercici conjunt de la potestat parental s'apliquen les regles següents:

a) En els actes d'administració ordinària i respecte a tercers de bona fe, es presumeix que cada progenitor actua amb el consentiment de l'altre.

b) En els actes d'administració extraordinària, els progenitors han d'actuar conjuntament o bé, si ho fan individualment, amb el consentiment exprés de l'altre. Són actes d'administració extraordinària els que requereixen l'autorització judicial.

c) En els actes de necessitat urgent i en els que, d'acord amb l'ús social o les circumstàncies familiars, normalment fa una persona sola, qualsevol dels progenitors pot actuar indistintament.

Article 236-9

Exercici de la potestat parental amb distribució de funcions o individual amb consentiment de l'altre progenitor

1. Els progenitors poden acordar que un d'ells exerceixi la potestat parental amb el consentiment de l'altre o que l'exerceixin ambdós amb distribució de funcions.

2. A l'efecte del que estableix l'apartat 1, els progenitors es poden atorgar poders de caràcter general o especial, revocables en tot moment. Els poders de caràcter general s'han d'atorgar en escriptura pública i s'han de revocar mitjançant una notificació notarial.

Article 236-10

Exercici exclusiu de la potestat parental

La potestat parental és exercida exclusivament per un dels progenitors en els casos d'impossibilitat, absència o incapacitat de l'altre, llevat que la sentència d'incapacitació estableixi una altra cosa, i en el cas que l'autoritat judicial ho disposi en interès dels fills.

Article 236-11

Exercici de la potestat parental en cas de vida separada dels progenitors

1. Si els progenitors viuen separats, poden acordar mantenir l'exercici conjunt de la potestat parental, delegar-ne l'exercici a un d'ells o distribuir-se'n les funcions d'acord amb el que estableix l'article 236-9.1.

2. Els progenitors poden sotmetre els acords a què fa referència l'apartat 1, i també el pla de parentalitat que hagin convingut, a aprovació judicial. Els acords han d'ésser aprovats sempre que no siguin perjudicials per als fills, atesos, en la mesura que escaiguin, els criteris per a l'atribució de la guarda que fixa l'article 233-11. Els acords són executius des del moment en què s'aproven.

3. Els acords de delegació o distribució, si no han estat incorporats a un conveni regulador aprovat judicialment, s'han de formalitzar en escriptura pública i es poden revocar en qualsevol moment mitjançant una notificació notarial.

4. En cas de desacord sobre l'exercici de la potestat parental, qualsevol dels progenitors pot recórrer a l'autoritat judicial, que ha de decidir havent escoltat l'altre progenitor i els fills que hagin complert dotze anys o que, tenint-ne menys, tinguin prou coneixement.

5. Les obligacions de guarda corresponen al progenitor que en cada moment tingui els fills amb ell, sia perquè de fet o de dret hi resideixin habitualment, sia perquè estiguin en companyia seva a conseqüència del règim de relacions personals que s'hagi establert.

6. El progenitor que exerceix la potestat parental, llevat que l'autoritat judicial disposi una altra cosa, necessita el consentiment exprés o tàcit de l'altre per a decidir el tipus d'ensenyament dels fills, per a variar-ne el domicili si això els aparta de llur entorn habitual i per a fer actes d'administració extraordinària de llurs béns. S'entén que el consentiment s'ha conferit tàcitament si ha vençut el termini de trenta dies des de la notificació, degudament acreditada, que s'hagi fet per a obtenir-lo i el progenitor que no exerceix la potestat no ha plantejat el desacord segons el que estableix l'article 236-13.

Article 236-12

Deure d'informació

1. Si l'exercici de la potestat parental ha estat atribuït a un dels progenitors o distribuït entre ambdós, el progenitor que l'estigui exercint ha d'informar l'altre immediatament dels fets rellevants que s'esdevinguin en la cura del fill i en l'administració del seu patrimoni i, amb caràcter ordinari, almenys cada tres mesos.

2. El progenitor amb qui està el fill té el mateix deure d'informació a què fa referència l'apartat 1 amb relació als fets esdevinguts mentre es fa efectiu el règim establert de relacions personals.

Article 236-13

Desacords

1. En cas de desacord ocasional en l'exercici de la potestat parental, l'autoritat judicial, a instància de qualsevol dels progenitors, ha d'atribuir la facultat de decidir a un d'ells.

2. Si els desacords són reiterats o es produeix qualsevol causa que dificulti greument l'exercici conjunt de la potestat parental, l'autoritat judicial pot atribuir totalment o parcialment l'exercici de la potestat als progenitors separadament o distribuir-ne entre ells les funcions de manera temporal, per un termini màxim de dos anys.

3. En els procediments que se substancien per raó de desacords en l'exercici de la potestat parental, els progenitors poden sotmetre les discrepàncies a mediació. Així mateix, l'autoritat judicial els pot remetre a una sessió informativa amb la mateixa finalitat.

Article 236-14

Facultats del cònjuge o convivent en parella estable del progenitor

1. El cònjuge o convivent en parella estable del progenitor que en cada moment té la guarda del fill té dret a participar en la presa de decisions sobre els assumptes relatius a la seva vida diària.

2. En cas de desacord entre el progenitor i el seu cònjuge o convivent en parella estable preval el criteri del progenitor.

3. En cas de risc imminent per al menor, el cònjuge o el convivent en parella estable del progenitor que té la guarda del fill pot adoptar les mesures necessàries per al benestar del fill, de la qual cosa ha d'informar sense demora el seu cònjuge o convivent. Aquest n'ha d'informar l'altre progenitor.

Article 236-15

Atribució de la guarda del fill en cas de mort del cònjuge o convivent en parella estable

1. Si mor el progenitor que tenia atribuïda la guarda de manera exclusiva, l'altre progenitor la recupera.

2. L'autoritat judicial, amb l'informe del ministeri fiscal, pot atribuir excepcionalment la guarda i les altres responsabilitats parentals al cònjuge o convivent en parella estable del progenitor difunt si l'interès del fill ho requereix i es compleixen els requisits següents:

a) Que el cònjuge o convivent del progenitor difunt hagi conviscut amb el menor.

b) Que s'escolti l'altre progenitor i el menor d'acord amb el que estableix l'article 211-6.2.

3. El cònjuge o convivent del progenitor difunt a qui no correspongui la guarda d'acord amb l'apartat 2, si l'interès del fill ho justifica, pot demanar a l'autoritat judicial que li atribueixi un règim de relació, sempre que hagi conviscut amb el menor durant els dos darrers anys.

Article 236-16

Progenitors menors

1. El pare o la mare menors necessiten, per a exercir la potestat, l'assistència dels progenitors respectius o d'aquell dels dos que tingui l'exercici de la potestat parental o, si manquen aquests, de llur tutor o llur curador.

2. No cal l'assistència a què fa referència l'apartat 1 en els casos següents:

a) Si el pare o la mare menor és casat amb una persona major d'edat, respecte als fills comuns.

b) Si el pare o la mare menor està emancipat i té almenys setze anys.

3. En els casos de desacord entre les persones que han de donar l'assistència o entre aquestes i el menor titular de la potestat parental, i també en el cas d'impossibilitat de prestació de l'assistència, es requereix l'autorització judicial.

SECCIÓ TERCERA

El contingut de la potestat parental

Article 236-17

Relacions entre pares i fills

1. Els progenitors, en virtut de llurs responsabilitats parentals, han de tenir cura dels fills, prestar-los aliments en el sentit més ampli, convida-hi, educar-los i proporcionar-los una formació integral. Els progenitors també tenen el deure d'administrar el patrimoni dels fills i de representar-los.

2. Els progenitors determinen el lloc o els llocs on viuen els fills i, d'una manera suficientment motivada, poden decidir que resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.

3. Els progenitors i els fills s'han de respectar mútuament. Els fills, mentre estan en potestat parental, han d'obeir els progenitors, llevat que els intentin imposar conductes indignes o delictives.

4. Els progenitors poden corregir els fills en potestat d'una manera proporcionada, raonable i moderada, amb ple respecte a llur dignitat.

5. Als efectes del que estableixen els apartats 3 i 4, els progenitors poden sol·licitar excepcionalment l'assistència i la intervenció dels poders públics.

Article 236-18

Representació legal

1. L'exercici de la potestat sobre els fills comporta la representació legal d'aquests.

2. S'exclouen de la representació legal dels fills els actes següents:

a) Els relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin estableixin una altra cosa.

b) Els relatius a béns o serveis propis de l'edat dels fills, d'acord amb els usos socials, i, en cas de potestat prorrogada o rehabilitada, els que pugui fer el fill d'acord amb la seva capacitat natural.

c) Els actes en què hi hagi un conflicte d'interessos entre ambdós progenitors o entre el progenitor que exerceix la potestat i els fills.

d) Els relatius als béns exclosos de l'administració dels progenitors.

Article 236-19*Prestació personal*

Per a qualsevol acte que impliqui alguna prestació personal dels fills, es requereix llur consentiment si han complert dotze anys, o si, tenint-ne menys de dotze, tenen prou coneixement.

Article 236-20*Conflicte d'interessos*

Si en algun assumpte hi ha conflicte d'interessos entre els fills i els progenitors, i ambdós progenitors exerceixen la potestat, el fill és representat pel progenitor amb el qual no té conflicte d'interessos. Si la contraposició és amb tots dos alhora o amb el que exerceix la potestat, s'ha de nomenar el defensor judicial que estableix l'article 224-1.

Article 236-21*Administració dels béns*

1. Els progenitors que exerceixen la potestat han d'administrar els béns dels fills amb la diligència exigible a un bon administrador, segons la naturalesa i les característiques dels béns.

2. Pertanyen als fills els fruits i els rendiments de llurs béns i drets, i també els pertanyen els guanys de llur pròpia activitat i els béns o els drets que en puguin derivar.

Article 236-22*Contribució dels fills a les despeses familiars*

1. Els fills tenen el deure de contribuir proporcionalment a les despeses familiars, mentre convisquin amb la família, amb els ingressos que obtinguin de llur activitat, amb el rendiment de llurs béns i drets i amb llur treball en interès de la família, sempre que aquest deure no sigui contrari a l'equitat.

2. Els progenitors poden destinar els fruits dels béns i els drets que administren a mantenir les despeses familiars en la part que correspongui.

3. Si hi ha béns i drets dels fills no administrats pels progenitors, la persona que els administra ha de lliurar als progenitors, o al progenitor que tingui l'exercici de la potestat parental, en la part que correspongui, els fruits i els rendiments dels béns i els drets afectats. Se n'exceptuen els fruits procedents de béns i drets atribuïts especialment a l'educació o la formació del fill, que només s'han de lliurar en la part sobrerera o, si els progenitors no tenen altres mitjans, en la part que, segons l'equitat, l'autoritat judicial determini.

Article 236-23*Exercici de l'administració*

1. En l'exercici de l'administració dels béns i els drets dels fills, els progenitors estan dispensats de fer inventari i són responsables dels danys i els perjudicis produïts en els interessos administrats per dol o culpa.

2. Els progenitors no tenen dret a remuneració per raó de l'administració, però sí a ésser rescabats amb càrrec al patrimoni administrat, si el rescabament no es pot obtenir d'una altra manera, per les despeses suportades i els danys i perjudicis que l'administració els hagi causat, si no són imputables a dol o culpa.

Article 236-24*Rendició de comptes*

1. Al final de l'administració, els progenitors han de restituir el patrimoni administrat. Les despeses de restitució són a càrrec del patrimoni administrat.

2. Els progenitors estan obligats a retre comptes al final de llur administració si el fill i, si escau, el seu representant legal ho reclamen. En aquest cas, la rendició de comptes s'ha de fer en el termini de sis mesos, a partir de la data de la reclama-

ció, termini que l'autoritat judicial pot prorrogar, amb una causa justa, per un altre període de tres mesos com a màxim.

3. L'acció per a exigir el compliment de l'obligació a què fa referència l'apartat 2 prescriu al cap de tres anys.

Article 236-25

Béns exclosos de l'administració

A més del cas d'administració judicial determinat per l'article 236-3.1, s'exclouen de l'administració dels progenitors els béns i els drets següents:

- a) Els adquirits pel fill per donació o títol successori quan el donant o el causant ho hagi ordenat així de manera expressa, cas en què s'ha de complir estrictament la voluntat expressada sobre l'administració d'aquests béns i sobre la destinació de llurs fruits.
- b) Els adquirits per títol successori, si un dels progenitors o ambdós han estat desheretats justament o n'han estat exclosos per causa d'indignitat.
- c) Els adquirits pel fill, si té més de setze anys, amb una activitat que generi benefici.

Article 236-26

Administració especial

1. Els béns i els drets a què fa referència l'article 236-25 han d'ésser objecte d'una administració especial a càrrec de la persona designada pel donant o causant. Si no hi ha designació, els ha d'administrar el progenitor que no hagi estat exclòs, si escau, o, en darrer terme, una persona designada per l'autoritat judicial a aquest efecte.

2. Els fills que, amb llur activitat, adquireixin béns tenen, a partir dels setze anys, la facultat d'administrar-los amb l'assistència dels progenitors en els supòsits a què fa referència l'article 236-27.

Article 236-27

Actes que requereixen autorització judicial

1. Els progenitors o, si escau, l'administrador especial, amb relació als béns o els drets dels fills, necessiten autorització judicial per als actes següents:

- a) Alienar béns immobles, establiments mercantils, drets de propietat intel·lectual i industrial, o altres béns de valor extraordinari, i també gravar-los o subrogar-se en un gravamen preexistent, llevat que el gravamen o la subrogació es faci per a finançar l'adquisició del bé.
- b) Alienar drets reals sobre els béns a què fa referència la lletra a o renunciar-hi, amb l'excepció de les redempcions de censos.
- c) Alienar o gravar valors, accions o participacions socials. No cal l'autorització, però, per a alienar, almenys pel preu de cotització, les accions cotitzades en borsa ni per a alienar els drets de subscripció preferent.
- d) Renunciar a crèdits.
- e) Renunciar a donacions, herències o llegats; acceptar llegats i donacions modals o oneroses.
- f) Donar i prendre diners en préstec o a crèdit, llevat que aquest es constitueixi per a finançar l'adquisició d'un bé.
- g) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un termini superior a quinze anys.
- h) Avalar, prestar fiança o constituir drets de garantia d'obligacions alienes.
- i) Adquirir la condició de soci en societats que no limitin la responsabilitat de les persones que en formin part, i també constituir, dissoldre, fusionar o escindir aquestes societats.
- j) Renunciar, assentir a la demanda, desistir o transigir en qüestions relacionades amb els béns o els drets a què fa referència aquest apartat.

2. No cal l'autorització judicial amb relació als béns adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclosa expressament.

Article 236-28*Autorització judicial*

1. L'autorització judicial es concedeix en interès dels fills en cas d'utilitat o necessitat justificades degudament, amb l'audiència prèvia del ministeri fiscal.
2. L'autorització no es pot concedir de manera general. Això no obstant, es pot atorgar amb aquest caràcter per a diversos actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs. En tots els supòsits s'han d'especificar les circumstàncies i les característiques fonamentals dels dits actes.

Article 236-29*Denegació de la renúncia d'adquisicions gratuïtes*

La denegació de l'autorització judicial per a les renunciacions de l'article 236-27.1.e comporta l'acceptació de la transmissió.

Article 236-30*Autoritzacions alternatives*

Hom pot substituir l'autorització judicial pel consentiment de l'acte, manifestat en escriptura pública:

- a) Del fill, si té almenys setze anys.
- b) Dels dos parents més pròxims del fill, de la manera que estableix l'article 424-6.1.a.

Article 236-31*Manca d'autorització*

1. Els actes que determina l'article 236-27 són anul·lables si s'han fet sense l'autorització judicial o sense els requisits que estableix l'article 236-30.
2. L'acció per a impugnar els actes que determina l'article 236-27 caduca al cap de quatre anys del moment en què els fills hagin assolit la majoria d'edat o l'emancipació, o del reintegrament judicial de la capacitat.

SECCIÓ QUARTA

*L'extinció de la potestat***Article 236-32***Causes d'extinció*

Sens perjudici del que estableix l'article 236-6, la potestat parental s'extingeix per les causes següents:

- a) La mort o la declaració de mort d'ambdós progenitors o dels fills.
- b) L'adopció dels fills, llevat que ho siguin del cònjuge o de la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable.
- c) L'emancipació o la majoria d'edat dels fills.
- d) La declaració d'absència dels progenitors o dels fills.

SECCIÓ CINQUENA

*La pròrroga i la rehabilitació de la potestat***Article 236-33***Pròrroga*

La declaració judicial d'incapacitat dels fills menors no emancipats comporta la pròrroga de la potestat parental quan arriben a la majoria d'edat, en els termes que estableixi la mateixa declaració.

Article 236-34*Rehabilitació*

1. La declaració judicial d'incapacitat dels fills majors d'edat o emancipats comporta la rehabilitació de la potestat parental, en els termes que estableixi la mateixa declaració.
2. No obstant el que estableix l'apartat 1, la potestat no es rehabilita si l'incapaç ha designat un tutor o un curador per ell mateix, d'acord amb el que estableix aquest codi, o si s'ha de constituir la tutela o la curatela a favor del cònjuge, de la persona amb qui conviu en parella estable o dels descendents majors d'edat de l'incapaç.

Article 236-35*Constitució de la tutela o de la curatela*

L'autoritat judicial, no obstant el que estableixen els articles 236-33 i 236-34, tenint en compte l'edat i la situació personal i social dels progenitors, el grau de deficiència del fill incapaç i les seves relacions personals, pot no acordar la pròrroga o la rehabilitació de la potestat i ordenar la constitució de la tutela o de la curatela.

Article 236-36*Extinció*

1. La potestat parental prorrogada o rehabilitada s'extingeix per les causes següents:
 - a) Les que estableix l'article 236-32, sens perjudici del que estableix l'article 236-6.
 - b) La declaració judicial de cessació de la incapacitat del fill.
 - c) La constitució posterior de la tutela a favor del cònjuge, de la persona amb qui conviu en parella estable o dels descendents.
 - d) El matrimoni de l'incapaç amb una persona major d'edat capaç.
 - e) La sol·licitud dels qui exerceixen la potestat prorrogada, aprovada judicialment, si la situació personal i social d'aquests i el grau de deficiència del fill incapaç impedeixen el compliment adequat de la seva funció.
2. Si en cessar la potestat prorrogada o rehabilitada subsisteix la incapacitació, s'ha de constituir la tutela o la curatela.

CAPÍTOL VII*Aliments d'origen familiar***Article 237-1***Contingut*

S'entén per aliments tot el que és indispensable per al manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, i també les despeses per a la formació si aquesta és menor i per a la continuació de la formació, un cop assolida la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per una causa que no li és imputable, sempre que mantingui un rendiment regular. Així mateix, els aliments inclouen les despeses funeràries, si no estan cobertes d'una altra manera.

Article 237-2*Persones obligades*

1. Els cònjuges, els descendents, els ascendents i els germans estan obligats a prestar-se aliments.
2. Els deures d'assistència entre cònjuges i entre els progenitors i llurs fills es regulen per llurs disposicions específiques i, subsidiàriament, pel que estableix aquest capítol.
3. Els germans majors d'edat i no discapacitats només tenen dret als aliments necessaris per a la vida.

Article 237-3*Exempció de l'obligació*

Estan exemptes de prestar aliments entre parents les persones que tenen reconeguda la condició de discapacitades, excepte en el cas que previsiblement llurs possibilitats excedeixin llurs necessitats futures, tenint en compte llur grau de discapacitació.

Article 237-4*Dret a reclamar aliments*

Té dret a reclamar aliments només la persona que els necessita o, si escau, el seu representant legal i l'entitat pública o privada que l'aculli, sempre que la necessitat no derivi d'una causa que li sigui imputable, mentre la causa subsisteixi.

Article 237-5*Naixement del dret*

1. Hom té dret als aliments des que es necessiten, però no es poden demanar els anteriors a la data de la reclamació judicial o extrajudicial.
2. En el cas dels aliments als fills menors, es poden demanar els anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial, fins a un període màxim d'un any, si la reclamació no es va fer per una causa imputable a la persona obligada a prestar-los.

Article 237-6*Ordre de reclamació*

1. La reclamació dels aliments, si escau i si hi ha diverses persones obligades, s'ha de fer seguint l'ordre següent:
Primer. Al cònjuge.
Segon. Als descendents, segons l'ordre de proximitat en el grau.
Tercer. Als ascendents, segons l'ordre de proximitat en el grau.
Quart. Als germans.
2. Si els recursos i les possibilitats de les persones primerament obligades no resulten suficients per a la prestació d'aliments, en la mesura que correspongui, en la mateixa reclamació es poden demanar aliments a les persones obligades en grau posterior.

Article 237-7*Pluralitat de persones obligades*

1. Si les persones obligades a prestar aliments són més d'una, l'obligació s'ha de distribuir entre elles en proporció a llurs recursos econòmics i llurs possibilitats. Tanmateix, excepcionalment i tenint en compte les circumstàncies del cas, l'autoritat judicial pot imposar la prestació completa a una persona de les obligades durant el temps que calgui. Aquesta persona pot reclamar a cadascuna de les altres persones obligades la part que els correspongui amb els interessos legals.
2. Si l'obligació s'extingeix o la quantia de la prestació es redueix respecte a una de les persones obligades, la de les restants s'incrementa en la proporció que resulti d'aplicar els criteris que estableix l'apartat 1.

Article 237-8*Pluralitat de reclamacions*

Si hi ha dues o més persones que reclamen aliments a una mateixa persona obligada a prestar-los i aquesta no disposa de mitjans suficients per a atendre-les totes, s'ha de seguir l'ordre de preferència que estableix l'article 237-6, llevat que hi concorrin el cònjuge i un fill en potestat de la persona obligada. En aquest cas, els fills han d'ésser preferits.

Article 237-9

Quantia

1. La quantia dels aliments es determina en proporció a les necessitats de l'alimentat i als mitjans econòmics i a les possibilitats de la persona o les persones obligades a prestar-los. Les parts, de mutu acord, o l'autoritat judicial poden establir les bases de l'actualització anual de la quantia dels aliments d'acord amb les variacions de l'índex de preus de consum o d'un índex similar, sens perjudici que s'estableixin altres bases complementàries d'actualització.

2. L'alimentat ha de comunicar a l'alimentant les modificacions de circumstàncies que determinin la reducció o la supressió dels aliments tan aviat com es produeixin.

Article 237-10

Compliment de l'obligació

1. L'obligació d'aliments s'ha de complir en diners i per mensualitats avançades. Si el creditor d'aliments mor, els seus hereus no han de tornar la pensió corresponent al mes en què s'hagi produït la defunció.

2. El deutor d'aliments pot optar per satisfer els aliments acollint i mantenint a casa seva la persona que té dret a rebre'ls, llevat que aquesta s'hi oposi per una causa raonable o que la convivència sigui inviable. Si hi ha diverses persones obligades i n'hi ha més d'una que vol acollir a casa seva el creditor, el jutge ha de decidir quina l'acull després d'escoltar l'alimentat i els diferents obligats. Si el creditor d'aliments té plena capacitat d'obrar i més d'una persona el vol acollir a casa seva, s'ha de tenir en compte preferentment la voluntat del creditor.

3. L'autoritat judicial, tenint en compte les circumstàncies, pot adoptar les mesures necessàries per a assegurar el compliment de l'obligació de prestar aliments, si la persona obligada ha deixat de fer efectiu puntualment més d'un pagament.

Article 237-11

Prestació d'aliments per tercers

1. L'entitat pública o privada o qualsevol altra persona que presti aliments, si la persona obligada no ho fa, pot repetir contra aquesta darrera o els seus hereus les pensions corresponents a l'any en curs i a l'any anterior, amb els interessos legals, i subrogar-se de ple dret, fins a l'import assenyalat, en els drets que l'alimentat té contra la persona obligada a prestar-los, llevat que consti que es van donar desinteressadament i sense ànim de reclamar-los.

2. A petició de l'entitat pública o privada o de les persones que presten els aliments quan la persona obligada no ho fa o del ministeri fiscal, l'autoritat judicial pot adoptar les mesures que estimi pertinents per a assegurar el reintegrament de les bestretes. També pot adoptar les mesures que estimi pertinents per a assegurar el pagament dels aliments futurs, després d'escoltar l'alimentat i les persones obligades.

Article 237-12

Característiques del dret als aliments

1. El dret als aliments és irrenunciable, intransmissible i inembargable, i no es pot compensar amb el crèdit que, si escau, l'obligat a prestar-lo tingui respecte a l'alimentat.

2. L'alimentat pot compensar, renunciar i transgir les pensions endarrerides posteriors a la data de la seva reclamació judicial o extrajudicial, i també transmetre, per qualsevol títol, el dret a reclamar-les, tot sens perjudici del dret de repetició que reconeix l'article 237-11.1.

Article 237-13

Extinció

1. L'obligació de prestar aliments s'extingeix per les causes següents:

a) La mort de l'alimentat o de la persona o les persones obligades a prestar-los.

- b) El divorci i la declaració de nul·litat del matrimoni.
 - c) La reducció de les rendes i del patrimoni de les persones obligades, de manera que faci impossible el compliment de l'obligació sense desatendre les necessitats pròpies i les de les persones amb dret preferent d'aliments.
 - d) La millora de les condicions de vida de l'alimentat, de manera que faci innecessària la prestació.
 - e) El fet que l'alimentat, encara que no tingui la condició de legitimari, incorri en alguna de les causes de desheretament que estableix l'article 451-17.
 - f) La privació de la potestat sobre la persona obligada, si l'alimentat és un dels progenitors.
2. Les causes a què fa referència l'apartat 1.e no tenen efecte si consta el perdó de la persona obligada o la reconciliació de les parts.

Article 237-14

Subsidiarietat

Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen subsidiàriament als aliments ordenats en un testament o un codicil, als convinguts per pacte i als aliments legals que tenen regulació específica, en allò que no estableixen els testaments, els codicils i els pactes o la regulació corresponent.

TÍTOL IV

Les relacions convivencials d'ajuda mútua

Article 240-1

Règim jurídic

Dues o més persones que conviuen en un mateix habitatge habitual i que comparteixen, sense contraprestació i amb voluntat de permanència i d'ajuda mútua, les despeses comunes o el treball domèstic, o ambdues coses, constitueixen una relació de convivència d'ajuda mútua, que es regeix pels acords que hagin estipulat o, si no n'hi ha, pel que estableix aquest títol.

Article 240-2

Requisits personals

1. Poden constituir una relació convivencial d'ajuda mútua les persones majors d'edat unides per vincles de parentiu en línia col·lateral sense límit de grau i les que tenen relacions de simple amistat o companyonia, sempre que no estiguin unides per un vincle matrimonial o formin una parella estable amb una altra persona amb la qual visquin.

2. El nombre màxim de convivents, si no són parents, és de quatre.

Article 240-3

Constitució

Les relacions convivencials d'ajuda mútua es poden constituir en escriptura pública, a partir de la qual tenen plena efectivitat, o pel transcurs d'un període de dos anys de convivència.

Article 240-4

Acords

1. Els convivents poden regular vàlidament, amb llibertat de forma, les relacions personals i patrimonials, i els drets i deures respectius durant la convivència, sempre que aquests acords no perjudiquin terceres persones. En particular, hom pot acordar la contribució igual o desigual a les despeses comunes i, fins i tot, que el treball domèstic i la càrrega econòmica sigui assumida íntegrament per algun dels convivents.

2. En previsió d'una ruptura, els convivents poden pactar sobre els efectes de l'extinció de la relació convivencial d'ajuda mútua.

Article 240-5

Extinció de les relacions de convivència

1. Les relacions de convivència s'extingeixen per les causes següents:
 - a) L'acord de tots els convivents.
 - b) La voluntat unilateral d'un dels membres.
 - c) La mort d'un dels convivents.
 - d) Les pactades pels convivents.
2. Si la relació de convivència s'ha establert entre més de dues persones, la voluntat unilateral, el matrimoni, la constitució d'una parella estable o la mort de qualsevol dels convivents no extingeix la relació si els altres continuen convivint, sens perjudici de les modificacions que es consideri convenient de fer en els pactes reguladors de la convivència.
3. L'extinció de la relació de convivència deixa sense efecte els poders que un dels convivents hagi atorgat a favor de qualsevol dels altres. Igualment, resten sense efecte els poders que un dels membres hagi atorgat a favor de qualsevol dels altres o tingui atorgats a favor seu des que s'aparti de la convivència.

Article 240-6

Efectes de l'extinció de les relacions de convivència respecte a l'habitatge

1. Si l'extinció de les relacions de convivència es produeix en vida de tots els convivents, els que no siguin titulars de l'habitatge l'han d'abandonar en el termini de tres mesos.
2. Si l'extinció de les relacions de convivència es produeix per defunció del propietari de l'habitatge, els convivents el poden continuar ocupant durant sis mesos, llevat que hagin pactat una altra cosa.
3. Si la persona morta era arrendatària de l'habitatge, els convivents tenen dret a subrogar-se en la titularitat de l'arrendament pel termini d'un any, o pel temps que manqui per a l'expiració del contracte, si és inferior. Amb aquesta finalitat, els convivents ho han de notificar a l'arrendador, en el termini de tres mesos des de la mort de l'arrendatari.

Article 240-7

Pensió periòdica en cas de defunció

1. En cas d'extinció de la convivència per defunció d'un dels convivents, el convivent o els convivents que sobrevisquin, que eren mantinguts totalment o parcialment pel premort durant l'any previ a la defunció i que no tinguin mitjans econòmics suficients per a mantenir-se, tenen dret a una pensió alimentària, a càrrec dels hereus d'aquell, per un període màxim de tres anys.
2. Per a establir la quantia i la durada de la pensió periòdica en cas de defunció d'un dels convivents, s'han de tenir en compte:
 - a) El cost del manteniment.
 - b) El temps en què el convivent o els convivents supervivents van ésser mantinguts.
 - c) El cabal relict.
3. La capitalització de la pensió periòdica en cas de defunció a l'interès legal del diner no pot excedir la meitat del valor del cabal relict si els hereus són descendents, ascendents o col·laterals fins al segon grau de consanguinitat del causant. Si els hereus són menors d'edat o discapacitats, el límit ha d'ésser la cinquena part del valor de l'herència.
4. No correspon dret a pensió periòdica en cas de defunció si s'ha pactat així en la constitució del règim de convivència, i es perd si durant el temps fixat el beneficiari es casa o passa a viure maritalment amb una altra persona o ha obtingut aliments de les persones obligades a prestar-li'n.

5. El dret a pensió periòdica en cas de defunció s'ha de reclamar en el termini d'un any a comptar de l'extinció de la relació de convivència.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Registre de patrimonis protegits

1. Es crea el Registre de patrimonis protegits, adscrit al departament competent en matèria de dret civil mitjançant el centre directiu que tingui atribuïda la competència.

2. En el Registre de patrimonis protegits s'hi han de fer constar:

a) Les escriptures de constitució de patrimonis protegits i llurs modificacions.
b) Les escriptures d'aportació de béns a patrimonis protegits constituïts i inscrits en el Registre.

c) Els canvis en la persona de l'administrador de patrimonis protegits inscrits en el Registre.

d) Les mesures adoptades judicialment, amb caràcter transitori o permanent, referides a l'administració de patrimonis protegits inscrits en el Registre.

3. L'organització, el funcionament i la publicitat del Registre de patrimonis protegits s'han d'establir per reglament.

Segona

Mesures de conciliació del treball i la vida familiar del personal de les administracions públiques catalanes que conviu en parella estable

1. Les mesures de conciliació del treball amb la vida familiar aplicables a les administracions públiques catalanes i que la legislació estableix a favor de convivents fan referència a la parella estable, que regula l'article 234-1 del Codi civil.

2. Als efectes d'acreditar l'existència d'una parella estable, es pot aportar l'escriptura pública a què fa referència l'article 234-1.c del Codi civil o una acta de notorietat que demostrï la convivència ininterrompuda durant dos anys o durant un període inferior si una vegada iniciada la convivència els convivents han tingut un fill comú.

Tercera

Especialitats processals relatives a pretensions liquidatòries de règim econòmic exercides dins dels processos matrimonials

1. Per a determinar, en el procediment matrimonial, la compensació per raó de treball, i també la titularitat dels béns, si cal per a establir la procedència i la quantia de la compensació, s'han d'aplicar les regles següents:

a) La demanda o, si s'escau, la reconvençió s'ha d'acompanyar amb una proposta d'inventari que inclogui els béns propis i els de l'altre cònjuge, amb la indicació de llur valor, i l'import de les obligacions, i també amb la documentació de rellevància patrimonial que hom tingui. A petició de la part reconvinent, l'autoritat judicial pot ampliar motivadament el termini de contestació a la demanda en deu dies improrrogables, perquè la part reconvinent pugui preparar la proposta d'inventari.

b) Si les parts no han pogut tenir accés a informació rellevant per a fonamentar llurs pretensions, abans de la vista poden sol·licitar a l'autoritat judicial que l'obtingui emprant els mitjans de què disposa.

2. Per a determinar el crèdit de participació o per a liquidar els règims econòmics matrimonials de comunitat, s'ha de seguir el procediment que estableixen els articles 806 a 811 de la Llei de l'Estat 1/2000, del 7 de gener, d'enjudiciament civil. També s'ha d'aplicar aquest procediment per a dividir els béns en comunitat ordinària indivisa en el supòsit a què fa referència l'article 232-12.2.

Quarta

Especialitats processals relatives a pretensions economicomatrimonials exercides en els processos de liquidació i divisió de l'herència

1. En cas de dissolució del matrimoni per mort, el cònjuge supervivent pot exercir l'acció de divisió de cosa comuna respecte als béns que tinguessin en comunitat ordinària indivisa i demanar la determinació de la compensació econòmica per raó de treball, d'acord amb el procediment que estableixen els articles 782 a 789 de la Llei de l'Estat 1/2000, excepte en el cas de la compensació, que és regulada per l'article 232-11.2 del Codi civil.

2. L'acord a què s'arribi o la sentència que es dicti en el procediment de divisió d'herència ha d'incloure la determinació, la liquidació i la divisió dels béns que els cònjuges tinguessin en comunitat indivisa durant el matrimoni, i també, si escau, la compensació econòmica per raó de treball, concretada com a crèdit del cònjuge supervivent abonable pels qui resultin hereus.

Cinquena

Procediments relatius a la ruptura de la parella estable

1. Els procediments judicials relatius a la ruptura de la parella estable es tramiten, en allò no regulat expressament pel Codi civil, d'acord amb el que la Llei de l'Estat 1/2000 estableix en matèria de processos matrimonials. En aquests processos, les parts poden sotmetre les discrepàncies a mediació i l'autoritat judicial els pot remetre a una sessió informativa sobre mediació, d'acord amb el que estableix l'article 233-6 del Codi Civil.

2. Les reclamacions fonamentades en el que estableixen els articles 234-7 a 234-14 del Codi civil s'han d'acumular en un únic procés. En el mateix procés, qualsevol dels membres de la parella pot exercir l'acció de divisió de cosa comuna respecte als béns que tinguin en comunitat ordinària indivisa. Si hi ha diversos béns en comunitat ordinària indivisa i un dels membres de la parella ho demana, l'autoritat judicial els pot considerar com una massa comuna a efectes de la formació de lots i de llur adjudicació.

Sisena

Dictàmens pericials relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental

1. Els dictàmens pericials relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental tenen per objecte primordial esbrinar o apreciar l'existència en el menor, o en algun dels progenitors o en altres membres de la família que hi convisquin, d'una malaltia mental o d'anomalies de conducta que incideixin, perjudiquin o interfereixin en les relacions familiars, per a establir el règim de guarda i de relacions personals. També poden tenir per objecte comprendre adequadament el sistema de relacions personals existent en la família o en els nous nuclis en què el menor s'ha d'integrar, i les mesures de seguiment que s'hagin d'adoptar per a garantir el dret dels menors a mantenir la normalitat en les relacions amb llurs progenitors.

2. Els dictàmens relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental que les parts aportin al procés equivalen als que elabora l'equip tècnic de suport judicial o els professionals que el jutge designa en lloc seu, sempre que el perit hagi estat designat per un col·legi professional o una entitat reconeguda per l'Administració a partir d'un cens d'especialistes i de manera que se'n garanteixi l'objectivitat, la imparcialitat i la capacitat tècnica.

3. Si els mitjans probatoris aportats per les parts relatius al règim de guarda, inclosa la compartida, i de relacions personals no ofereixen suficients elements de judici, el tribunal pot disposar que un perit judicial elabori un informe. El perit s'ha de designar entre els especialistes dels equips tècnics de suport judicial, de la clínica de medicina forense o dels col·legis professionals corresponents si els serveis públics d'assessorament no existeixen o no poden assumir la designació.

4. Els especialistes integrats en els equips tècnics que donen suport als tribunals o els designats en lloc d'aquells són auxiliars dels tribunals. Les autoritats i els orga-

nismes públics i privats, i els professionals que hagin intervingut prèviament amb la família, tenen el deure de col·laborar-hi. Si la col·laboració sol·licitada fa referència a aspectes protegits pel secret professional, pel dret d'intimitat o per la normativa relativa a dades personals, es requereix una resolució expressa del tribunal.

Setena

Supervisió del règim de relacions personals per la xarxa de serveis socials o el punt de trobada familiar

1. D'acord amb la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials, l'autoritat judicial pot confiar la supervisió del règim de relacions personals a la xarxa de serveis socials, si hi ha una situació de risc social o de perill, perquè es faci un seguiment de la situació familiar.

2. L'autoritat judicial, si disposa la intervenció d'un punt de trobada familiar d'acord amb el que estableix l'article 233-13 del Codi civil, ha de concretar la modalitat d'intervenció. La supervisió pot consistir en el control dels lliuraments i les recollides, en la vigilància de la relació dins del centre, en l'assistència per a facilitar la relació o en qualsevol altra modalitat d'intervenció que sigui adequada.

3. Els responsables del punt de trobada familiar han de presentar a l'autoritat judicial un informe de seguiment cada tres mesos o, sense esperar al finiment del termini, sempre que calgui. Han de proposar la modificació de la modalitat d'intervenció si aprecien que hi concorren circumstàncies que ho aconsellen i, així mateix, han de proposar al jutjat el cessament de la mesura si entenen que la relació que es pretén garantir pot ésser perjudicial per al menor.

4. En els casos en què no hi hagi cap risc de violència, abusos o maltractaments, quan la relació parental es consolidi, els responsables del punt de trobada familiar poden proposar a l'autoritat judicial la derivació del cas a una sessió informativa de mediació familiar.

5. El tribunal pot delegar al servei tècnic de suport judicial el seguiment de les mesures adoptades respecte al compliment del règim de relacions personals i a la seva supervisió.

Vuitena

Intervenció d'especialistes com a auxiliars dels tribunals en el control de les institucions de protecció

Als efectes del que estableix l'article 221-5 del Codi civil, l'autoritat judicial pot requerir la intervenció d'especialistes en psicologia, psiquiatria, pediatria, geriatria, medicina de família, treball o educació social. L'autoritat judicial també pot requerir la intervenció d'agents de la propietat immobiliària, economistes, auditors o censors de comptes perquè facin el seguiment i el control de la gestió econòmica encarregada als òrgans tutelars i, específicament, perquè examinin la conveniència dels actes de disposició i gravamen de béns i drets de les persones protegides.

Novena

Informació sobre el pla de parentalitat

El Departament de Justícia, en col·laboració amb els col·legis professionals, ha de difondre la informació sobre el pla de parentalitat i ha de facilitar models per a elaborar-lo adaptats a les diferents etapes de la vida dels menors.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

Institucions tutelars

1. Els règims de protecció constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei se subjecten, quant a llurs efectes i a l'exercici dels càrrecs, a les disposicions del Codi civil. Les persones amb càrrecs tutelars els mantenen si no estan subjectes

a una causa d'ineptitud d'acord amb el que estableix el Codi civil. Els protutors nomenats en virtut de la Llei 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars, que continuaven en exercici de llurs càrrecs en aplicació de la disposició transitòria cinquena de la Llei 9/1998, del 15 de juliol, del Codi de família, cessen en el càrrec, sens perjudici que l'autoritat judicial pugui adoptar les mesures necessàries de protecció del tutelat o del seu patrimoni.

2. Els poders en previsió d'una situació d'incapacitat atorgats, en aplicació del dret estatal supletori, abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei resten subjectes, quant a llur eficàcia i a llur règim d'exercici, al que estableix el Codi civil.

3. Els processos sobre nomenament de càrrecs tutelars i els adreçats a obtenir l'autorització judicial per a fer determinats actes s'han de substanciar d'acord amb la normativa vigent anteriorment, sempre que s'hagin iniciat abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, si bé, en cas de delació feta per un mateix, l'autoritat judicial pot prescindir de la designació si concorren les circumstàncies a què fa referència l'article 222-9 del Codi civil.

4. Els consells de tutela constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es continuen regint per la Llei 9/1998.

Segona

Efectes del matrimoni

1. Les disposicions dels capítols I i II del títol III del llibre segon del Codi civil s'apliquen als matrimonis contrets i subsistents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sens perjudici del que estableix la disposició transitòria tercera quant als processos matrimonials iniciats abans i amb els efectes ja decretats per resolució judicial.

2. Els règims econòmics matrimonials i altres actes convinguts en capítols matrimonials que s'hagin atorgat d'acord amb la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei produeixen efectes d'acord amb la dita legislació anterior. Conserven la validesa els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial adoptats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sempre que compleixin els requisits que establia la legislació vigent en el moment d'adoptar-los. Si aquesta legislació no emparava el contingut d'algun pacte, aquest és igualment eficaç si és vàlid d'acord amb les disposicions del Codi civil.

3. Els dots, les tenutes, els aixovars i els cabalatges, els esponsalícis o escreixos, els tantumdem, els pactes d'igualtat de béns i guanys i els altres drets similars constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es continuen regint pel text refós de la Compilació del dret civil de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 1/1984, del 19 de juliol.

Tercera

Efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial

1. En els processos matrimonials iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'aplica la normativa vigent en el moment de començar-los. No obstant això, si ambdues parts hi estan d'acord i ho manifesten en el moment processal oportú, es poden adoptar les mesures provisionals i definitives i, si escau, liquidar els béns comuns d'acord amb el que estableix el Codi civil.

2. Els efectes de la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial decretats a l'empara de la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei es mantenen, amb la possibilitat de modificar les mesures per circumstàncies sobrevingudes en aplicació de les normes vigents en el moment d'adoptar-les. Aquests efectes es mantenen sens perjudici de l'aplicació del Codi civil en els processos matrimonials que es puguin entaular entre els mateixos cònjuges després de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2, a petició de part es pot acordar la revisió de les mesures adoptades amb relació a la cura i la guarda dels fills comuns o el règim de relacions personals, la substitució de la pensió compensatòria acordada

amb anterioritat pel lliurament d'un capital en béns o en diners, i la substitució de l'atribució judicial de l'ús de l'habitatge familiar per l'abonament d'una prestació dinerària, d'acord amb el que estableixen els articles 233-10, 233-17 i 233-21 del Codi civil. La revisió s'ha de tramitar pel procediment establert per a la modificació de mesures definitives.

Quarta

Convivència estable en parella

1. El temps de convivència, entre persones del mateix o de diferent sexe, transcorregut abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'ha de tenir en compte als efectes del còmput dels dos anys que fixa l'article 234-1.a del Codi civil.

2. Les disposicions del capítol IV del títol III del llibre segon del Codi civil s'apliquen a les parelles estables que, fins a l'entrada en vigor d'aquest llibre, es regien per la Llei 10/1998, del 15 de juliol, d'unions estables de parella.

3. Els pactes entre convivents adoptats d'acord amb la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei produeixen efectes d'acord amb la dita legislació. Conserven la validesa els pactes atorgats en previsió d'una ruptura abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sempre que compleixin els requisits establerts per la legislació vigent en el moment d'adoptar-los. Si aquesta legislació no emparava el contingut d'algun pacte, aquest és tanmateix eficaç si és vàlid d'acord amb les disposicions del Codi civil.

4. En els processos per al reconeixement d'efectes derivats de l'extinció d'una parella estable iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'aplica la normativa vigent en el moment de començar-los. No obstant això, si les dues parts hi estan d'acord i ho manifesten en el moment processal oportú, es poden adoptar mesures provisionals i definitives i, si escau, liquidar els béns comuns de què són titulars d'acord amb les disposicions del Codi civil.

5. Els efectes de l'extinció d'una parella estable que hagin estat establerts d'acord amb la normativa anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei es mantenen, incloent-hi la possibilitat de modificar les mesures per circumstàncies sobrevingudes. No obstant això, a petició de part es pot acordar la revisió de les mesures adoptades amb relació a la cura i la guarda dels fills comuns o el règim de relacions personals, la substitució de l'atribució judicial de l'ús de l'habitatge familiar per l'abonament d'una prestació dinerària, i la substitució de la pensió alimentària acordada amb anterioritat per un capital en béns o en diners, d'acord amb el que estableixen els articles 234-7, 234-8 i 234-11 del Codi civil. La revisió s'ha de tramitar pel procediment establert per a la modificació de mesures definitives.

Cinquena

Filiació

1. Les disposicions del capítol IV del títol III del llibre segon del Codi civil tenen efectes retroactius, sigui quina sigui la data de determinació de la filiació.

2. Les accions de filiació nascudes a l'empara de la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei s'han d'ajustar als terminis que fixa la dita legislació, llevat que el termini corresponent fixat pel Codi civil sigui més llarg. Pel que fa al règim jurídic i a la transmissibilitat, s'han de regir per la legislació que resulti més favorable al fill o a les persones legitimades per a exercir l'acció.

3. Les sentències fermes sobre filiació dictades a l'empara de la legislació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei no impedeixen que es pugui exercir de nou una acció que es fonamenti en una disposició del Codi civil o en un fet o una prova només admissible a l'empara d'aquest.

Sisena

Adopció

1. Les adopcions constituïdes en aplicació de la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors deseparats i de l'adopció, i les adopcions

plenes constituïdes abans de la dita llei produeixen els efectes que el llibre segon del Codi civil estableix per a l'adopció.

2. Les adopcions simples o menys plenes subsisteixen amb els efectes que els reconeixia la legislació anterior a la Llei 37/1991. Si es compleixen els requisits exigits pel llibre segon del Codi civil, es pot promoure l'adopció, d'acord amb les seves disposicions, de les persones ja adoptades anteriorment en forma simple, sense que el fet que no hi hagi hagut acolliment preadoptiu hi sigui cap obstacle.

3. Els expedients d'adopció pendents de resolució davant els tribunals en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'han de tramitar d'acord amb la legislació anterior.

Setena

Potestat parental

El termini que fixa l'article 236-6.2 del Codi civil, si es pretén fer valer com a causa de privació de la potestat parental, s'ha de computar des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sens perjudici que es pugui acreditar l'existència d'una causa de privació de la potestat per qualsevol altre mitjà.

Vuitena

Relacions convivencials d'ajuda mútua

Les relacions convivencials d'ajuda mútua constituïdes d'acord amb la Llei 19/1998, del 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua, produeixen els efectes que estableix el títol IV del llibre segon del Codi civil, sens perjudici de la validesa dels pactes reguladors de la convivència atorgats d'acord amb la dita Llei 19/1998.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroguen:

- a) La Llei 9/1998, del 15 juliol, del Codi de família.
- b) La Llei 10/1998, del 15 de juliol, d'unions estables de parella.
- c) La Llei 19/1998, del 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

Modificació del llibre primer del Codi civil de Catalunya

1. Es modifica la lletra a de l'article 121-16 del Codi civil, que resta redactada de la manera següent:

“a) En les pretensions de les quals siguin titulars persones menors d'edat o incapaces, mentre no disposin de representació legal o mentre no hagin nomenat un apoderat, d'acord amb el que estableix l'article 222-2.1, en l'àmbit de les seves funcions”.

2. Es modifica la lletra c de l'article 121-16 del Codi civil, que resta redactada de la manera següent:

“c) En les pretensions entre els membres d'una parella estable, mentre es manté la convivència.”

3. S'afegeix una lletra, la f, a l'article 121-16 del Codi civil, amb el text següent:

“En les pretensions entre la persona protegida i l'apoderat, d'acord amb el que estableix l'article 222-2.1, en l'àmbit de les seves funcions”.

Segona

Modificació del llibre quart del Codi civil

1. Es modifiquen els articles 412-3 i 412-5 del Codi civil, en què l'expressió “unió estable” se substitueix per l'expressió “parella estable”.

2. Es modifiquen els articles 421-11, 422-13, 423-9, 424-1, 424-5, 424-10, 425-12, 431-2, 431-17, 441-2, 442-1, 442-2, 442-3, 442-4, 442-5, 442-6, 442-7, 451-16, 451-17, 451-26, 452-1, 452-2, 452-3, 452-4, 452-5, 452-6 i 463-2 del Codi civil, i també la rúbrica de la secció segona del capítol II del títol IV del llibre quart del Codi civil, en què l'expressió “unió estable de parella” se substitueix per l'expressió “parella estable”.

3. Es modifica l'article 422-13 del Codi civil, en què l'expressió “la unió” se substitueix per “la parella estable”.

4. Es modifica l'apartat 1 de l'article 461-9 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“1. Poden acceptar i repudiar l'herència les persones amb capacitat d'obrar. Per a repudiar-la, els menors emancipats i les persones posades en curatela han d'ésser assistits per les persones que complementen llur capacitat.”

Tercera

Modificació del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya

1. Es modifica l'apartat 4 de l'article 531-9 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“4. Les donacions per raó de matrimoni i entre cònjuges i les donacions per causa de mort es regeixen, respectivament, per les disposicions del llibre segon i del llibre quart.”

2. Es modifica la lletra d de l'apartat 1 de l'article 531-15 del Codi civil, que resta redactada de la manera següent:

“d) La ingratitud dels donataris. Són causes d'ingratitud els actes penalment condemnables que el donatari faci contra la persona o els béns del donant, dels fills, del cònjuge o de l'altre membre de la parella estable, i també, en general, els que representen una conducta amb relació a les mateixes persones no acceptada socialment.”

3. Es modifica l'apartat 2 de l'article 531-15 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“2. Les donacions oneroses únicament són revocables per incompliment de càrregues.”

4. Es modifica l'apartat 1 de l'article 531-19 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“1. El donant pot establir, a termini o condicionalment, que els béns reverteixin al mateix donant, al cònjuge, a l'altre membre de la parella estable o als seus hereus. La reversió que depèn de la simple voluntat dels donants s'entén que és condicional.”

5. Es modifica l'apartat 6 de l'article 531-19 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“6. Les reversions establertes a favor del donant, del cònjuge, de l'altre membre de la parella estable o dels seus hereus, en tot allò que no estableix aquest article, es regeixen per l'article 431-27, i les establertes a favor de terceres persones, pels preceptes relatius als fideïcomisos.”

6. Es modifica l'apartat 3 de l'article 531-20 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“3. L'exercici de la facultat de disposar, si s'ha condicionat a l'estat de necessitat del donant, de la seva família o de l'altre membre de la parella estable, o a l'autorització o el consentiment de persones determinades, s'ha d'atenir al que amb relació a aquests casos s'estableix per a l'usdefruit amb facultat de disposar.”

7. Es modifica l'apartat 2 de l'article 531-21 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“2. Les donacions fetes amb gravàmens, càrregues o modes a persones en potestat parental o posades en tutela o un altre règim de protecció han d'ésser acceptades amb la intervenció o l'assistència de les persones que estableix el llibre segon.”

8. Es modifiquen les lletres b i c de l'apartat 1 de l'article 531-26 del Codi civil, que resten redactades de la manera següent:

“b) Contra el cònjuge o l'altre membre de la parella estable, mentre dura la convivència.

“c) Entre les persones vinculades per la potestat dels pares o per una institució tutelar, o entre la persona assistida i l'apoderat, d'acord amb el que estableix l'article 222-2.1, en l'àmbit de les seves funcions.”

9. Es modifica l'apartat 6 de l'article 552-11 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“6. Les comunitats ordinàries que hi ha entre els cònjuges, en els procediments de separació, divorci o nul·litat matrimonial, es poden dividir considerant com una sola divisió la totalitat o una part dels béns sotmesos a aquest règim, d'acord amb l'article 232-12. S'aplica el mateix criteri en els casos de separació de fet i de ruptura d'una parella estable.”

10. Es modifica l'apartat 1 de l'article 561-14 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“1. L'usdefruit vitalici constituït conjuntament i simultàniament a favor de cònjuges, de convivents en parella estable o de fills o germans del constituent no s'extingeix, llevat que el títol de constitució estableixi una altra cosa, fins a la mort de tots els titulars, de manera que la quota o el dret dels qui premorin incrementa el dels supervivents en la proporció corresponent.”

11. Es modifica l'apartat 2 de l'article 562-4 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“2. L'execució d'una hipoteca sobre el bé comporta l'extinció dels drets d'ús i habitació si llurs titulars van consentir a constituir-la, sens perjudici del que estableixen els articles 233-19 a 233-24 i 234-8, en matèria d'habitatge familiar.”

12. Es modifica la lletra c de l'article 565-16 del Codi civil, que resta redactada de la manera següent:

“c) En les adjudicacions de la finca per dissolució de comunitats matrimonials de béns, de comunitats ordinàries indivises entre esposos o convivents en parella estable o per cessió substitutiva de pensió, en casos de divorci, separació o nul·litat del matrimoni i d'extinció de la parella estable.”

13. Es modifica l'apartat 2 de l'article 569-29 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“2. Els menors d'edat i els incapacitats solament poden constituir una hipoteca si compleixen els requisits que aquest codi i les altres lleis estableixen per a l'alienació i el gravamen de llurs béns.”

14. Es modifica l'article 569-30 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“Article 569-30

”Hipoteca constituïda pels cònjuges

”La hipoteca constituïda sobre béns adquirits amb pacte de supervivència o sobre béns comuns en els règims matrimonials de comunitat requereix el consentiment d'ambdós cònjuges, llevat que hi hagi un pacte o una disposició que admeti expressament que un sol cònjuge disposi unilateralment dels béns immobles comuns.”

15. Es modifica l'article 569-31 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“Article 569-31

”Hipoteca sobre l'habitatge familiar o comú

”1. En les hipoteques constituïdes per un cònjuge o un convivent en parella estable sobre drets o participacions de l'habitatge familiar, l'altre cònjuge o convivent no titular hi ha de donar el consentiment. Si manca el consentiment, el cònjuge o convivent titular pot demanar l'autorització judicial d'acord amb el que estableix l'article 231-8.

”2. El cònjuge o el convivent en parella estable que hipoteca un habitatge, si aquest no té el caràcter de familiar, ho ha de manifestar expressament en l'escriptura de

constituïció de la hipoteca. La impugnació per l'altre cònjuge o convivent, en cas de declaració falsa o errònia de la persona que hipoteca, no pot perjudicar els creditors hipotecaris de bona fe.”

16. Es modifiquen la rúbrica i l'apartat 1 de l'article 569-32 del Codi civil, que resten redactats de la manera següent:

“Article 569-32

”Hipoteca de l'usdefruit universal

”1. L'usdefruit universal a què fa referència l'article 442-4 és hipotecable.”

17. Es modifiquen la rúbrica i els apartats 1 i 7 de l'article 569-36 del Codi civil, que resten redactats de la manera següent:

“Article 569-36

”Hipoteca en garantia de prestacions compensatòries en forma de pensió

”1. Els cònjuges amb dret a percebre una prestació compensatòria en forma de pensió o una pensió alimentària, en cas de nul·litat del matrimoni, divorci o separació judicial, poden exigir que se'ls en garanteixi la percepció per mitjà d'una hipoteca sobre els béns dels cònjuges deutors.”

“7. Hom s'ha d'atenir, en cas de mort de la persona obligada a pagar la pensió, al que estableix l'article 233-18.2.”

18. Es modifica l'article 569-37 del Codi civil, que resta redactat de la manera següent:

“Article 569-37

”Hipoteca en garantia d'aliments

”L'autoritat judicial pot adoptar, entre les mesures necessàries per assegurar l'obligació de prestar aliments als parents que hi tinguin dret d'acord amb el que estableix aquest codi i a petició d'aquests, la d'exigir a la persona obligada la constituïció d'una hipoteca en garantia de l'obligació, la qual resta sotmesa a les normes de l'article 569-36 en tot allò que no s'oposi a la naturalesa específica del dret d'aliments.”

Quarta

Remissions de la Llei 21/2000

Des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, les remissions que l'article 7 de la Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, fa al Codi de família s'han d'entendre fetes al que l'article 212-22 del Codi civil estableix en matèria de consentiment informat.

Cinquena

Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'1 de gener de 2011.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 29 de juliol de 2010

JOSÉ MONTILLA I AGUILERA
President de la Generalitat de Catalunya

MONTserrat TURA I CAMAFREITA
Consellera de Justícia

(10.209.061)